Consell
de l'Audiovisual
de Catalunya

ACORD 86/2017, de 15 de setembre, del Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Aprovació de l'Informe sobre el tractament informatiu dels atemptats a Barcelona i Cambrils (17 i 18 d'agost de 2017)

En el marc de les competències que preveu la Llei 2/2000, de 4 de maig, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, el CAC va elaborar junt amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya les *Recomanacions sobre la cobertura informativa d'actes terroristes*, presentades el 15 de novembre del 2016.

L'Àrea de Continguts del Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha elaborat un informe amb l'objectiu d'analitzar, d'acord amb les *Recomanacions* esmentades, el tractament informatiu dels atemptats a Barcelona i a Cambrils, entre les 17 hores de dijous 17 d'agost i les 17 hores de divendres 18 d'agost de 2017.

L'anàlisi realitzada s'efectua sobre 10 televisions i ràdios de tipologia diversa, tant pel que fa a l'àmbit d'emissió (català i estatal) com al tipus de prestador (públic i privat): TV3, 3/24, Catalunya Ràdio, Catalunya Informació, 8tv, RAC1, La 1, Canal 24 Horas, Antena 3 TV i Telecinco. Quant a Internet, s'analitzen continguts audiovisuals a Youtube, Dalymotion i LiveLeak.

Així mateix, l'Informe s'articula basant-se en una doble òptica. D'una banda, s'estudien diferents paràmetres quantitatius: la reacció informativa de cada canal als fets, el temps de notícia que hi dediquen i el temps de paraula de les agrupacions d'actors. De l'altra, es posa l'accent en la qualitat de la informació en relació amb el compliment de les *Recomanacions del Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre la cobertura informativa d'actes terroristes*.

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha adoptat, per unanimitat, el següent

ACORD

1. Aprovar l'Informe sobre el tractament informatiu dels atemptats a Barcelona i a Cambrils, entre les 17 hores de dijous 17 d'agost i les 17 hores de divendres 18 d'agost de 2017, que s'incorpora com a annex i part integrant d'aquest acord.

2. Trametre l'Informe esmentat a la Mesa del Parlament, a la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, a la Secretaria de Comunicació del Govern , als organismes estatutaris i a la Direcció General d'Atenció a la Infància de la Generalitat de Catalunya.

3. Trametre l'Informe esmentat als prestadors de serveis analitzats.

Generalitat de Catalunya. Secretaria del Consell de l'Audiovisual

Generalitat
de Catalunya

4. Trametre l'Informe esmentat a la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència i als grups Parlamentaris del Congrés dels Diputats i del Senat.

5. Trametre l'Informe al Consell d'Europa, a la Comissió Europea, al Parlament Europeu i a l'Observatori Europeu de l'Audiovisual.

Barcelona, 15 de setembre de 2017

Generalitat de Catalunya
Secretaria del Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari

Consell de l'Audiovisual de Catalunya

INFORME 36/2017

Àrea de Continguts

Barcelona, 13 de setembre de 2017

El tractament informatiu dels atemptats a Barcelona i a Cambrils (17 i 18 d'agost de 2017)

ÍNDEX

Introducció 7
1. Objecte d'estudi 9
2. Univers d'estudi 9
3. Definició de conceptes 10
3.1 Tipologies d'actors 10
3.2 Operacionalització de les Recomanacions 11
4. Reacció informativa 13
4.1 Les primeres informacions sobre els atemptats 13
4.2 Descripció del contingut de la informació sobre els atemptats entre les 17.00 h i les 21.00 h del 17 d'agost 15
4.2.1 TV3 i 3/24 15
4.2.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació 16
4.2.3 RAC1 i 8tv 17
4.2.4 La 1 i Canal 24H 18
4.2.5 Telecinco 19
4.2.6 Antena 3 TV 20
5. La programació durant les primeres 24 hores posteriors a l'atemptat de Barcelona 21
5.1 TV3 i 3/24 21
5.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació 23
5.3 RAC1 i 8tv 25
5.4 La 1 i Canal 24H 27
5.5 Telecinco 30
5.6 Antena 3 TV 31
6. Actors que intervenen en les informacions sobre els atemptats en la programació 32
6.1 TV3 i 3/24 33
6.1.1 Teleinformatius 33
6.1.2 Resta de programació informativa 37
6.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació 39
6.2.1 Informatius diaris 39
6.2.2 Resta de programació informativa 40

6.3 RAC1 i 8tv 43
6.3.1 Informatius diaris 43
6.3.2 Resta de programació informativa 44
6.4 La 1 i Canal 24H 47
6.4.1 Teleinformatius 47
6.4.2 Resta de programació informativa 52
6.5 Telecinco 55
6.5.1 Teleinformatius 55
6.5.2 Resta de programació informativa 58
6.6 Antena 3 TV 61
6.6.1 Teleinformatius 61
6.6.2 Resta de programació informativa 64
7. Anàlisi de les Recomanacions 67
7.1 TV3 i 3/24 67
7.1.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades 67
7.1.2 Tractament de la identitat dels terroristes 70
7.1.3 Denominació del terrorisme 70
7.1.4 Contextualització de la informació 71
7.1.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes 73
7.1.6 Presència de persones menors d'edat 74
7.1.7 Emissió d'imatges violentes 74
7.1.8 Elements d'espectacularització de la informació 75
7.1.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors 76
7.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació 79
7.2.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades 79
7.2.2 Tractament de la identitat dels terroristes 81
7.2.3 Denominació del terrorisme 81
7.2.4 Contextualització de la informació 82
7.2.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes 84
7.2.6 Presència de persones menors d'edat 84
7.2.7 Elements d'espectacularització de la informació 85

7.3 RAC1 i 8tv 87
7.3.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades 87
7.3.2 Tractament de la identitat dels terroristes 89
7.3.3 Denominació del terrorisme 90
7.3.4 Contextualització de la informació 90
7.3.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes 92
7.3.6 Presència de persones menors d'edat 92
7.3.7 Emissió d'imatges violentes 93
7.3.8 Elements d'espectacularització de la informació 93
7.3.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors 93
7.4 La 1 i Canal 24H 95
7.4.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades 95
7.4.2 Tractament de la identitat dels terroristes 97
7.4.3 Denominació del terrorisme 98
7.4.4 Contextualització de la informació 98
7.4.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes 100
7.4.6 Presència de persones menors d'edat 102
7.4.7 Emissió d'imatges violentes 103
7.4.8 Elements d'espectacularització de la informació 105
7.4.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors 107
7.5 Telecinco 109
7.5.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades 109
7.5.2 Tractament de la identitat dels terroristes 111
7.5.3 Denominació del terrorisme 112
7.5.4 Contextualització de la informació 112
7.5.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes 113
7.5.6 Presència de persones menors d'edat 115
7.5.7 Emissió d'imatges violentes 116
7.5.8 Elements d'espectacularització de la informació 117
7.5.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors 120

7.6 Antena 3 TV 121
7.6.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades 121
7.6.2 Tractament de la identitat dels terroristes 123
7.6.3 Denominació del terrorisme 124
7.6.4 Contextualització de la informació 124
7.6.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes 126
7.6.6 Presència de persones menors d'edat 127
7.6.7 Emissió d'imatges violentes 128
7.6.8 Elements d'espectacularització de la informació 129
7.6.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors 131
8. Continguts audiovisuals a Internet 133
8.1 Dailymotion 134
8.2 LiveLeak 135
8.3 YouTube 137
9. Síntesi 139
9.1 Reacció informativa 139
9.2 L'anàlisi del respecte a les Recomanacions 140
9.3 La presència de continguts audiovisuals a Internet 152

Introducció

En aquest informe s'analitza el tractament informatiu dels atemptats de Barcelona i de Cambrils que van tenir lloc el 17 i la matinada del 18 d'agost en televisions i ràdios i la presència de continguts en plataformes d'intercanvi de vídeos.

L'informe consta d'un primer apartat que mostra la reacció informativa de cada prestador i el tractament que van dispensar als fets en un primer moment. A continuació se n'inclouen les graelles de programació de les primeres 24 hores que mostren els canvis o no de programació realitzats amb motiu d'aquets fets. S'introdueix un apartat relatiu a les persones que participen en formats diversos, en directe, en la informació referent als atemptats.

Finalment s'analitza el compliment de les *Recomanacions sobre la cobertura informativa d'actes terroristes* en espais informatius especials i en els teleinformatius i informatius radiofònics habituals de cada canal de vespre del 17 d'agost i de migdia del 18 d'agost.

1. Objecte d'estudi

L'objecte de l'estudi és l'anàlisi del tractament informatiu dels atemptats de Barcelona i de Cambrils del 17 i 18 d'agost, respectivament. Els paràmetres que s'analitzen són:

- la reacció informativa dels diferents prestadors,
- l'atenció informativa dedicada als atemptats en el conjunt de la programació,
- la participació de persones, en formats diversos, en la programació informativa relacionada amb els atemptats.
- La participació de persones amb temps de paraula en els teleinformatius analitzats
- El compliment de les *Recomanacions sobre la cobertura informativa d'actes terroristes*

2. Univers d'estudi

L'anàlisi es realitza sobre 24 hores d'emissió de TV3, 3/24, Catalunya Ràdio, Catalunya Informació, 8tv, RAC1, La 1, Canal 24H, Antena 3 TV i Telecinco.

El període analitzat abasta de les 17 hores del 17 d'agost a les 17 hores del 18 d'agost de 2017.

Quant a les plataformes d'intercanvi de vídeos a Internet, s'analitzen continguts audiovisuals a YouTube, Dalymotion i LiveLeak.

3. Definició de conceptes

3.1 Tipologies d'actors

Són categories que classifiquen els actors en funció del paper que desenvolupen en cada una de les seves intervencions. Per a aquest estudi, es defineixen les agrupacions específiques següents:

- *Actors del món associatiu*: són les persones que intervenen en representació d'un col·lectiu associat en relació amb els fets que s'analitzen.
- *Actors ocasionals*: persones que apareixen en el mitjà audiovisual en funció exclusivament dels fets informatius analitzats tot aportant-hi la seva vivència personal estrictament. Formen part d'aquesta tipologia les persones que hi intervenen com a part implicada de forma emocional en els fets narrats (inclou amics i veïns de les víctimes, testimonis dels fets, persones que participen en actes de condol o de memòria, etc.)
- *Actors polítics*: aquelles persones que apareixen en el mitjà audiovisual en representació d'una formació política o d'una institució.
- *Col·laboradors habituals*: persones que tracten sobre els atemptats de Barcelona i de Cambrils en funció de la seva presència regular en el programa, no en funció de la seva expertesa en el tema.
- *Cossos policials*: persones que intervenen en la informació com a professionals dels diferents cossos de seguretat de Catalunya, de l'Estat o de les corporacions locals.
- *Persones expertes*: inclou tots aquells actors que aporten un punt de vista especialitzat sobre algun dels aspectes relacionats amb la tragèdia (politòlegs, sociòlegs, experts en terrorisme, periodistes, personal assistencial, etc.).

3.2 Operacionalització de les Recomanacions

El novembre del 2016, el Consell Audiovisual de Catalunya i el Col·legi de Periodistes van publicar les *Recomanacions sobre la cobertura informativa d'actes terroristes*, que estableix un conjunt de bones pràctiques en relació amb la cobertura informativa d'un acte terrorista.

En aquest informe s'analitzen les Recomanacions que són d'aplicació, l'operacionalització de les quals apareix al quadre 1.

Quadre 1. Operacionalització de les *Recomanacions sobre la cobertura informativa d'actes terroristes* que s'analitzen

Rec.	Concepte	Contingut	Operacionalització
1.1.	Fonts d'informació	Difondre informació amb fonts fonamentades	Ús de fonts fonamentades
1.1.		Fer arribar missatges d'interès públic a la ciutadania	Transmissió de missatges oficials d'emergència Facilitació de recursos d'emergència i d'informació (telèfons, web, etc.); Retransmissió de compareixences (en directe)
3.1.		Citar les fonts de les informacions i fer constar les limitacions	S'explicita limitacions en l'ús de la informació
1.2.	Presumpció innocència	Respectar presumpció innocència terrorista: no difondre identitat/imatge si no ha estat confirmada per les autoritats	Difusió identitat o imatge de presumpte terrorista, qualificació i font
1.4.	Contextualització	Participació de veus expertes	Freqüència d'intervencions (informatius especials) i temps de paraula (teleinformatius i informatius diaris radiofònics) de veus expertes en relació amb el total de persones que hi apareixen.
1.5.	Adjectivació de terrorisme	Anomenar terrorisme "gihadista" (no islamista)	Denominació de l'atemptat
2.1.	Identificació, privadesa de les víctimes	No facilitar dades de les víctimes si no és oficial	Presència de víctimes amb elements que poden facilitar la identificació de forma visual o verbal (nom i cognoms) sense el seu consentiment previ
2.2.		No difondre imatges de persones mortes identificables	
2.3.		No difondre imatges de ferits identificables	
2.4.	Protecció de les persones menors d'edat	Respectar de la privadesa de les persones menors d'edat	Registre de qualsevol aparició de persones menors d'edat víctimes
3.2.	Imatges violentes	L'emissió d'imatges violentes, justificades per interès informatiu	Emissió d'imatges violentes i advertiment explícit de duresa
3.3.	Espectacularització	No espectacularització llenguatge audiovisual	Registre de recursos d'espectacularització visual (primers plans, zooms, etc.) o sonora (música, efectes etc.)
3.4.		No espectacularització llenguatge verbal	Registre de lèxic espectacularitzador (descripcions detallades, alarmants escabroses o impactants)
3.5		No incloure bucle violent al *videowall*	Presència de bucle d'imatges violentes en espais de plató
3.5.		No repetir imatges	Registre de la repetició d'imatges
3.6.	Imatges arxiu	No imatges d'arxiu no justificades i no referenciades	Registre d'imatges d'arxiu d'altres atemptats (i referenciació)
3.8.	Ús de material de les xarxes	Material de xarxes socials, sotmès a les mateixes recomanacions que la resta de programació	Ús de material de les xarxes: - Fotografies i vídeos - Com a font d'informació vàlida (no oficial)

4. Reacció informativa

4.1 Les primeres informacions sobre els atemptats

El canal 3/24 va ser el primer canal a emetre les primeres informacions sobre l'atemptat de Barcelona, a les 17.09 h, amb un rodet en l'informatiu habitual *Notícies 3/24*.

Durant la mitja hora posterior, excepte 8tv, la resta de canals van oferir la notícia en formats diferents (vegeu el quadre 2): RAC1 (17.13 h), Catalunya Ràdio (17.14 h), Catalunya Informació (17.15 h) i Canal 24H (17.15 h), TV3 (17.24 h), Telecinco (17.29 h), Antena 3 TV (17.33 h) i La 1 (17.38 h).

Finalment, 8tv no va oferir les primeres informacions sobre el fet fins a les 19.54 h i ho va fer connectant amb l'emissió especial de RAC1 amb motiu de l'atemptat.

Quadre 2. Tots els canals. Primeres informacions sobre els atemptats de Barcelona

Canal	Programa	Hora	Format
TV3	*Unitat d'investigació*	17.24 h	Rodet informatiu des de l'inici de la sèrie habitual
3/24	*Notícies 3/24*	17.09 h	Rodet informatiu en l'informatiu habitual
Catalunya Ràdio	*Gravetat Zero*	17.14 h	Primera informació
Catalunya Informació	*Notícies*	17.15 h	Primera menció de l'atropellament en el marc de la informació del trànsit.
		17.16 h	Primera informació.
8tv	*Emissió especial RAC1. Atropellament massiu a la Rambla*	19.54 h	Connexió amb RAC1
RAC1	*Versió RAC1*	17.13 h	Primera menció de l'atropellament durant el programa
La 1	*TD Avance informativo*	17.38 h	Interrupció de la sèrie habitual
Canal 24H	*Noticias 24h*	17.15 h	Interrupció de l'informatiu amb informació d'última hora i sobreimpressions de la notícia
Telecinco	*Sálvame*	17.29 h	Locució conductora i sobreimpressió en pantalla
Antena 3 TV	*Noticias Antena 3 Especial*	17.33 h	Interrupció de la sèrie habitual amb informació d'última hora

Pel que fa a les primeres informacions sobre l'atemptat de Cambrils, RAC1, a la 1.18 h i en el decurs del programa especial *Barcelona, t'estimo*, va ser el primer canal a oferir les primeres informacions sobre els fets, a partir del tuit d'Emergències de Catalunya (on es demana a la ciutadania que no surti al carrer) i la connexió posterior amb un testimoni.

En el decurs de menys d'una hora, amb formats diferents, la resta de canals (excepte 8tv), van emetre també la primera informació, en l'ordre següent: Catalunya Ràdio i Catalunya Informació (1.53 h), Antena 3 TV (1.54 h), La 1 i Canal 24H (1.58 h), TV3, 3/24 i Telecinco (2.00 h).

8tv va ser l'últim canal a oferir les primeres informacions sobre l'atemptat de Cambrils, concretament a les 7.02 h, en connexió amb el programa de RAC1 *El món a RAC1*.

Quadre 3. Tots els canals. Primeres informacions sobre l'atemptat de Cambrils

Canal	Programa	Hora	Format
TV3 3/24	*Notícies 3/24*	2.00	Obertura de l'informatiu 3/24
Catalunya Ràdio Catalunya Informació	*Catalunya informació*	1.53	Connexió amb reporter
8tv	*El món a RAC1*	7.02	Connexió amb RAC1
RAC1	*Barcelona t'estimo*	1.18	Twitter Emergències Catalunya
La 1 Canal 24H	*TD Telediario*	1.58	Obertura de l'informatiu
Telecinco	*Avance informativo*	2.00	Obertura *Avance informativo* (Última hora)
Antena 3 TV	*Testigo accidental*	1.54	Rodet informatiu sobre la pel·lícula

4.2 Descripció del contingut de la informació sobre els atemptats entre les 17.00 h i les 21.00 h del 17 d'agost

4.2.1 TV3 i 3/24

Les primeres informacions dels atemptats a Barcelona es donen al **3/24** a les 17.09 h en un rodet informatiu de peu de pantalla durant l'emissió del *Notícies 3/24*. A les 17.19 h comença el relat dels esdeveniments sota el títol *3/24 Última hora*, que dura fins a les 17.25 h. A **TV3** la primera informació s'ofereix a les 17.24 h en forma de rodet informatiu continu que apareix des de l'inici de l'emissió de la sèrie *Unitat d'investigació.*

A les 17.31 h TV3 interromp la programació habitual, moment en què s'inicia una emissió especial informativa simultània amb 3/24. Aquest programa especial, en directe, s'allarga fins a les 21 h.

En un primer moment es parla d'atropellament massiu. En el decurs d'aquest espai es connecta amb diversos corresponsals desplaçats a la zona dels fets i amb la corresponsalia a Madrid, així com amb entrevistes amb vuit testimonis. A les 17.54 h TV3 qualifica els fets com a "atac" i "atemptat".

A les 18.41 h s'incorpora a plató la periodista Isabel Galí, que recapitula els atemptats succeïts a Europa fins al moment i entrevista telefònicament dues persones que són presentades com a expertes en terrorisme (Pedro Rojo i Anna Teixidor). A banda, en l'àmbit dels actors institucionals, s'entrevista l'alcaldessa de Vic a les 19.22 h en relació amb la localització d'una segona furgoneta a Vic i s'emet en directe la compareixença del conseller d'Interior, Joaquim Forn. A les 19.52 h es difon la fotografia d'una persona sospitosa d'haver participat en l'atemptat, Driss Oukabir.

A les 21 h s'emet simultàniament a TV3 i el canal 3/24 l'habitual *TN vespre*, amb un contingut especial a causa de l'atemptat de Barcelona.

4.2.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació

Catalunya Ràdio dóna les primeres informacions sobre l'atropellament a les 17.14 h, interrompent la pausa publicitària del programa *Gravetat Zero*, i **Catalunya Informació** ho fa a les 17.15 h, en el marc de la informació del trànsit del butlletí informatiu, i amplia la informació un minut després.

Catalunya Ràdio continua informant sobre els fets en directe i connecta amb un testimoni a les 17.22 h. Catalunya Informació segueix amb la resta de notícies de l'informatiu fins a les 17.30 h, moment en què s'inicia l'emissió simultània amb Catalunya Ràdio de l'especial informatiu que s'allarga fins a la mitjanit. S'envien tres corresponsals al lloc dels fets i es compta amb la incorporació del periodista Xavi Freixes. A les 18.08 h Catalunya Ràdio parla de "situació presumptament de terrorisme".

L'especial informatiu simultani a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació connecta en un primer moment i durant la primera hora amb diversos testimonis al lloc dels fets (s'entrevista un total de 15 testimonis). A continuació (18.32 h) s'entrevista la presidenta del Parlament de Catalunya i la cap de l'oposició i portaveu de Ciutadans al Parlament de Catalunya (18.37 h). A les 19.00 h s'emet en directe la compareixença del conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya, Joaquim Forn.

A partir de les 19.12 h s'inicia un debat amb la participació de Montserrat Tura, exconsellera d'Interior de la Generalitat de Catalunya i Jofre Montoto, presentat com a expert en gihadisme, al qual s'incorpora també, a les 20.09 h, la psicòloga Sara Bosch. En el transcurs d'aquest debat es va connectant amb els corresponsals en els llocs dels fets, es parla amb testimonis i es realitza una entrevista telefònica a l'advocat José María Fuster-Fabra (19.38 h). A les 19.24 h s'informa de la presència d'una segona furgoneta relacionada amb els atemptats a Vic i a les 20.03 h Catalunya Ràdio comunica que ha penjat al *Twitter* de l'emissora una fotografia del presumpte autor de l'atropellament a la Rambla i el descriuen.

4.2.3 RAC1 i 8tv

RAC1 ofereix les primeres informacions sobre l'atemptat de Barcelona a les 17.13 h, interrompent els continguts en curs del programa *Versió RAC1*, i segueix en directe els fets, connectant amb els diversos enviats especials i amb testimonis dels fets fins a les 18.00 h. En la primera informació es parla d'"incident" i d'"atropellament" i a les 18.02 h es qualifica d'acte terrorista.

A les 18.00 h s'inicia l'*Especial informatiu amb Jordi Basté,* que durant la primera mitja hora ofereix el testimoni de diverses persones presents en el lloc dels fets (s'entrevisten un total de 12 testimonis), així com l'entrevista a una persona presentada com a experta en gihadisme, Jofre Montoto (20.50 h). En el decurs de l'especial informatiu s'entrevista actors del món sanitari i del món institucional i s'emeten les dues compareixences en directe del conseller d'Interior, Joaquim Forn.

A les 19.14 h s'informa que s'ha trobat una segona furgoneta a Vic i a les 20.07 h s'informa que una persona sospitosa, Driss Oukabir, està detingut a Ripoll.

8tv no emet cap informació sobre els atemptats de Barcelona fins a les 19.54h, moment en què connecta amb l'especial informatiu de RAC1, fins a les 22.20 h. Les emissions consten de l'àudio de RAC1 i, bàsicament, imatges repetides dels voltants de la Rambla.

4.2.4 La 1 i Canal 24H

El **Canal 24H** ofereix les primeres informacions sobre l'atemptat de Barcelona a les 17.15 h, interrompent l'informatiu *Noticias 24h* amb la informació d'última hora i la sobreimpressió de la notícia en pantalla. El canal continua amb la resta d'informacions i les interromp per connectar amb el corresponsal a Barcelona, fins a les 17.37 h, moment en què s'emet simultàniament amb La 1 el *TD Avance Informativo* sobre l'atemptat de Barcelona.

La 1 interromp a les 17.38 h la programació habitual per emetre aquest especial informatiu, que s'allarga fins a les 21 h. A continuació s'emet el telenotícies habitual.

Les primeres informacions parlen d'un atropellament múltiple i a les 17.58 h ja s'afirma que es tracta d'un atac terrorista.

En el decurs de l'especial informatiu, el programa connecta amb els diversos corresponsals en els llocs dels fets, que ofereixen les últimes informacions, així com amb diversos testimonis (s'entrevista 12 testimonis) i també ofereix la compareixença en directe del conseller d'Interior, Joaquim Forn. A les 19.17 h difon la fotografia de Driss Oukabir, que identifica com un dels suposats atacants, i informa que ha estat detingut.

4.2.5 Telecinco

A les 17.29 h, una conductora del programa *Sálvame Naranja* dona les primeres informacions sobre els fets i apareix una sobreimpressió en pantalla. A les 17.36 h, la presentadora del programa dona pas a l'avanç informatiu, que s'allarga fins a les 19.47 h.

Tot i que a l'inici de les informacions es parla d'atropellament massiu i apareix la sobreimpressió "possible atemptat a Barcelona", a les 17.40 h s'afirma que es tracta d'un atac terrorista. Després d'oferir les primeres imatges de la zona i de connectar amb periodistes enviats als llocs dels fets, s'entrevista (18.33 h) els primers testimonis. S'entrevista tres testimonis.

En el decurs d'una de les cròniques en directe (18.43 h), es parla d'altres atemptats:

> "Nos dicen, algunos de los Mossos que están en alerta máxima, porqué podrían haber, se sospecha, otros atentados o posibles atentados en centros comerciales en los alrededores de la ciudad. Es una información que no está confirmada pero los Mossos están en alerta porque quizá también en estos lugares donde hay gran aglomeración de gente podría haber algún atentado de algún tipo".

A les 19.03 h es mostra per primer cop la fotografia de Driss Oukabir i se l'identifica com a autor de l'atropellament:

> "Mira, ahí tenemos las imágenes, este sería el sospechoso, el terrorista, que habría conducido esa furgoneta blanca y que ha cometido el atropello mortal. […] Este es el autor del atropello, es la fotografía que han difundido las fuerzas de seguridad españolas."

A les 19.06 h s'emet la compareixença del conseller d'Interior en directe. Després de donar dades sobre els ferits en l'atemptat, a les 19.11 h s'informa de la localització de la segona furgoneta.

L'avanç informatiu finalitza a les 19.47 h i dona pas al programa *Pasapalabra*. A les 20.51 h comença l'informatiu del vespre.

4.2.6 Antena 3 TV

A les 17.33 h s'interromp la programació habitual per oferir l'última hora informativa, que s'allarga fins a les 21 h. Es connecta amb els diversos reporters desplaçats al lloc dels fets i s'entrevista tres testimonis i Valentí Anadón, representant del sindicat SAP-UGT (17.48 h). En aquests moments encara no es parla d'atemptat, sinó d'atropellament múltiple.

A les 18.20 h es recopila l'última informació i ja es parla d'atemptat terrorista, confirmant-ho amb l'entrevista a José María Gil, presentat com a expert en gihadisme i codirector de l'International Security Observatory. A les 19.06 h s'emet la compareixença en directe del conseller d'Interior.

A les 19.07 h s'informa de la localització d'una segona furgoneta a Vic. S'entrevisten diversos testimonis (el programa inclou un total de 26 testimonis). A les 19.20 h es mostra per primer cop la fotografia de Driss Oukabir i s'identifica com el principal sospitós de l'atemptat.

A les 19.33 h s'entrevista Pedro Pitarch, tinent general de les Forces Armades, i a les 20.25 h, Inés Olza, presentada com a experta en gihadisme. A les 21.00 h comença el teleinformatiu habitual.

5. La programació durant les primeres 24 hores posteriors a l'atemptat de Barcelona

5.1 TV3 i 3/24

TV3 i el 3/24 comparteixen programació especial des de les 17.31 hores del dijous 17 d'agost fins a les 16.01 del divendres 18 d'agost. Així, la programació habitual va ser substituïda per:

- Espais d'informació especials (el *TN especial* durant la tarda del dia 17 i *l'Especial informatiu. Catalunya colpejada* el migdia del dia 18).
- La dedicació als fets de Barcelona i de Cambrils dels teleinformatius habituals (el *TN vespre* i el *TN migdia*, i bona part dels *Notícies 3/24* de la matinada)
- L'emissió d'una edició especial del magazín *Els matins d'estiu*, que es dedica de manera íntegra a la informació sobre els atemptats.
- L'emissió un espai amb anàlisi durant la nit del 17 d'agost (*Especial informatiu. Atemptat Barcelona*)

A **TV3**, a partir de l'emissió del *TN migdia* i *El temps* del 18 d'agost, la graella recupera l'estructura habitual, amb l'emissió d'una obra cinematogràfica.

Pel que fa al **3/24,** a partir d'aquesta hora (16.00 h) va emetre els teleinformatius *Notícies 3/24*, que continuen actualitzant la informació sobre els atemptats.

La franja d'emissió en simultani apareix ombrejada a la graella de tots dos canals.

Quadre 4. TV3. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:18		Minisèrie*: Ermessenda*
	17:24	17:31	X	Sèrie*: Unitat d'investigació* (rodet continu des de l'inici)
	17:31	20:59	X	*TN especial*
	21:00	21:59	X	*TN vespre*
	22:00	22:01		*El temps*
	22:03	00:33	X	*Especial informatiu. Atemptat Barcelona*
18/08	00:34	09:57	X	*324*
	10:00	13:48	X	*Els matins d'estiu. Edició especial*
	13:50	14:35	X	*Especial informatiu. Catalunya colpejada*
	14:35	15:54	X	*TN migdia*
	15:55	15:59		*El temps*
	16:06	17:00+		Pel·lícula*: Segon origen*

Quadre 5. 3/24. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:31	X	*324*
	17:31	20:59	X	*TN especial*
	21:00	21:59	X	*TN vespre*
	22:00	22:01		*El temps*
	22:03	00:33	X	*Especial informatiu. Atemptat Barcelona*
18/08	00:34	09:57	X	*324*
	10:00	13:48	X	*Els matins d'estiu. Edició especial*
	13:50	14:35	X	*Especial informatiu. Catalunya colpejada*
	14:35	15:54	X	*TN migdia*
	15:55	15:59		*El temps*
	16:00	17:00+	X	*324*

5.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació

Catalunya Ràdio i **Catalunya Informació** comparteixen programació especial a partir de les 17.30 h del 17 d'agost. Així, la programació habitual de tots dos canals va ser substituïda pel següent:

- Un especial informatiu fins a les 23.59 h del 17 d'agost.
- Edicions especials de programes habituals: *El matí de Catalunya Ràdio* (*Especial atemptat de Barcelona*), el matí del 18 d'agost; *Gravetat zero*, del 18 d'agost.
- Una dedicació especial als atemptats de Barcelona i Cambrils dels butlletins informatius habituals de Catalunya Informació (de les 00.00 h del 18 d'agost a les 07.00 h del mateix dia) i de l'informatiu *Catalunya migdia* del 18 d'agost (primera hora), que s'hi dedica de manera íntegre.
- La conversió de la segona hora del *Catalunya migdia* del dia 18 en un espai de reflexió sobre els fets.

La franja d'emissió en simultani apareix ombrejada a la graella de tots dos canals.

Quadre 6. Catalunya Ràdio. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:05		*Les notícies de les 17 h*
	17:07	17:29	X	*Gravetat zero*
	17:30	23:59	X	*Especial informatiu a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació*
18/08	0:00	7:00	X	*Catalunya Informació Notícies*
	7:00	14:00	X	*El matí de Catalunya Ràdio. Especial atemptat de Barcelona*
	14:00	15:13	X	*Catalunya migdia. Edició especial*
	15:16	16:00	X	*Catalunya migdia. Edició especial. Segona hora*
	16:00	16:08	X	*Les notícies de les 16 h*
	16:08	17:00	X	*Gravetat zero*

Quadre 7. Catalunya Informació. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:30	X	*Catalunya Informació Notícies*
	17:30	23:59	X	*Especial informatiu a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació*
18/08	0:00	7:00	X	*Catalunya Informació Notícies*
	7:00	14:00	X	*El matí de Catalunya Ràdio. Especial atemptat de Barcelona*
	14:00	15:13	X	*Catalunya migdia. Edició especial*
	15:16	16:00	X	*Catalunya migdia. Edició especial. Segona hora*
	16:00	16:08	X	*Les notícies de les 16 h*
	16:08	17:00	X	*Gravetat zero*

5.3 RAC1 i 8tv

L'emissora **RAC1**, després de donar les primeres informacions amb motiu dels atemptats a Barcelona, a les 17.13 h, amb la interrupció del programa habitual *Versió RAC1*, inicia la seva programació especial de la forma següent:

- L'emissió d'espais informatius especials: *Especial informatiu amb Jordi Basté*, la tarda i nit del 17 d'agost; *Barcelona, t'estimo*, durant la matinada del 18 d'agost (amb redifusió parcial).
- Edicions especials dedicades a aquests fets d'*El món a RAC1* del 18 d'agost (06.00 a les 15.05 h), que allarga la seva durada, i de *Versió RAC1* del 18 d'agost,
- L'edició especial del programa habitual *14/15* del 18 d'agost, que s'allarga i s'emet de les 15.05 h a les 15.32 h.
- A més, altres espais habituals redueixen la seva durada i se centren en aspectes relacionats amb els atemptats: *Primer toc* (15.32 h a 15.42 h), que informa sobre les afectacions dels atemptats en el món de l'esport i les mostres de suport, i *Tot és possible* (de 15.42 h a 16.00 h), que reflexiona amb periodistes sobre els atemptats.

Pel que fa a **8tv**, el canal interromp la seva programació habitual en dos moments al llarg dels dies 17 i 18 d'agost. Concretament, el 17 d'agost connecta amb l'*Especial informatiu amb Jordi Basté* de RAC1 (*Atropellament massiu a la Rambla*) de 19.54 h a 22.20 h i el 18 d'agost, amb *El Món a RAC1*, de 07.03 h a 09.55 h.

Quadre 8. RAC1. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:01	17:04		*RAC1 Notícies*
	17:04	18:00	x	*Versió RAC1*
	18:00	23:59	x	*Especial informatiu amb Jordi Basté*
18/08	0:01	4:00	x	*Barcelona, t'estimo*
	4:04	5:58	x	*Barcelona, t'estimo* (redifusió parcial)
	6:00	15:05	x	*El món a RAC1*
	15:05	15:32	x	*14/15*
	15:32	15:42	x	*Primer toc*
	15:42	16:00	x	*Tot és possible*
	16:00	16:06	x	*RAC1 Notícies*
	16:06	17:00	x	*Versió RAC1*

La franja d'emissió en simultani apareix ombrejada a la graella de 8tv.

Quadre 9. 8tv. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:33		*Arusummer*
	17:33	18:25		Sèrie*: Covert Affairs*
	18:25	19:04		Sèrie*: Covert Affairs*
	19:04	19:48		Sèrie*: El guardià*
	19:54	22:20	X	*Emissió Especial RAC1. Atropellament massiu a la Rambla*
	22:22	00:16		Pel·lícula: *El cas Farewell*
18/08	00:18	01:03		Sèrie*: El guardià*
	01:03	01:50		Sèrie*: El guardià*
	01:50	05:59		*Programa eròtic de contactes*
	05:59	06:30		*8 de 8tv. Concert de la Cobla La Principal La Bisbal*
	06:30	07:02		*Catalunya Blues*
	07:03	09:55	X	Connexió en directe amb l'emissió de RAC1 amb imatge de la plaça de Francesc Macià de Barcelona
	09:55	13:00		*Televenda*
	13:00	13:55		*Zap8*
	13:55	14:39		Sèrie*: Covert Affairs*
	14:44	15:28		Sèrie*: Covert Affairs*
	15:28	17:00+		*Arusummer*

5.4 La 1 i Canal 24H

A partir de les 17.37 h del 17 d'agost i fins a les 10.30 h del 18 d'agost, **La 1** i **Canal 24H** ofereixen una programació especial i simultània amb motiu dels atemptats, que consisteix en:

- L'emissió d'informatius especials: *Avance informativo*, de les 17.37 h fins a les 20.59 h del 17 d'agost; dos informatius especials a les 22.07 h del 17 d'agost i a les 08.00 h del 18 d'agost.
- La dedicació integral a la informació sobre els atemptats dels teleinformatius de vespre (*TD2*) i migdia (*TD1*) i una dedicació especial en els informatius *Noticias 24 h* que es van repetint des de les 21.00 h del 17 d'agost fins a les 08.00 h del 18 d'agost, en els quals es va actualitzant la informació.

A partir de les 10.30 h del 18 d'agost, els dos canals ofereixen programacions diferents, excepte pel que fa a l'especial informatiu de les 11.58 h i el *TD1* del migdia, que tornen a ser simultanis.

Així, La 1 dedica la majoria del magazín *La mañana* i la totalitat dels dos teleinformatius per a Catalunya als atemptats.

El Canal 24H, al seu torn, emet quatre edicions de l'informatiu habitual *Noticias 24h*, dedicades exclusivament a informar sobre els atemptats, així com un especial informatiu sobre els atemptats a les 14.23 h.

La franja d'emissió en simultani apareix ombrejada a la graella de tots dos canals.

Quadre 10. La 1. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:22		Sèrie*: Servir y proteger*
	17:22	17:37		Sèrie*: Acacias 38*
	17:37	20:59	X	*TD Avance Informativo*
	20:59	22:04	X	*TD2*
	22:04	22:05		*Sorteos de la ONCE*
	22:06	22:07		*Loterías*
	22:07	00:59	X	*Especial informativo*
18/08	00:59	03:55	X	*TD Telediario*
	03:55	04:00		*A la carta 24h*
	04:00	04:25	X	*TD Telediario*
	04:25	04:30		*A la carta 24h*
	04:30	05:29	X	*TD Telediario*
	05:29	05:29		*ON-OFF (Ultramarinos de Fieltro-Nueva York*
	05:29	05:59	X	*TD Telediario*
	05:59	06:00		*ON-OFF (Arte en el acuario-Tokio) (Japón)*
	06:00	06:29	X	*TD Telediario*
	06:29	06:30		*ON-OFF (Acróbatas Voladores-Huangping) (China)*
	06:30	06:59	X	*TD Telediario*
	06:59	07:00		*ON-OFF (Van Gogh más allá de la pintura) (Lisboa)*
	07:00	08:00	X	*TD Telediario*
	08:00	10:30	X	*TD Especial informativo*
	10:30	11:58	X	*LM La mañana*
	11:58	12:32	X	*TD Especial informativo*
	12:32	14:01	X	*LM La mañana*
	14:01	14:59	X	*L'informatiu migdia*
	14:59	16:05	X	*TD1*
	16:05	16:17	X	*L'informatiu (segona edició)*
	16:22	16:33		*El tiempo*
	16:33	17:00+		*Sèrie:* Servir y proteger

Quadre 11. Canal 24H. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:44	X	*Noticias 24H*
	17:44	20:59	X	*TD Avance Informativo*
	20:59	22:04	X	*TD 2*
	22:07	00:59	X	*Especial informativo*
18/08	00:59	03:55	X	*TD Telediario*
	03:55	04:00		*A la carta 24h*
	04:00	04:25	X	*TD Telediario*
	04:25	04:30		*A la carta 24h*
	04:30	05:29	X	*TD Telediario*
	05:29	05:29		*ON-OFF (Ultramarinos de Fieltro-Nueva York)*
	05:29	05:59	X	*TD Telediario*
	05:59	06:00		*ON-OFF (Arte en el acuario-Tokio (Japón*
	06:00	06:29	X	*TD Telediario*
	06:29	06:30		*ON-OFF (Acróbatas Voladores-Huangping (China)*
	06:30	06:59	X	*TD Telediario*
	06:59	07:00		*ON-OFF (Van Gogh más allá de la pintura-(Lisboa)*
	07:00	08:00	X	*TD Telediario*
	08:00	10:30	X	*TD Especial informativo*
	10:30	11:58	X	*Noticias 24H*
	11:58	12:32	X	*TD Especial informativo*
	12:32	14:23	X	*Noticias 24H*
	14:23	14:59	X	*TD Especial informativo*
	14:59	16:05	X	*TD 1*
	16:05	16:55	X	*Noticias 24H*
	16:58	16:59		*ON-OFF (Arte en el acuario-Tokio (Japón)*
	16:59	17:00		*ON-OFF (El hogar de un monje-Georgia)*
	17:00	17:01+	X	*Noticias 24H*

5.5 Telecinco

Després que es doni la primera informació en el marc del programa *Sálvame Naranja*, **Telecinco** modifica la seva programació habitual, tot i que conserva l'emissió de *Pasapalabra* a les 19.58 h del 17 d'agost. Així:

- Telecinco emet dos especials informatius durant el 17 d'agost (un avanç informatiu des de les 17.36 h fins a les 19.47 h i un altre especial al teleinformatiu del vespre).
- Dedica els dos teleinformatius habituals de vespre i de migdia exclusivament a informar sobre els atemptats de Barcelona i una atenció especial en l'informatiu habitual del matí, del 18 d'agost. A les 02.00 h s'emet un avanç informatiu amb una durada de 4 minuts per informar sobre l'atemptat de Cambrils.
- El magazín *El programa del verano*, allarga la seva durada el 18 d'agost (de les 08.55 h a les 14.58 h), s'emet en part des de Barcelona i es dedica als atemptats.

Quadre 12. Telecinco. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:36	X	*Sálvame Naranja*
	17:36	19:47	X	*Avance. Informativos Telecinco*
	19:58	20:51		*Supercopa Pasapalabra 10 años*
	20:51	21:46	X	*Informativo Noche*
	21:51	21:53		*El tiempo hoy*
	21:59	00:31	X	*Especial informativos Telecinco*
18/08	00:33	01:18		Sèrie: *Secretos y mentiras*
	01:18	02:00		Sèrie: *Secretos y mentiras*
	02:00	02:04	X	*Avance. Informativos Telecinco*
	02:04	02:14		Sèrie: *Secretos y mentiras* (continuació)
	02:14	02:44		Sèrie*: Secretos y mentiras*
	02:44	02:59		*La Tienda en Casa*
	02:59	03:09		Sèrie*: Secretos y mentiras* (continuació)
	03:09	03:14		*El Horóscopo de Esperanza Gracia*
	03:14	03:18		*Mitele música*
	03:18	04:50		*Mira mi música*
	04:50	05:16		*Vídeos musicals*
	05:16	06:58		*Mira mi música*
	06:58	07:23	X	*Informativos Telecinco*
	07:23	07:26		*El tiempo hoy*
	07:30	07:57	X	*Informativos Telecinco*
	07:57	08:00		*El tiempo hoy*
	08:00	08:55	X	*Informativos Telecinco*
	08:55	14:58	X	*El programa del verano*
	14:58	15:44	X	*Informativos Mediodía*
	15:50	15:53		*El tiempo hoy*
	15:58	17:00+	X	*Sálvame Limón*

5.6 Antena 3 TV

Antena 3 TV ofereix una programació especial els dies 17 i 18 d'agost amb motiu dels atemptats, que es concreta en el següent:

- L'emissió de dos informatius especials, durant la tarda del 17 d'agost i després de l'informatiu del vespre del mateix dia (*Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona*).
- Els teleinformatius de vespre i de migdia es dediquen, íntegrament, als atemptats i els teleinformatius de matí del 18 d'agost (de les 06.15 h a les 8.57 h) n'ocupen la majoria del temps.
- Antena 3 TV inclou un rodet informatiu, a partir de la 01.54 h, durant l'emissió de la pel·lícula *Testigo accidental*.
- El programa *Espejo público verano* és una edició especial dedicada als atemptats que s'allarga fins a les 14 h i que s'emet des de Barcelona.

Quadre 13. Antena 3 TV. Graella de programació de les primeres 24 hores

Data	Hora inici programa	Hora final programa	Contingut relacionat amb atemptats	Títol del programa
17/08	17:00	17:33		Sèrie*: Amar es para siempre*
	17:33	21:00	X	*Noticias Antena 3 Especial*
	21:00	21:48	X	*Noticias 2*
	21:55	00:27	X	*Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona*
18/08	00:27	02:09	X	Pel·lícula*: Testigo accidental* (rodet a partir de la 01:54)
	02:17	02:41		*PokerStars EPT8*
	02:41	03:11		*Comprando en casa*
	03:11	05:24		*Vídeos musicals*
	05:24	05:52		*Únicos*
	05:52	06:15		*Únicos*
	06:15	08:57	X	*Noticias Antena 3*
	08:57	14:06	X	*Espejo público verano*
	14:13	14:40		*Los Simpson*
	14:40	14:58		*Los Simpson*
	14:59	15:52	X	*Noticias 1*
	16:06	16:29	X	*Tu Tiempo*
	16:29	17:00+		Sèrie*: Amar es para siempre*

6. Actors que intervenen en les informacions sobre els atemptats en la programació

La informació sobre les intervencions dels actors en la programació sobre els atemptats de Barcelona i Cambrils s'ofereix en dos apartats :

- Teleinformatius de vespre del 17 d'agost i de migdia del 18 d'agost: es recullen totes les intervencions dels actors amb temps de paraula.
- Resta de programació informativa: es presenten les intervencions en directe en forma d'entrevistes, debats i tertúlies, així com les compareixences.

6.1 TV3 i 3/24

6.1.1 Teleinformatius

Quadre 14. TV3 i 3/24. Notícies i temps de paraula dels actors en el *TN vespre* del 17/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:08:44	Connexió en directe amb la compareixença de Carles Puigdemont, president de la Generalitat, i Ada Colau, alcaldessa de Barcelona	Puigdemont, Carles (directe)	Actors polítics	0:04:51
		Colau, Ada (directe)	Actors polítics	0:03:07
0:06:14	Els ferits per l'atropellament de la Rambla estan sent atesos en diferents hospitals de la ciutat	--	--	--
0:05:46	Un atemptat amb una furgoneta a la Rambla de Barcelona causa un mínim de tretze morts	Porcat, Lourdes (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:19
		Avendaño, Maritza (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:15
		Mata, Herminia (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:11
0:04:55	La Generalitat de Catalunya i el Govern de l'Estat activen un gabinet de crisi per l'atemptat a la Rambla de Barcelona	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:34
		Colau, Ada	Actors polítics	0:00:22
0:04:07	Reportatge sobre atemptats amb atropellament reivindicats per Estat Islàmic a diversos països	--	--	--
0:03:00	Entrevista a Heather Martin, turista nord-americana i infermera que ha ajudat a atendre els ferits de l'atemptat de la Rambla	Martin, Heather (turista afectada)	Actors ocasionals	0:03:00
0:02:23	La conselleria d'Interior no descarta que el vehicle que es va saltar un control policial i va atropellar dos mossos a la Diagonal estigui relacionat amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:02:22	Localitzen a Vic la segona furgoneta relacionada en l'atemptat a Barcelona	--	--	--
0:02:10	Els hospitals de Barcelona registren cues per donar sang pels ferits de l'atemptat	García, Miguel (donant de sang)	Actors ocasionals	0:00:24
0:01:47	L'Audiència Nacional centralitza les investigacions dels atemptats de Barcelona	--	--	--
0:01:23	Estat Islàmic reivindica l'atemptat a Barcelona	--	--	--
0:01:16	Mariano Rajoy cancel·la les vacances i es desplaça a Barcelona pels atemptats	--	--	--
0:01:06	Reaccions internacionals de condemna a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:00:50	Turisme de Barcelona ofereix allotjament als turistes que no poden accedir al seu hotel perquè està a la zona acordonada	Gaspart, Joan	Altres	0:00:27
0:00:42	Els Mossos d'Esquadra detenen a Ripoll una persona més vinculada amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:00:33	Recull de les reaccions polítiques a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--

Quadre 15. TV3 i 3/24. Notícies i temps de paraula dels actors en el *TN migdia* del 18/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:07:59	La Rambla de Barcelona recupera a poc a poc la normalitat l'endemà de l'atemptat terrorista	Rueda, Montserrat (veïna de la Sagrada Família de Barcelona)	Actors ocasionals	0:00:20
		López, César (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:18
		Sense identificar (turista afectat)	Actors ocasionals	0:00:16
		Reyes, Nelly (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:13
		Polo, Joana (compradora de loteria)	Actors ocasionals	0:00:10
		Segura, Christian (guia turístic)	Actors ocasionals	0:00:10
		García, Cristina (persona que fa una ofrena de condolença)	Actors ocasionals	0:00:09
		Rodríguez, Carlos	Actors ocasionals	0:00:06
		Sense identificar (persona que fa una ofrena de condolença)	Actors ocasionals	0:00:05
		Tejada, Ana (turista afectada)	Actors ocasionals	0:00:05
		Graft, Sabrina (turista afectada)	Actors ocasionals	0:00:04
0:05:41	Carles Puigdemont i Mariano Rajoy assisteixen a la reunió del gabinet de crisi pels atemptats a Barcelona i Cambrils	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:39
		Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:27
		Trapero, Josep Lluís	Representants dels cossos policials	0:00:27
		Forn, Joaquim	Actors polítics	0:00:17
0:05:38	Reaccions internacionals de condemna a l'atemptat de la Rambla de Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:05:26	L'Audiència Nacional centralitza les investigacions dels atemptats de Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:04:05	La Rambla de Barcelona es converteix en escenari d'ofrenes, espelmes i flors en homenatge a les víctimes de l'atemptat	Sense identificar (assistent al minut de silenci)	Actors ocasionals	0:00:54
0:03:19	Bloc de titulars	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:23
		Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:15
		Sense identificar (assistent al minut de silenci)	Actors ocasionals	0:00:10
0:03:18	Els atacants de Cambrils volien entrar al port i portaven explosius falsos	Campos, Rubén (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:23
		García, Patxi (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:19
		Mendoza, Camí	Actors polítics	0:00:15
0:03:05	Els Mossos d'Esquadra detenen tres persones a Ripoll de l'entorn de Moussa Oukabir mentre busquen el presumpte conductor de l'atropellament	Munell, Jordi	Actors polítics	0:00:16
		Fusté, Dolors (veïna de Ripoll)	Actors ocasionals	0:00:10
		Mas, Josep (veí de Ripoll)	Actors ocasionals	0:00:10
		Pujol, Ignasi (veí de l'edifici de Ripoll on han fet registres)	Actors ocasionals	0:00:10
		Soldevila, Ramon (veí de Ripoll)	Actors ocasionals	0:00:10

0:02:54	Els transports metropolitans i el trànsit rodat recuperen la normalitat a Barcelona l'endemà dels controls policials per l'atemptat	Cuadrado, Antonio (persona que ofereix aigua i menjar a les persones retingudes a les carreteres)	Actors ocasionals	0:00:16
		Argemí, Marc (persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials)	Actors ocasionals	0:00:15
		Catafi, Alejandra (persona que ofereix aigua i menjar a les persones retingudes a les carreteres)	Actors ocasionals	0:00:14
		Aguirre, Sergio (persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials)	Actors ocasionals	0:00:11
		Fernández, Nerea (persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials)	Actors ocasionals	0:00:05
		Clut, Jordi (persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials)	Actors ocasionals	0:00:03
0:02:51	Reportatge sobre atemptats amb atropellament reivindicats per Estat Islàmic a diversos països	--	--	--
0:02:45	Estat Islàmic reivindica l'atemptat a Cambrils	--	--	--
0:02:37	Celebració d'un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a la plaça de Catalunya de Barcelona	Iglesias, Pablo	Actors polítics	0:00:12
		Rivera, Albert	Actors polítics	0:00:11
		Sánchez, Pedro	Actors polítics	0:00:08
0:02:19	Els Mossos d'Esquadra afirmen que l'atemptat a Barcelona estaria connectat amb l'explosió en un xalet d'Alcanar	Gil, Núria (veïna d'Alcanar afectada per l'explosió)	Actors ocasionals	0:00:18
		Montserrat, Alfons	Actors polítics	0:00:12
		Sánchez, Ana María (veïna d'Alcanar afectada per l'explosió)	Actors ocasionals	0:00:05
0:02:13	L'aeroport de Barcelona-El Prat habilita dues sales d'atenció als familiars de les víctimes de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	Túnez, Paco	Persones expertes	0:00:34
0:02:02	El balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils s'eleva a 14 persones mortes i 130 de ferides d'almenys 34 nacionalitats diferents	--	--	--
0:01:49	La presidenta del Parlament de Catalunya, la Mesa i els grups parlamentaris expressen la condemna i repulsa davant els atemptats comesos a la Rambla de Barcelona i a Cambrils	Forcadell, Carme	Actors polítics	0:00:32
0:01:48	Recull dels testimonis de l'atemptat terrorista a la Rambla de Barcelona	García, Daniel (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:41
		Natalia (treballadora de la zona de la Rambla afectada)	Actors ocasionals	0:00:21
		Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:13
		Roi, Maria (treballadora de la zona de la Rambla afectada)	Actors ocasionals	0:00:10
		Martí (treballador de la zona de la Rambla afectat)	Actors ocasionals	0:00:07
0:01:48	Reportatge sobre el paper de les xarxes socials durant els atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--

0:01:43	Diverses administracions d'arreu de Catalunya i l'Estat guarden un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:01:33	El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona i els equips de suport ajuden a familiars i víctimes de l'atemptat	Mundó, Carles	Actors polítics	0:00:16
		Sánchez, Jordi	Actors polítics	0:00:08
0:01:02	Celebració d'un minut de silenci davant l'Ajuntament de Cambrils per les víctimes de l'atemptat en aquesta població i Barcelona	--	--	--
0:00:56	TV3 i Catalunya Ràdio esdevenen mitjans de referència durant la cobertura informativa dels atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:00:43	Mor la dona que va quedar ferida crítica en l'atemptat de Cambrils	--	--	--
0:00:36	Mostres d'agraïment per part de la ciutadania a la feina dels Mossos d'Esquadra durant l'atemptat a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:00:36	El Mossos d'Esquadra retiren un cotxe sospitós a la cruïlla del carrer Casp amb carrer de Pau Claris de Barcelona	--	--	--
0:00:17	Informació de servei sobre el telèfon d'atenció a familiars i víctimes de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	--	--	--

6.1.2 Resta de programació informativa

A continuació es presenten, per programes, les intervencions en directe en forma d'entrevistes, debats i tertúlies, així com les compareixences.

Quadre 16. TV3 i 3/24. Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
17/08	17:31	*TN especial*	Entrevista	Cano, Óscar	Testimoni
			Entrevista	Lino, Jordi	Testimoni
			Entrevista	Mata, Herminia	Testimoni
			Entrevista	Avendaño, Maritza	Cap de comunicació d'empresa de restaurants de les Rambles
			Entrevista	Rollan, Pere	Testimoni
			Entrevista	Rojo, Pedro	Expert en terrorisme
			Entrevista	Porcar, Lourdes	Testimoni
			Entrevista	Gaspart, Joan	President del Comitè Executiu de Turisme de Barcelona
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Erra, Anna	Alcaldessa de Vic
			Entrevista	Tort, Albert	Infermer
			Entrevista	Teixidor, Anna	Periodista
			Entrevista	Berastegui, Isabel	Testimoni
			Entrevista	Aranda, Àngel	Testimoni
			Entrevista	Rodríguez, Ferran	Testimoni
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
17/08	22:03	*Especial informatiu. Atemptat Barcelona*	Entrevista	Romina	Treballadora de Turisme de Barcelona
			Debat	Cruanyes, Toni	Periodista
				Roura, Joan	Periodista
				Peris, Joan Carles	Periodista
			Entrevista	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
			Compareixença	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
				Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Debat	Hatibi, Miriam	Portaveu de la Fundació Ibn Battuta
				Montoto, Jofre	Expert en gihadisme i seguretat
				Villacampa, Francisco	Catedràtic de dret internacional de la Universitat Abat Oliba
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Teixidor, Anna	Periodista
			Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat

18/08	5:30	*324*	Compareixença	Mendoza, Camí	Alcaldessa de Cambrils
18/08	10:00	*Els matins d'estiu*	Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Tertúlia	Tercero, Alejandro	Periodista
				Palà, Roger	Periodista
				González, Sara	Periodista
				Valle, Nico	Periodista
				Moreras, Jordi	Professor d'antropologia de la URV
			Entrevista	Túnez, Paco	Coordinador d'Emergències de la Creu Roja
			Debat	Vidal, Lourdes	Representant de l'Institut Europeu per la Mediterrània
				Minoves, David	President de CIEMEN
				Peris, Joan Carles	Periodista
				Antich, José	Periodista
			Debat	Carod-Rovira, Josep Lluís	Historiador
				Montoto, Jofre	Expert en gihadisme i seguretat
				Villacampa, Francisco	Catedràtic de dret internacional de la Universitat Abat Oliba
				Jebari, Cheima	Coordinadora de les seus de Joventut Multicultural Musulmana
				Menssouri, Hajar	Membre del comitè educatiu de la comunitat islàmica Al Ouhda
18/08	13:50	*Especial informatiu. Catalunya colpejada*	Compareixença	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
				Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat

6.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació

6.2.1 Informatius diaris

Quadre 17. Catalunya Ràdio i Catalunya Informació. Notícies i temps de paraula dels actors en el Catalunya migdia. Edició especial del 18/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:23:40	Connexió en directe amb la compareixença de Joaquim Forn, conseller d'Interior, i Josep Lluís Trapero, major dels Mossos d'Esquadra, al Departament d'Interior de la Generalitat	Trapero, Josep Lluís (directe)	Representants dels cossos policials	0:18:48
		Forn, Joaquim (en directe)	Actors polítics	0:02:05
0:11:59	Connexió en directe amb la compareixença de Mariano Rajoy, president del Govern, i Carles Puigdemont, president de la Generalitat, al Departament d'Interior de la Generalitat	Rajoy, Mariano (en directe)	Actors polítics	0:07:06
		Puigdemont, Carles (directe)	Actors polítics	0:04:20
0:08:07	Entrevista a Íñigo Méndez de Vigo, portaveu del Govern de l'Estat	Méndez de Vigo, Íñigo	Actors polítics	0:08:07
0:04:39	El balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils s'eleva a 14 persones mortes i 130 de ferides d'almenys 34 nacionalitats diferents	Mossaui (turista afectat)	Actors ocasionals	0:00:29
		Comín, Antoni	Actors polítics	0:00:25
		Sònia (traductora voluntària)	Actors ocasionals	0:00:22
		El Attouaki, Jamal	Altres	0:00:04
0:03:23	Celebració d'un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a la plaça de Catalunya de Barcelona	Sense identificar (assistent al minut de silenci)	Actors ocasionals	0:00:28
0:03:18	Informació del trànsit	--	--	--
0:02:44	Els atacants de Cambrils volien entrar al port i portaven explosius falsos	Albert (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:17
		Mendoza, Camí	Actors polítics	0:00:14
		Josep Lluís (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:12
0:02:12	Els Mossos d'Esquadra detenen tres persones a Ripoll de l'entorn de Moussa Oukabir mentre busquen el presumpte conductor de l'atropellament	Munell, Jordi	Actors polítics	0:00:17
0:02:01	Carles Puigdemont i Mariano Rajoy assisteixen a la reunió del gabinet de crisi pels atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:01:56	Els Mossos d'Esquadra afirmen que l'atemptat a Barcelona estaria connectat amb l'explosió en un xalet d'Alcanar	Colell, Anna (veïna d'Alcanar)	Actors ocasionals	0:00:16
		Montserrat, Alfons	Actors polítics	0:00:13
0:01:53	L'Institut de Medicina Legal de Catalunya realitza les tasques d'identificació de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona	Mundó, Carles	Actors polítics	0:00:16
0:01:44	Els Mossos d'Esquadra busquen Moussa Oukabir com a presumpte conductor de l'atropellament a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:01:42	La Rambla de Barcelona es converteix en escenari d'ofrenes, espelmes i flors en homenatge a les víctimes de l'atemptat	--	--	--
0:01:26	Mor la dona que va quedar ferida crítica en l'atemptat de Cambrils	--	--	--

6.2.2 Resta de programació informativa

Quadre 18. Catalunya Ràdio. Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
17/08	17:07	*Gravetat zero*	Entrevista	Pol	Testimoni

Quadre 19. Catalunya Ràdio i Catalunya Informació (en simultani). Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
17/08	17:30	*Especial informatiu a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació*	Entrevista	Paula	Testimoni
			Entrevista	Tedric	Testimoni
			Entrevista	Martí, Martí	Testimoni
			Entrevista	Xavi	Testimoni
			Entrevista	Emma	Testimoni
			Entrevista	Núria	Testimoni
			Entrevista	Jordi	Testimoni
			Entrevista	Manel	Testimoni
			Entrevista	Angelo	Testimoni
			Entrevista	Montserrat	Testimoni
			Entrevista	Forcadell, Carme	Presidenta del Parlament de Catalunya
			Entrevista	Arrimadas, Inés	Cap de l'oposició i portaveu de Ciutadans al Parlament de Catalunya
			Entrevista	Jaume	Testimoni
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Debat	Tura, Montserrat	Exconsellera de l'Interior de la Generalitat de Catalunya
				Montoto, Jofre	Expert en gihadisme i seguretat
				Bosch, Sara	Psicòloga
			Entrevista	Dona sense identificar	Testimoni
			Entrevista	Vega, David	Testimoni
			Entrevista	Fuster-Fabra, José María	Advocat
			Entrevista	Domènech, Carles	Testimoni
			Entrevista	Erra, Anna	Alcaldessa de Vic
			Entrevista	Puig, Lluís	Director Assistencial del Banc de Sang i Teixits de Catalunya
			Entrevista	Jordà, Teresa	Diputada d'ERC al Congrés dels Diputats i exalcaldessa de l'Ajuntament de Ripoll
			Entrevista	Jose	Persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials

17/08	17:30	*Especial informatiu a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació*	Entrevista	Francesca	Persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials
			Entrevista	Glòria	Persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials
			Entrevista	Junqueras, Oriol	Vicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
				Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
			Entrevista	Mireia	Testimoni
18/08	0:00	*Catalunya Informació*	Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
			Entrevista	Raventós, Pau	Testimoni
			Entrevista	Albert	Testimoni
			Entrevista	Home sense identificar	Testimoni
			Entrevista	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Josep Maria	Testimoni
18/08	7:00	*El matí de Catalunya Ràdio. Especial atemptat de Barcelona*	Entrevista	Rovira, Montserrat	Directora del Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB)
			Entrevista	Andrés	Turista que passeja per la Rambla
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Junqueras, Oriol	Vicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya
			Debat	Montoto, Jofre	Expert en gihadisme i seguretat
				Andolz, Sònia	Politòloga i experta en conflicte i seguretat internacional
				Vidal, Lurdes	Responsable de l'Àrea Món Àrab i Mediterrani de l'IEMED
			Entrevista	Mendoza, Camí	Alcaldessa de Cambrils
			Entrevista	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya

18/08	7:00	*El matí de Catalunya Ràdio. Especial atemptat de Barcelona*	Tertúlia	Dedeu, Bernat	Filòsof
				Canosa, Francesc	Periodista
				Martín Blanco, Nacho	Politòleg i periodista
			Entrevista	Segura, Antoni	Catedràtic d'història contemporània i president del Patronat del CIDOB
			Entrevista	Hatibi, Miriam	Portaveu de la Fundació Ibn Battuta
			Entrevista	Carnes, Jordi William	Director general Turisme de Barcelona
			Entrevista	García-Calvo, Carola	Investigadora del Real Instituto Elcano
			Compareixença	Forcadell, Carme	Presidenta del Parlament de Catalunya
			Entrevista	Comín, Toni	Conseller de Salut de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Delgado, Sergio	Subdirector general de Coordinació i Gestió d'Emergències de la Generalitat
			Entrevista	Terribas, Mònica	Periodista
			Tertúlia	Tarradellas, Víctor	President de la Fundació CATmón
				Colomer, Marc	Director de l'ACN
				Madaula, Aurora	Historiadora
				Milián Mestre, Manuel	Periodista
			Entrevista	Montserrat, Alfons	Alcalde d'Alcanar
			Entrevista	El Attouaki, Jamal	Coordinador del Consell Islàmic de Catalunya
			Entrevista	Romero, Carme	Vocal dels Amics de la Rambla
			Entrevista	Vendrell, Salva	President de la Fundació Barcelona Comerç
18/08	15:16	*Catalunya migdia. Edició especial. Segona hora*	Tertúlia	Chaib, Mohamed	President de la Fundació Ibn Battuta
				Pujol Mas, Andreu	Historiador
				Dalmases, Francesc	Periodista
				Aguilera, Gemma	Periodista
			Entrevista	Romeu, Anna	Coordinadora dels psicòlegs d'Emergències del SEM
18/08	16:08	*Gravetat zero*	Compareixença	Ortiz, Laia	Tercera tinenta d'alcalde de Barcelona
			Entrevista	Gracià, Oriol	Periodista
			Entrevista	Pujol, Xavi	Veí de l'edifici de Ripoll on han fet registres
			Entrevista	Carme	Persona que ofereix aigua i menjar a les persones retingudes a les carreteres a causa dels controls policials
			Entrevista	Pilar	Oient que truca al programa i dona la seva opinió

6.3 RAC1 i 8tv

6.3.1 Informatius diaris

Quadre 20. RAC1. Notícies i temps de paraula dels actors en el 14/15 del 18/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:03:52	Compareixença de Joaquim Forn, conseller d'Interior, i Josep Lluís Trapero, major dels Mossos d'Esquadra, al Departament d'Interior de la Generalitat	Trapero, Josep Lluís	Representants dels cossos policials	0:00:31
		Forn, Joaquim	Actors polítics	0:00:16
0:02:56	Els Mossos d'Esquadra detenen tres persones a Ripoll de l'entorn de Moussa Oukabir mentre busquen el presumpte conductor de l'atropellament	--	--	--
0:02:51	Els Mossos d'Esquadra afirmen que l'atemptat a Barcelona estaria connectat amb l'explosió en un xalet d'Alcanar	Montserrat, Alfons	Actors polítics	0:00:18
0:02:44	Els Mossos d'Esquadra abaten a trets cinc presumptes terroristes a Cambrils	--	--	--
0:02:10	L'aeroport de Barcelona-El Prat habilita dues sales d'atenció als familiars de les víctimes de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:01:49	Diverses administracions d'arreu de Catalunya i l'Estat guarden un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:01:33	L'Hospital del Mar de Barcelona atén la majoria dels ferits en l'atemptat de Barcelona i es demana que s'ajornin les donacions de sang en estar-ne cobertes les necessitats	--	--	--
0:01:22	La Rambla de Barcelona es converteix en escenari d'ofrenes, espelmes i flors en homenatge a les víctimes de l'atemptat	--	--	--
0:01:17	Celebració d'un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a la plaça de Catalunya de Barcelona	--	--	--
0:01:10	Els atemptats de Barcelona i Cambrils generen una onada de solidaritat ciutadana envers les persones afectades per l'atemptat i les mesures de seguretat posteriors	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:15
		Colau, Ada	Actors polítics	0:00:10
0:00:51	El balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils s'eleva a 14 persones mortes i 130 de ferides d'almenys 34 nacionalitats diferents	--	--	--
0:00:46	Les institucions europees guarden un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:00:37	Informacions sobre la identitat de dues de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona, un nen de 3 anys i el seu oncle-avi de 65 anys veïns de Rubí	--	--	--
0:00:33	La presidenta del Parlament de Catalunya, la Mesa i els grups parlamentaris expressen la condemna i repulsa davant els atemptats comesos a la Rambla de Barcelona i a Cambrils	Forcadell, Carme	Actors polítics	0:00:12

6.3.2 Resta de programació informativa

En el quadre hi apareixen ombrejades les intervencions emeses simultàniament per 8tv i RAC1. En el cas de la televisió, l'àudio de RAC1 es va acompanyar el 17 d'agost d'imatges dels atemptats de Barcelona i de la compareixença del president i del vicepresident de la Generalitat i de l'alcaldessa de Barcelona; i el 18 d'agost les imatges corresponen a la plaça Francesc Macià de Barcelona.

Quadre 21. RAC1. Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
17/08	17:04	*Versió RAC1*	Entrevista	Abi	Testimoni
			Entrevista	Antonio	Testimoni
			Entrevista	Antonio	Testimoni
			Entrevista	Maite	Testimoni
			Entrevista	Raül	Testimoni
			Entrevista	Carlo	Testimoni
17/08	18:00	*Especial informatiu amb Jordi Basté*	Entrevista	Núria	Testimoni
			Entrevista	Oti	Testimoni
			Entrevista	Miquel	Testimoni
			Entrevista	Jan	Testimoni
			Entrevista	Joan Carles	Testimoni
			Entrevista	Rut	Testimoni
			Entrevista	Laura	Testimoni
			Entrevista	Pascal, Marta	Coordinadora general del PDECAT
			Entrevista	Rueda, Ana	Testimoni
			Entrevista	Contreras, Enric	Director de Serveis Hospitalaris del Banc de Sang i Teixits de Catalunya
			Entrevista	Víctor	Testimoni
			Entrevista	Jordi	Testimoni
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Ana	Testimoni
			Entrevista	Miqui	Testimoni
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Luna, Joaquín	Periodista expert en política internacional
			Entrevista	Montoto, Jofre	Expert en gihadisme i seguretat
			Entrevista	Christian	Testimoni
			Compareixença	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
				Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Garroum, Gabriel	Analista polític d'Orient Mitjà

17/08	18:00	*Especial informatiu amb Jordi Basté*	Entrevista	El Ghaidouni, Mohamed	President de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya
			Entrevista	Graupera, Jordi	Periodista i filòsof
			Entrevista	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
				Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Xavier	Persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials
			Entrevista	David	Persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials
18/08	0:01	*Barcelona t'estimo*	Entrevista	Paula	Testimoni
			Entrevista	Laura	Taxista
			Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
			Entrevista	Om, Albert	Periodista
			Entrevista	Jané, Guillem	Persona que resideix a París i estava a Barcelona durant l'atemptat
			Entrevista	Trias, Xavier	President del Grup Municipal Demòcrata a l'Ajuntament de Barcelona
			Entrevista	Hereu, Jordi	Exalcalde de Barcelona i soci consultor de l'empresa Barcelona Plataforma Empresarial
			Entrevista	Vives, Josep	Portaveu del FCB
			Entrevista	Aleix	Testimoni
			Entrevista	Garcés, Marina	Filòsofa
			Entrevista	Montserrat	Testimoni
			Entrevista	Pacareu, Laura	Testimoni
			Entrevista	Luna, Joaquín	Periodista expert en política internacional
			Entrevista	Martín de Pozuelo, Eduardo	Periodista i expert en terrorisme gihadista
			Entrevista	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Sofia	Testimoni
			Entrevista	Jaimar	Persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials
			Entrevista	Jaume	Persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials

18/08	0:01	*Barcelona t'estimo*	Entrevista	Morist, Enric	Coordinador de Creu Roja a Catalunya
			Entrevista	Savall, Jordi	Testimoni
18/08	8:00	*El Món a RAC1*	Entrevista	Mendoza, Camí	Alcaldessa de Cambrils
			Entrevista	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Debat	Rahola, Pilar	Periodista i experta en l'Islam
				Martín de Pozuelo, Eduardo	Periodista i expert en terrorisme gihadista
				Garroum, Gabriel	Analista polític d'Orient Mitjà
			Tertúlia	Gómez, Anna	Periodista
				Martí, Pep	Periodista
				Graupera, Jordi	Periodista i filòsof
				Fina, Xavier	Gestor cultural i filòsof
				Galdón, Gemma	Analista de polítiques públiques
			Compareixença	Forcadell, Carme	Presidenta del Parlament de Catalunya
			Tertúlia	Delgado, Manuel	Antropòleg
				Gimeno, Albert	Periodista
				Riba, Tian	Periodista
				Silva, Josep Manuel	Periodista i advocat
				González, Sara	Periodista
			Entrevista	Delgado, Sergio	Subdirector general de Coordinació i Gestió d'Emergències de la Generalitat
			Entrevista	Bramon, Dolors	Professora emèrita d'estudis àrabs i islàmics de la Universitat de Barcelona
			Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
				Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
			Compareixença	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
18/08	15:42	*Tot és possible*	Debat	Tarín, Santi	Periodista expert en temes d'investigació i terrorisme
				Argemí, Marc	Periodista expert en xarxes socials
				Luna, Joaquín	Periodista expert en política internacional
			Entrevista	Elisenda	Assistent al minut de silenci
			Entrevista	Torres, Ariadna	Psicòloga d'emergències
18/08	16:06	*Versió RAC1*	Entrevista	El Ghaidouni, Mohamed	President de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya

6.4 La 1 i Canal 24H

6.4.1 Teleinformatius

Quadre 22. TVE Catalunya. Notícies i temps de paraula dels actors en *L'informatiu migdia* del 18/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:13:35	Connexió directe amb la compareixença de Joaquim Forn, conseller d'Interior, i Josep Lluís Trapero, major dels Mossos d'Esquadra, al Departament d'Interior de la Generalitat	Trapero, Josep Lluís (directe)	Representants dels cossos policials	0:12:55
		Forn, Joaquim (directe)	Actors polítics	0:00:11
0:11:42	Connexió directe amb la compareixença de Mariano Rajoy, president del Govern, i Carles Puigdemont, president de la Generalitat, al Departament d'Interior de la Generalitat	Rajoy, Mariano (directe)	Actors polítics	0:06:46
		Puigdemont, Carles (directe)	Actors polítics	0:03:53
0:03:34	La Rambla de Barcelona es converteix en escenari d'ofrenes, espelmes i flors en homenatge a les víctimes de l'atemptat	Sense identificar (persona que passeja per la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:18
		Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:16
0:02:43	Bloc de titulars	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:10
0:02:22	Mor la dona que va quedar ferida crítica en l'atemptat de Cambrils	--	--	--
0:02:20	Els Mossos d'Esquadra busquen Moussa Oukabir com a presumpte conductor de l'atropellament a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:02:11	El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona i els equips de suport ajuden a familiars i víctimes de l'atemptat	Mundó, Carles	Actors polítics	0:00:18
		Stref, Patrick	Altres	0:00:16
		Sánchez, Jordi	Actors polítics	0:00:11
0:02:10	El balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils s'eleva a 14 persones mortes i 130 de ferides d'almenys 34 nacionalitats diferents	--	--	--
0:01:56	Els Mossos d'Esquadra abaten a trets cinc presumptes terroristes a Cambrils	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:12
		Mendoza, Camí	Actors polítics	0:00:06
0:01:47	Els Mossos d'Esquadra detenen tres persones a Ripoll de l'entorn de Moussa Oukabir mentre busquen el presumpte conductor de l'atropellament	--	--	--
0:01:42	Els partits polítics valoren positivament la convocatòria immediata de la reunió del Pacte Antiterrorista	García Albiol, Xavier	Actors polítics	0:00:20
		Sánchez, Pedro	Actors polítics	0:00:20
		Rivera, Albert	Actors polítics	0:00:17
		Iglesias, Pablo	Actors polítics	0:00:14
0:01:30	Repàs de la cronologia de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:39
0:01:27	Els Mossos d'Esquadra afirmen que l'atemptat a Barcelona estaria connectat amb l'explosió en un xalet d'Alcanar	--	--	--

0:01:24	Recull dels testimonis de l'atemptat terrorista a la Rambla de Barcelona	Alberto (propietari d'un quiosc de la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:09
		Sense identificar (treballadora de la zona de la Rambla afectada)	Actors ocasionals	0:00:09
		Sense identificar (turista afectada)	Actors ocasionals	0:00:08
		Sense identificar (veïna de la Rambla afectada)	Actors ocasionals	0:00:05
		Sense identificar (persona que passeja per la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:04
		Sense identificar (turista afectat)	Actors ocasionals	0:00:04
		Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:03
0:01:20	L'Institut de Medicina Legal de Catalunya realitza les tasques d'identificació de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona	--	--	--
0:01:07	Recull d'imatges de les ofrenes, espelmes i flors en homenatge a les víctimes de l'atemptat	--	--	--
0:01:05	La presidenta del Parlament de Catalunya, la Mesa i els grups parlamentaris expressen la condemna i repulsa davant dels atemptats comesos a la Rambla de Barcelona i a Cambrils	Forcadell, Carme	Actors polítics	0:00:25
0:00:59	Informacions sobre la identitat de dues de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona, un nen de 3 anys i el seu oncle-avi de 65 anys veïns de Rubí	--	--	--
0:00:48	L'Ajuntament de Barcelona aprova una declaració institucional de rebuig a l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:00:30	Els transports metropolitans i el trànsit rodat recuperen la normalitat a Barcelona l'endemà dels controls policials per l'atemptat	--	--	--
0:00:29	Celebració d'un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a la plaça de Catalunya de Barcelona	--	--	--
0:00:22	Carles Puigdemont i Mariano Rajoy assisteixen a la reunió del gabinet de crisi pels atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--

Quadre 23. La 1 i Canal 24H (en simultani). Notícies i temps de paraula dels actors en el TD2 del 17/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:07:39	Connexió directe amb la compareixença de Carles Puigdemont, president de la Generalitat, i Ada Colau, alcaldessa de Barcelona	Puigdemont, Carles (directe)	Actors polítics	0:04:21
		Colau, Ada (directe)	Actors polítics	0:03:06
0:06:14	Un atemptat amb una furgoneta a la Rambla de Barcelona causa un mínim de tretze morts	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:19
0:05:21	Els ferits per l'atropellament de la Rambla estan sent atesos en diferents hospitals de la ciutat	--	--	--
0:04:30	Reaccions internacionals de condemna a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:04:27	Informació meteorològica	--	--	--
0:03:48	El primer balanç de l'atemptat a la Rambla de Barcelona del Servei d'Emergència Mèdiques és de 13 morts, 15 ferits greus, 23 menys greus i 42 lleus	--	--	--
0:03:32	Mariano Rajoy cancel·la les vacances i es desplaça a Barcelona pels atemptats	--	--	--
0:03:32	Bloc de titulars	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:31
0:03:15	Les vies de sortida de Barcelona registren llargues retencions de trànsit després de l'atemptat per l'operació Gàbia	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:12
		Sense identificar (turista afectada)	Actors ocasionals	0:00:06
		Sense identificar (turista afectat)	Actors ocasionals	0:00:06
0:03:04	El Govern de l'Estat estudiarà la possibilitat d'elevar al màxim el nivell d'alerta terrorista	--	--	--
0:03:00	El dispositiu policial impedeix l'accés als carrers del centre de Barcelona després de l'atemptat a la Rambla	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:44
0:02:55	Localitzen a Vic la segona furgoneta relacionada en l'atemptat a Barcelona	--	--	--
0:02:10	Reportatge sobre atemptats amb atropellament reivindicats per Estat Islàmic a diversos països	--	--	--
0:01:48	Comerços i restaurants es converteixen en el refugi dels vianants que fugien de l'atemptat de la Rambla	--	--	--
0:01:40	Compareixença de Carles Puigdemont, president de la Generalitat, i Ada Colau, alcaldessa de Barcelona	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:41
0:01:32	Recull dels testimonis de l'atemptat terrorista a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:28
0:01:31	Reaccions del món de l'esport a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:01:10	Els Mossos d'Esquadra detenen a Ripoll una persona més vinculada amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:01:00	La Generalitat de Catalunya i el Govern de l'Estat activen un gabinet de crisi per l'atemptat a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:00:36	La conselleria d'Interior no descarta que el vehicle que es va saltar un control policial i va atropellar dos mossos a la Diagonal estigui relacionat amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:00:34	Recull de les reaccions polítiques a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:00:30	Reportatge sobre els atemptats terroristes a l'Estat espanyol	--	--	--
0:00:07	Turisme de Barcelona ofereix allotjament als turistes que no poden accedir al seu hotel perquè està a la zona acordonada	--	--	--

Quadre 24. La 1 i Canal 24H (en simultani). Notícies i temps de paraula dels actors en el TD1 del 18/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:07:06	Bloc resum	Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:15
		Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:13
0:05:40	Reaccions internacionals de condemna a l'atemptat de la Rambla de Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:05:09	La Rambla de Barcelona recupera a poc a poc la normalitat l'endemà de l'atemptat terrorista	Sense identificar (usuària afectada per les alteracions de transport a causa de l'atemptat)	Actors ocasionals	0:00:13
		Sense identificar (usuari afectat per les alteracions de transport a causa de l'atemptat)	Actors ocasionals	0:00:10
0:04:39	El Govern de l'Estat estudiarà la possibilitat d'elevar al màxim el nivell d'alerta terrorista	Ángel, José María	Persones expertes	0:00:11
		Nieto, José Antonio	Actors polítics	0:00:07
0:04:23	El balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils s'eleva a 14 persones mortes i 130 de ferides d'almenys 34 nacionalitats diferents	Stref, Patrick	Altres	0:00:17
		Mundó, Carles	Actors polítics	0:00:13
0:03:44	Els Mossos d'Esquadra afirmen que l'atemptat a Barcelona estaria connectat amb l'explosió en un xalet d'Alcanar	--	--	--
0:03:35	Bloc de titulars	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:15
		Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:15
0:02:47	L'aeroport de Barcelona-El Prat habilita dues sales d'atenció als familiars de les víctimes de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	Túnez, Paco	Persones expertes	0:00:14
0:02:39	Celebració d'un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a la plaça de Catalunya de Barcelona	--	--	--
0:02:32	Recull dels testimonis de l'atemptat terrorista a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:01:06
		Alberto (propietari d'un quiosc de la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:08
0:02:31	Carles Puigdemont i Mariano Rajoy assisteixen a la reunió del gabinet de crisi pels atemptats a Barcelona i Cambrils	Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:29
		Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:14
0:02:16	Els Mossos d'Esquadra abaten a trets cinc presumptes terroristes a Cambrils	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:25
		Mendoza, Camí	Actors polítics	0:00:11
0:02:11	Els Mossos d'Esquadra busquen Moussa Oukabir com a presumpte conductor de l'atropellament a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:10
0:02:06	Repàs de la cronologia de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:49
0:01:56	Diverses administracions d'arreu de Catalunya i l'Estat guarden un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a Barcelona i Cambrils	Cifuentes, Cristina	Actors polítics	0:00:08
		Puig, Ximo	Actors polítics	0:00:08
		Báñez, Fátima	Actors polítics	0:00:05
		Núñez Feijóo, Alberto	Actors polítics	0:00:05
		Fernández Vara, Guillermo	Actors polítics	0:00:04
		Pastor, Ana	Actors polítics	0:00:04
0:01:42	Informacions sobre la identitat de dues de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona, un nen de 3 anys i el seu oncle-avi de 65 anys veïns de Rubí	--	--	--
0:01:40	Recull de les reaccions polítiques a l'atemptat de la Rambla de Barcelona i Cambrils	Iglesias, Pablo	Actors polítics	0:00:15
		Sánchez, Pedro	Actors polítics	0:00:15
		García Albiol, Xavier	Actors polítics	0:00:14
		Rivera, Albert	Actors polítics	0:00:14

0:01:40	Reaccions del món de l'esport a l'atemptat de la Rambla de Barcelona i Cambrils	Gasol, Pau	Altres	0:00:12
		Simeone, Diego Pablo	Altres	0:00:07
		Sacristán, Eusebio	Altres	0:00:05
		Sánchez Flores, Quique	Altres	0:00:05
		Sense identificar (jugadora de futbol de la selecció espanyola sub-19)	Altres	0:00:04
0:01:26	Els atemptats de Barcelona i Cambrils generen una onada de solidaritat ciutadana envers les persones afectades per l'atemptat i les mesures de seguretat posteriors	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:16
		Sense identificar (taxista)	Actors ocasionals	0:00:08
		Sense identificar (treballador de la zona de la Rambla afectat)	Actors ocasionals	0:00:07
		Sense identificar (traductora voluntària)	Actors ocasionals	0:00:05
0:01:14	El govern marroquí reconeix que dos milers de ciutadans s'han sumat en els darrers anys a les files d'Estat Islàmic	--	--	--
0:01:05	Els Mossos d'Esquadra detenen tres persones a Ripoll de l'entorn de Moussa Oukabir mentre busquen el presumpte conductor de l'atropellament	--	--	--
0:01:03	L'Institut de Medicina Legal de Catalunya realitza les tasques d'identificació de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona	--	--	--
0:00:31	Diverses associacions islàmiques condemnen els atemptats terroristes de Catalunya	Benjelloun, Mounir	Altres	0:00:07
		Sense identificar (musulmà que condemna els atemptats a Catalunya)	Actors ocasionals	0:00:06
		Sense identificar (musulmana que condemna els atemptats a Catalunya)	Actors ocasionals	0:00:03
0:00:28	La Conferència Episcopal Espanyola i el Vaticà condemnen els atemptats de Barcelona i Cambrils	Gil Tamayo, José María	Altres	0:00:10
0:00:10	Les vies de sortida de Barcelona registren llargues retencions de trànsit després de l'atemptat per l'operació Gàbia	--	--	--

6.4.2 Resta de programació informativa

Quadre 25. La 1 i Canal 24H (en simultani). Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
17/08	-17:37 La 1 -17:44 Canal 24H	*TD Avance Informativo*	Entrevista	Pol	Testimoni
			Entrevista	Isaac	Testimoni
			Entrevista	Yassir	Testimoni
			Entrevista	Ángel	Testimoni
			Entrevista	Home sense identificar	Testimoni
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Cristian	Testimoni
			Entrevista	Alba	Testimoni
			Entrevista	Heidi	Testimoni
			Entrevista	Gabriel	Testimoni
			Entrevista	Daniel	Testimoni
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Daniel	Testimoni
			Entrevista	Luis	Testimoni
17/08	22:07	*Especial informativo*	Debat	Mercader, Jordi	Periodista
				Borda, Jordi	Periodista
				Bolaño, Toni	Periodista
				López Alegre, Joan	Professor de la Universitat Abat Oliba
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
				Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
			Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
18/08	3:07	*TD Telediario*	Entrevista	Pérez, Ángel	Testimoni
18/08	8:00	*TD Especial informativo*	Tertúlia	Narváez, Pedro	Periodista
				Lamet, Juanma	Periodista
				García de Blas, Elsa	Periodista
			Entrevista	Robles, Margarita	Portaveu del PSOE al Congrés dels Diputats
			Entrevista	Gil Garre, José María	Codirector de l'International Security Observatory
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Arrimadas, Inés	Cap de l'oposició i portaveu de Ciutadans al Parlament de Catalunya
			Entrevista	Hernando, Rafael	Portaveu del PP al Congrés dels Diputats

18/08	8:00	TD *Especial informativo*	Entrevista	Junqueras, Oriol	Vicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Méndez de Vigo, Íñigo	Ministre portaveu del Govern de l'Estat
			Entrevista	Fernández Díaz, Alberto	President del Grup Municipal del PPC a l'Ajuntament de Barcelona

Quadre 26. La 1. Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
18/08	10:30	*LM La mañana*	Debat	Ojea, Alfonso	Periodista
				Quiroga, Javier	Responsable de la central de comunicacions de SAMUR
				Guerrero, Verónica	Advocada penalista
				Gazapo, Manuel José	Director de l'International Security Observatory
				Piñuel, Iñaki	Psicòleg
				Galiacho, Juan Luis	Professor de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Rey Juan Carlos
				Echeverría, Carlos	Professor de Relacions Internacional de la UNED
			Entrevista	Munell, Jordi	Alcalde de Ripoll
			Entrevista	Albert	Testimoni
			Entrevista	Avilés, Juan	Expresident del Futbol Sala Ripoll
			Entrevista	Gil Garre, José María	Codirector de l'International Security Observatory
			Entrevista	Sánchez, Jordi	Gerent de l'Institut d'Assumptes Socials de l'Ajuntament de Barcelona
			Entrevista	Maria	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	María José	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	Home sense identificar	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	Olga	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	María	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	Murgui, Nacho	Alcalde en funcions de l'Ajuntament de Madrid
			Entrevista	Noi menor d'edat sense identificar (fora de pla)	Testimoni
			Entrevista	Noi menor d'edat sense identificar (fora de pla)	Testimoni

18/08	10:30	*LM La mañana*	Entrevista	Noi menor d'edat sense identificar (fora de pla)	Testimoni
			Entrevista	Dona sense identificar	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	Sara	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	Dona sense identificar	Persona que fa una ofrena de condolença
			Entrevista	Torrents, Xavier	Professor de ciències polítiques de la Universitat de Barcelona
			Entrevista	Cano, Óscar	Testimoni

Quadre 27. Canal 24H. Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
18/08	12:32	*Noticias 24H*	Compareixença	Mundó, Carles	Conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya
	14:23	*TD Especial informativo*	Compareixença	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
				Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
			Compareixença	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
				Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya

6.5 Telecinco

6.5.1 Teleinformatius

Quadre 28. Telecinco. Notícies i temps de paraula dels actors a *Informativo Noche* del 17/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:07:22	Connexió directe amb la compareixença de Carles Puigdemont, president de la Generalitat, i Ada Colau, alcaldessa de Barcelona	Puigdemont, Carles (directe)	Actors polítics	0:04:57
		Colau, Ada (directe)	Actors polítics	0:01:49
0:07:08	Imatges de les víctimes ferides moments després de l'atropellament a la Rambla	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:01:11
0:06:00	Els ferits per l'atropellament de la Rambla estan sent atesos en diferents hospitals de la ciutat	--	--	--
0:05:53	Un atemptat amb una furgoneta a la Rambla de Barcelona causa un mínim de tretze morts	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:03
0:03:10	El dispositiu policial impedeix l'accés als carrers del centre de Barcelona després de l'atemptat a la Rambla	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:15
0:03:06	Els Mossos d'Esquadra detenen a Ripoll una persona més vinculada amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:02:32	Recull de les reaccions polítiques a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:03
0:02:27	Les vies de sortida de Barcelona registren llargues retencions de trànsit després de l'atemptat per l'operació Gàbia	--	--	--
0:02:06	En diferents punts de l'Estat espanyol es guarden minuts de silenci per les víctimes poques hores després de l'atemptat a Barcelona	Sense identificar (persona que opina sobre els atemptats)	Actors ocasionals	0:00:32
0:02:05	El Govern de l'Estat estudiarà la possibilitat d'elevar al màxim el nivell d'alerta terrorista	Forn, Joaquim	Actors polítics	0:00:04
		Zoido, Juan Ignacio	Actors polítics	0:00:02
0:01:46	Reaccions internacionals de condemna a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:01:30	El primer balanç de l'atemptat a la Rambla de Barcelona del Servei d'Emergència Mèdiques és de 13 morts, 15 ferits greus, 23 menys greus i 42 lleus	--	--	--
0:01:27	Reportatge sobre atemptats amb atropellament reivindicats per Estat Islàmic a diversos països	--	--	--
0:01:19	Comerços i restaurants es converteixen en el refugi dels vianants que fugien de l'atemptat de la Rambla	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:22
0:01:01	Compareixença de Carles Puigdemont, president de la Generalitat, i Ada Colau, alcaldessa de Barcelona	Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:20
		Colau, Ada	Actors polítics	0:00:18
0:00:32	Estat Islàmic reivindica l'atemptat a Barcelona	--	--	--
0:00:29	Els treballadors d'Eulen ajornen la vaga indefinida a l'aeroport de Barcelona-El Prat per l'atemptat a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:00:26	La conselleria d'Interior no descarta que el vehicle que es va saltar un control policial i va atropellar dos mossos a la Diagonal estigui relacionat amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:00:14	Localitzen a Vic la segona furgoneta relacionada en l'atemptat a Barcelona	--	--	--
0:00:07	Turisme de Barcelona ofereix allotjament als turistes que no poden accedir al seu hotel perquè està a la zona acordonada	--	--	--

Quadre 29. Telecinco. Notícies i temps de paraula dels actors a *Informativo Mediodía* del 18/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:04:40	Celebració d'un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a la plaça de Catalunya de Barcelona	Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:15
		Sense identificar (persona que passeja per la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:14
		Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:13
0:02:19	Informacions sobre la identitat de dues de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona, un nen de 3 anys i el seu oncle-avi de 65 anys veïns de Rubí	Túnez, Paco	Persones expertes	0:00:07
		Sense identificar (veïna d'una de les víctimes de l'atemptat a la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:03
		Sense identificar (veí d'una de les víctimes de l'atemptat a la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:01
0:02:19	El balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils s'eleva a 14 persones mortes i 130 de ferides d'almenys 34 nacionalitats diferents	Omella, Juan José	Altres	0:00:08
		Sense identificar (donant de sang)	Actors ocasionals	0:00:02
0:02:15	La Rambla de Barcelona recupera a poc a poc la normalitat l'endemà de l'atemptat terrorista	Sense identificar (persona que passeja per la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:07
0:02:13	Els atacants de Cambrils volien entrar al port i portaven explosius falsos	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:12
0:02:10	El Govern de l'Estat estudiarà la possibilitat d'elevar al màxim el nivell d'alerta terrorista	Torres, Manuel Ricardo	Persones expertes	0:00:05
		Fernández, José Julio	Persones expertes	0:00:04
0:02:06	Els Mossos d'Esquadra afirmen que l'atemptat a Barcelona estaria connectat amb l'explosió en un xalet d'Alcanar	Trapero, Josep Lluís	Representants dels cossos policials	0:00:10
		Sense identificar (veí d'Alcanar afectat per l'explosió)	Actors ocasionals	0:00:04
		Sense identificar (veïna d'Alcanar afectada per l'explosió)	Actors ocasionals	0:00:03
0:02:06	Els Mossos d'Esquadra abaten a trets cinc presumptes terroristes a Cambrils	Mendoza, Camí	Actors polítics	0:00:09
		Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:05
0:02:04	Diverses administracions d'arreu de Catalunya i l'Estat guarden un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a Barcelona i Cambrils	Sense identificar (assistent al minut de silenci)	Actors ocasionals	0:00:15
		Sense identificar (persona que opina sobre els atemptats)	Actors ocasionals	0:00:15
0:02:02	Reconstrucció del recorregut que va realitzar la furgoneta per les Rambles durant l'atropellament massiu	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:15
0:02:02	La Rambla de Barcelona es converteix en escenari d'ofrenes, espelmes i flors en homenatge a les víctimes de l'atemptat	Sense identificar (treballador de la zona de la Rambla afectat)	Actors ocasionals	0:00:15
		Cristina (veïna de la Rambla)	Actors ocasionals	0:00:04
		Sense identificar (taxista)	Actors ocasionals	0:00:04
		Sense identificar (turista afectat)	Actors ocasionals	0:00:01
0:02:02	Els Mossos d'Esquadra busquen Moussa Oukabir com a presumpte conductor de l'atropellament a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:01:45	Repàs de la cronologia dels atemptats a la Rambla de Barcelona i Cambrils	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:02
		Montserrat, Alfons	Actors polítics	0:00:01
0:01:26	Comerços i restaurants es converteixen en el refugi dels vianants que fugien de l'atemptat de la Rambla	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:19

0:01:18	Les institucions europees guarden un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:01:14	Les vies de sortida de Barcelona registren llargues retencions de trànsit després de l'atemptat per l'operació Gàbia	Sense identificar (persona que ofereix aigua i menjar a les persones retingudes a les carreteres)	Actors ocasionals	0:00:10
		Sense identificar (persona afectada per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials)	Actors ocasionals	0:00:06
0:01:14	Repàs de les tasques que du a terme la policia científica després dels atemptats de Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:01:09	Recull dels testimonis de l'atemptat terrorista a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:31
0:01:03	Reportatge sobre atemptats amb atropellament reivindicats per Estat Islàmic a diversos països	--	--	--
0:00:57	L'aeroport de Barcelona-El Prat habilita dues sales d'atenció als familiars de les víctimes de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:00:54	Imatges d'una càmera de seguretat d'una botiga on s'observa la furgoneta circulant a gran velocitat per la Rambla	--	--	--
0:00:51	París és una de les primeres ciutats en solidaritzar-se i donar el seu suport a Barcelona	--	--	--
0:00:42	Recull d'informacions sobre l'atemptat de la Rambla de Barcelona als mitjans de comunicació internacionals	--	--	--
0:00:40	L'endemà de l'atemptat es manté un fort dispositiu policial a Barcelona	--	--	--
0:00:33	Imatges d'una família italiana en el moment que es retroba després de l'atropellament a la Rambla	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:11
0:00:29	Repàs de les mostres d'homenatge d'arreu del món per l'atemptat de Barcelona	--	--	--
0:00:28	Imatges de les víctimes ferides moments després de l'atropellament a la Rambla, on un policia agafa en braços un infant	--	--	--

6.5.2 Resta de programació informativa

Quadre 30. Telecinco. Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
17/08	17:36	*Avance. Informativos Telecinco*	Entrevista	Aguiló, Mario	Testimoni
			Entrevista	Benítez, Álvaro	Testimoni
			Compareixença	Joaquim Forn	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Tefi	Testimoni
17/08	21:59	*Especial informativos Telecinco*	Entrevista	De la Corte, Luis	Professor de la Universitat Autònoma de Madrid
			Entrevista	Gil Garre, José María	Codirector de l'International Security Observatory
			Compareixença	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
				Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Iruco, José María	Periodista
			Entrevista	Abecasis, Pablo	Testimoni
			Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
18/08	8:55	*El programa del verano*	Entrevista	Carlo	Testimoni
			Entrevista	Home sense identificar	Propietari d'una parada de la Rambla de Barcelona
			Entrevista	Gil Garre, José María	Codirector de l'International Security Observatory
			Tertúlia	Cintora, Jesús	Periodista
				Benito, José María	Inspector de la Policia Nacional
				Domínguez, Mari Pau	Periodista
				Claver, María	Periodista
				Rico, Manuel	Periodista
				Terradillos, Ana	Periodista
			Entrevista	Julián	Testimoni
			Entrevista	Ángeles	Testimoni
			Entrevista	Junqueras, Oriol	Vicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Francesc	Testimoni
			Entrevista	Francesc	Testimoni
			Compareixença	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
			Entrevista	José Luis	Testimoni
			Entrevista	Fernández Díaz, Alberto	President del Grup Municipal del PPC a l'Ajuntament de Barcelona
			Entrevista	Anadón, Valentí	Representant del sindicat SAP-UGT
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Omella, Joan Josep	Bisbe de Barcelona

18/08	8:55	*El programa del verano*	Tertúlia	Moya, Ángel	Periodista
				Villarrubia, Ana	Psicòloga
				Rodríguez, Guillermo	Periodista
				Nebot, Marta	Periodista
				Gallego, Javier	Periodista
			Entrevista	Méndez de Vigo, Íñigo	Ministre portaveu del Govern de l'Estat
			Entrevista	Aida	Testimoni
			Entrevista	Home sense identificar	Home ferit durant l'atemptat
			Entrevista	Ángeles	Testimoni
			Entrevista	Muna	Testimoni
			Entrevista	Herrera, Carlos	Periodista
			Entrevista	Álvarez, Albert	Director d'hotel
			Entrevista	García Albiol, Xavier	President del PPC
			Entrevista	Sánchez, Jordi	Coordinador d'emergències
			Entrevista	Arístides	Testimoni
			Entrevista	Alex	Testimoni
			Entrevista	Dona sense identificar	Testimoni
			Entrevista	Medina, Antonio	Testimoni
			Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
				Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya
			Compareixença	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
			Entrevista	Joana	Traductora voluntària
			Entrevista	Home sense identificar	Voluntari que ofereix ajuda a les persones afectades

6.6 Antena 3 TV

6.6.1 Teleinformatius

Quadre 31. Antena 3 TV. Notícies i temps de paraula dels actors a *Noticias 2* del 17/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:06:43	Un atemptat amb una furgoneta a la Rambla de Barcelona causa un mínim de tretze morts	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:15
0:03:53	Connexió directe amb la Compareixença de Carles Puigdemont, president de la Generalitat, i Ada Colau, alcaldessa de Barcelona	Puigdemont, Carles (directe)	Actors polítics	0:03:35
0:03:07	Entrevista a Valentí Anadón, portaveu del sindicat SAP-UGT dels Mossos d'Esquadra	Anadón, Valentí	Representants de cossos policials	0:03:07
0:02:47	Entrevista a Juan Antonio Gómez Bule, expert en terrorisme gihadista	Gómez, Juan Antonio	Persones expertes	0:02:47
0:02:43	Els ferits per l'atropellament de la Rambla estan sent atesos en diferents hospitals de la ciutat	--	--	--
0:02:40	Entrevista a Diego, propietari d'una perruqueria i testimoni de l'atemptat de la Rambla	Diego (testimoni)	Actors ocasionals	0:02:40
0:02:33	Recull dels testimonis de l'atemptat terrorista a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:31
0:02:31	Reportatge sobre atemptats amb atropellament reivindicats per Estat Islàmic a diversos països	--	--	--
0:02:22	Mariano Rajoy cancel·la les vacances i es desplaça a Barcelona pels atemptats	--	--	--
0:02:12	Bloc de titulars	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:10
0:02:00	Reaccions internacionals de condemna a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:01:53	Recull de les reaccions polítiques a l'atemptat de la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:01:41	La conselleria d'Interior no descarta que el vehicle que es va saltar un control policial i va atropellar dos mossos a la Diagonal estigui relacionat amb l'atemptat a la Rambla	Forn, Joaquim	Actors polítics	0:00:02
0:01:16	Comerços i restaurants es converteixen en el refugi dels vianants que fugien de l'atemptat de la Rambla	--	--	--
0:01:09	Recull d'informacions sobre l'atemptat de la Rambla de Barcelona als mitjans de comunicació internacionals	--	--	--
0:01:08	Entrevista a Alberto, persona que es troba tancada en un establiment de la Rambla per motius de seguretat	Alberto (testimoni)	Actors ocasionals	0:01:08
0:01:06	Compareixença de Carles Puigdemont, president de la Generalitat, i Ada Colau, alcaldessa de Barcelona	Colau, Ada	Actors polítics	0:00:20
		Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:16
0:01:01	El dispositiu policial impedeix l'accés als carrers del centre de Barcelona després de l'atemptat a la Rambla	--	-	--
0:01:00	El primer balanç de l'atemptat a la Rambla de Barcelona del Servei d'Emergència Mèdiques és de 13 morts, 15 ferits greus, 23 menys greus i 42 lleus	--	--	--
0:00:44	La Policia Nacional fa una crida perquè les persones que estan a Barcelona confirmin mitjançant Twitter a familiars i amics que es troben bé	--	--	--

0:00:42	Els Mossos d'Esquadra detenen a Ripoll una persona més vinculada amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:00:22	El Govern de l'Estat estudiarà la possibilitat d'elevar al màxim el nivell d'alerta terrorista	--	--	--
0:00:17	Localitzen a Vic la segona furgoneta relacionada en l'atemptat a Barcelona	--	--	--

Quadre 32. Antena 3 TV. Notícies i temps de paraula dels actors a *Noticias 1* del 18/08

Temps notícia	Notícia	Actor	Agrupació	Temps paraula
0:04:28	Bloc de titulars	Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:20
		Sense identificar (guia turística)	Actors ocasionals	0:00:12
		Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:12
0:03:46	Celebració d'un minut de silenci per les víctimes dels atemptats a la plaça de Catalunya de Barcelona	Iglesias, Pablo	Actors polítics	0:00:11
		Rivera, Albert	Actors polítics	0:00:09
		Sánchez, Pedro	Actors polítics	0:00:07
0:03:41	Reaccions internacionals de condemna a l'atemptat de la Rambla de Barcelona i Cambrils	--	--	--
0:03:36	La Rambla de Barcelona recupera a poc a poc la normalitat l'endemà de l'atemptat terrorista	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:14
		Sense identificar (guia turística)	Actors ocasionals	0:00:05
0:03:08	Repàs de la cronologia de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:06
0:02:57	Els Mossos d'Esquadra detenen tres persones a Ripoll de l'entorn de Moussa Oukabir mentre busquen el presumpte conductor de l'atropellament	Sekkouri, Halima (esposa d'un dels detinguts a Ripoll)	Actors ocasionals	0:00:04
0:02:56	Els atacants de Cambrils volien entrar al port i portaven explosius falsos	Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:18
0:02:42	Els atemptats de Barcelona i Cambrils generen una onada de solidaritat ciutadana envers les persones afectades per l'atemptat i les mesures de seguretat posteriors	Stref, Patrick	Altres	0:00:10
		Sense identificar (turista afectat)	Actors ocasionals	0:00:08
		Sense identificar (taxista)	Actors ocasionals	0:00:05
		Sense identificar (persona que acull a casa seva famílies afectades per l'atemptat)	Actors ocasionals	0:00:03
0:02:40	Informacions sobre la identitat de dues de les víctimes mortals de l'atemptat de Barcelona, un nen de 3 anys i el seu oncle-avi de 65 anys veïns de Rubí	Mundó, Carles	Actors polítics	0:00:08
		Villalba, Ángeles (familiar d'una de les víctimes)	Actors ocasionals	0:00:05
0:02:33	El balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils s'eleva a 14 persones mortes i 130 de ferides d'almenys 34 nacionalitats diferents	Omella, Juan José	Altres	0:00:06
		Sense identificar (testimoni)	Actors ocasionals	0:00:06
		Stref, Patrick	Altres	0:00:05
		Sense identificar (traductora voluntària)	Actors ocasionals	0:00:04
0:02:21	Els Mossos d'Esquadra afirmen que l'atemptat a Barcelona estaria connectat amb l'explosió en un xalet d'Alcanar	Sense identificar (veí d'Alcanar)	Actors ocasionals	0:00:09
		Montserrat, Alfons	Actors polítics	0:00:08
		Sense identificar (veí d'Alcanar afectat per l'explosió)	Actors ocasionals	0:00:05
		Sense identificar (veïna d'Alcanar)	Actors ocasionals	0:00:01
0:02:01	Reportatge de l'Estat espanyol com a punt de mira del terrorisme de tipus gihadista	Gil, Chema	Persones expertes	0:00:13
		Baños, Pedro	Persones expertes	0:00:03
0:02:00	Repàs de la cronologia dels atemptats a la Rambla de Barcelona i Cambrils	--	--	--

0:01:35	Reportatge sobre atemptats amb atropellament reivindicats per Estat Islàmic a diversos països	--	--	--
0:01:17	El Govern de l'Estat estudiarà la possibilitat d'elevar al màxim el nivell d'alerta terrorista	Bilbao, Juan Vicente	Actors polítics	0:00:08
0:01:16	La conselleria d'Interior no descarta que el vehicle que es va saltar un control policial i va atropellar dos mossos a la Diagonal estigui relacionat amb l'atemptat a la Rambla	--	--	--
0:01:12	Carles Puigdemont i Mariano Rajoy assisteixen a la reunió del gabinet de crisi pels atemptats a Barcelona i Cambrils	Rajoy, Mariano	Actors polítics	0:00:19
		Puigdemont, Carles	Actors polítics	0:00:15
0:01:00	Almenys 26 dels ferits són de nacionalitat francesa i la fiscalia de París inicia una investigació antiterrorista	--	--	--
0:00:41	L'Hospital del Mar de Barcelona atén la majoria dels ferits en l'atemptat de Barcelona i es demana que s'ajornin les donacions de sang en estar-ne cobertes les necessitats	--	--	--
0:00:21	Els Mossos d'Esquadra abaten a trets cinc presumptes terroristes a Cambrils	--	--	--
0:00:19	Els taxistes de Barcelona van oferir serveis gratuïts durant l'atemptat de Barcelona	--	--	--
0:00:19	L'Ajuntament de Madrid instal·la grans jardineres a diversos carrers de vianants per evitar el pas de vehicles	--	--	--
0:00:18	L'aeroport de Barcelona-El Prat habilita dues sales d'atenció als familiars de les víctimes de l'atemptat a la Rambla de Barcelona	--	--	--
0:00:17	El actors polítics, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona decreten tres dies de dol oficial	--	--	--
0:00:16	Imatges de l'acte d'homenatge a les víctimes de l'atemptat de Barcelona a la platja de la Concha de Sant Sebastià	--	--	--

6.6.2 Resta de programació informativa

Quadre 33. Antena 3 TV. Intervencions en directe per programa per ordre d'aparició

Data	Hora d'inici del programa	Títol del programa	Tipus d'intervenció	Identificació de l'actor	Activitat
17/08	17:33	*Noticias Antena 3 Especial*	Entrevista	Deborah	Testimoni
			Entrevista	Diego	Testimoni
			Entrevista	Márquez, Abaul	Testimoni
			Entrevista	Anadón, Valentí	Representant del sindicat SAP-UGT
			Entrevista	García, Sergio	Testimoni
			Entrevista	Perdiguero, Alfredo	Representant del sindicat SIPE
			Entrevista	Víctor	Testimoni
			Entrevista	Gil Garre, José María	Codirector de l'International Security Observatory
			Entrevista	Carlos	Testimoni
			Entrevista	Baños, Pedro	Coronel de l'Exèrcit de Terra
			Entrevista	Ivet	Testimoni
			Entrevista	Dona sense identificar	Testimoni
			Entrevista	Esteban	Testimoni
			Compareixença	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Roca, Marta	Testimoni
			Entrevista	Daniel	Testimoni
			Entrevista	Carolina	Testimoni
			Entrevista	Corbeta, Jordi	Testimoni
			Entrevista	Richi	Testimoni
			Entrevista	Eudald	Testimoni
			Entrevista	Pitarch, Pedro	Ex tinent general de l'Exèrcit de Terra
			Entrevista	Joana	Testimoni
			Entrevista	David	Testimoni
			Entrevista	Suras	Testimoni
			Entrevista	Jordi	Testimoni
			Entrevista	Alberto	Testimoni
			Entrevista	Antoni	Testimoni
			Entrevista	Jonathan	Testimoni
			Entrevista	Clemente	Testimoni
			Entrevista	Olza, Inés	Experta en terrorisme gihadista
			Entrevista	Diego	Testimoni
			Entrevista	Isaac	Testimoni
			Entrevista	Andrea	Testimoni
17/08	21:55	*Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona*	Debat	Gazapo, Manuel José	Director de l'International Security Observatory
				Gómez Bule, Juan Antonio	Expert en terrorisme gihadista
			Entrevista	Alberto	Testimoni
			Entrevista	Alonso, Rogelio	Director del màster sobre terrorisme de la Universitat Rey Juan Carlos

17/08	21:55	*Especial informativo*. Ataque terrorista en Barcelona	Compareixença	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra
				Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Baños, Pedro	Coronel de l'Exèrcit de Terra
			Compareixença	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat
18/08	8:57	*Espejo público verano*	Entrevista	Sierra, Paco	Portaveu del Grup Municipal de C's a l'Ajuntament de Barcelona
			Entrevista	Bartrolí, Albert	Periodista
			Entrevista	Marín, Julián	Testimoni
			Entrevista	Isaac	Testimoni
			Entrevista	Munell, Jordi	Alcalde de Ripoll
			Entrevista	Sierra, Paco	Portaveu del Grup Municipal de C's a l'Ajuntament de Barcelona
			Entrevista	Dona sense identificar	Testimoni
			Entrevista	Anadón, Valentí	Representant del sindicat SAP-UGT
			Entrevista	Fernández Díaz, Alberto	President del Grup Municipal del PPC a l'Ajuntament de Barcelona
			Entrevista	Núria	Testimoni
			Debat	Baños, Pedro	Coronel de l'Exèrcit de Terra
				Gómez Bule, Juan Antonio	Expert en terrorisme gihadista
			Entrevista	Collboni, Jaume	Segon tinent d'alcalde de Barcelona
			Entrevista	Andrea	Testimoni
			Entrevista	Pep	Testimoni
			Entrevista	Home sense identificar	Treballador d'una parada de la Rambla afectada
			Entrevista	Home sense identificar	Treballador d'una parada de la Rambla afectada
			Entrevista	Fillona	Turista que passeja per la Rambla
			Entrevista	Fausto	Testimoni
			Entrevista	Iqbal, Muhammad	Director del Centre Islàmic Camí de la Pau
			Compareixença	Forcadell, Carme	Presidenta del Parlament de Catalunya
			Entrevista	Méndez de Vigo, Íñigo	Ministre portaveu del Govern de l'Estat
			Entrevista	Carlos	Turista que passeja per la Rambla
			Entrevista	Cari	Veïna de la Rambla
			Entrevista	Víctor	Testimoni
			Entrevista	Narbona, Cristina	Presidenta del PSOE
			Entrevista	Álvarez, Josep Maria	Secretari general de l'UGT

18/08	8:57	*Espejo público verano*	Debat	Fuertes, José Carlos	Psiquiatre
				Cheddadi, Taoufik	Imam de la mesquita de Getafe
				Amirah Fernández, Haizam	Investigador d'estudis àrabs del Real Instituto Elcano
				Perdiguero, Alfredo	Representant del sindicat SIPE
			Tertúlia	Del Pozo, Raúl	Periodista
				Marhuenda, Francisco	Periodista
				Pastor, Fernando	Periodista
			Compareixença	Garzón, Alberto	Coordinador federal d'IU
			Entrevista	Gil Garre, José María	Codirector de l'International Security Observatory
			Entrevista	Álvarez, Tito	Portaveu d'Élite Taxi
			Entrevista	Villalba, Jesús	Alcalde de Lanteira
			Entrevista	Junqueras, Oriol	Vicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya
			Entrevista	Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona
			Entrevista	Sánchez, Pedro	Secretari general del PSOE
			Entrevista	Home sense identificar	Veí de l'edifici de Ripoll on han fet registres
			Entrevista	Rivera, Albert	President de Ciudadanos
			Entrevista	Joaquín	Testimoni
			Entrevista	Vargas, José	President de l'Associació Víctimes del Terrorisme
			Entrevista	Cano, Óscar	Testimoni
			Entrevista	Gaspart, Joan	President del Comitè Executiu de Turisme de Barcelona
			Entrevista	Emilio	Cosí polític d'una de les víctimes mortals
			Entrevista	Gregòria	Estiuejant de Lanteira, poble d'una de les víctimes
			Entrevista	Esaakhel, Noorullah	Testimoni

7. Anàlisi de les Recomanacions

7.1 TV3 i 3/24

7.1.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades

En aquest apartat s'hi presenten les dades corresponents als paràmetres d'anàlisi corresponents a la Recomanació 1.1. "[...]. Els mitjans de comunicació han d'evitar la difusió d'especulacions i rumors sobre l'autoria d'un acte violent o possibles motivacions i han de difondre únicament informacions fonamentades. [...]" i 3.1. "Amb caràcter general, els mitjans de comunicació citaran les fonts quan informin sobre un acte terrorista. Si hi haguessin limitacions o condicionants sobre la informació per part de les autoritats, es farà constar aquesta circumstància per a coneixement públic." Així, per avaluar el seguiment d'aquesta recomanació s'analitzen les fonts citades, els avisos sobre la fonts de les dades, la transmissió de missatges d'interès públic i els telèfons d'emergències i l'emissió de compareixences oficials en directe.

TV3 i 3/24 remeten la seva informació de manera habitual **a fonts fonamentades, majoritàriament a fonts oficials** i, en cas contrari, s'especifica quina és aquesta font i, sovint, es remarca que no és oficial. També, tot i que menys, es fa referència a mitjans i agències de notícies. No obstant això, s'aprecien diferències entre els programes analitzats.

Així, **l'informatiu especial** emès a partir de les 17.31 hores del dijous mateix inclou referències a fonts diverses, tot i que les oficials són molt majoritàries ("Mossos d'Esquadra", "Interior", "fonts policials", "TMB", "SEM").

En altres ocasions se'n remarca la fiabilitat, amb expressions com "fonts no oficials, però fiables", "font fiable, però no confirmada pels Mossos d'Esquadra".

Ocasionalment s'informa a partir de "testimonis oculars", "xarxes socials", "els mateixos treballadors del centre".

Quant als **teleinformatius,** les fonts de la informació són sempre les oficials.

Igualment, en l'informatiu especial, es fa referència en dues ocasions a **les limitacions per donar certes informacions**:

> "Per discreció ens han demanat de no informar amb detall del que està passant aquí. Insisteixo que la policia ens ha demanat de no rebel·lar dades concretes d'aquesta operació que hi ha en marxa" (crònica telefònica, 19.17 h).

> "Ens veiem limitats per recomanacions de la policia de no donar detalls de l'operació que està en marxa" (crònica telefònica, 19.28 h)

Quant a la transmissió d'informació de servei provinent d'instàncies oficials, TV3 i el 3/24 van donar a conèixer el contingut de quatre missatges llançats la primera hora després de l'atemptat de Barcelona, en el decurs del primer especial informatiu:

Quadre 34.TV3 i 3/24. Emissió d'informació de servei

Informació de servei	Hora d'emissió
Evitar la zona de les Rambles per tal de no obstaculitzar les tasques dels serveis d'emergència.	17.32
Evitar la Plaça Catalunya a causa d'un incident	17.36
No difondre fotografies de l'operatiu policial	17.36
Evitar els desplaçaments per Barcelona a causa de l'existència de controls policials.	18.51

Ambdós canals també va informar dels números de telèfon d'emergències i d'atenció a les víctimes:

Quadre 35. TV3 i 3/24. Telèfons d'informació i d'emergència

Número de telèfon	Data	Hora	Programa
012	17/08	19.07 h	*Especial informatiu*
112	17/08	19.21 h	
34932142124	17/08	19.21 h	
900400012	17/08	22.37 h	*Especial informatiu. Atemptat Barcelona*

Quant a les compareixences, durant les primeres 24 hores, TV3 i el 3/24 van emetre en directe 7 compareixences oficials amb presència dels governs de Catalunya i de l'Estat i del consistori de Barcelona.

Quadre 36.TV3 i 3/24. Compareixences oficials emeses en directe

Dia	Hora	Participants	Lloc
17/08	19:06	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	20:45	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	21.07	Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya) Junqueras, Oriol (vicepresident de la Generalitat de Catalunya) Colau, Ada (alcaldessa de Barcelona)	Palau de la Generalitat de Catalunya
	22:44	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
18/08	00:19	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat)	Delegació del Govern de l'Estat a Catalunya
	05:35	Mendoza, Camí (alcaldessa de Cambrils)	Exterior de l'Ajuntament de Cambrils
	14:23	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat) Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona

7.1.2 Tractament de la identitat dels terroristes

En aquest apartat s'analitza el cas de la presentació d'informacions sobre un presumpte terrorista en els diferents mitjans durant la tarda del 17 d'agost. Així, es vol avaluar la recomanació 1.2. "La difusió de la identitat –i d'imatges– dels presumptes terroristes s'hauria de fer només quan hagi estat confirmada per les autoritats [...] El tractament més adequat és considerar-los presumptes autors d'un delicte."

TV3 i el 3/24, en emissió simultània, van difondre per primer cop la fotografia i la identitat d'un dels presumptes terroristes, Driss Oukabir, a les 19:52 del dia 17, tot explicant que havien esperat la confirmació dels Mossos d'Esquadra. En concret, s'hi refereixen com "una de les persones que, segons els Mossos d'Esquadra, és sospitosa d'haver participat en els atemptats d'avui. És diu Driss Oukabir".

Posteriorment, la fotografia es torna a difondre en dues ocasions més durant el *TN vespre*, a les 21:32 i les 21:52, però sense fer referència al nom i sempre com a "persona sospitosa d'haver participat en l'atemptat". S'informa que es troba a la comissaria de Ripoll per denunciar que li han robat la documentació.

7.1.3 Denominació del terrorisme

S'analitza el respecte de la Recomanació 1.5. "[…] Així, caldrà no adjectivar el terrorisme en funció de l'origen, l'ètnia o la religió. Per exemple, caldria evitar termes com ara terrorisme islàmic*, que hauria de ser substituït per* terrorisme gihadista"

TV3 i el 3/24 es refereixen a l'atropellament com a atac o atemptat "gihadista" o bé únicament com a "terrorista". Molt excepcionalment s'ha detectat l'adjectivació "islamista".

7.1.4 Contextualització de la informació

En aquest punt es dona resposta a la Recomanació 1.4. "Contextualització. És important el concurs o la participació de persones expertes per contextualitzar l'acte terrorista i aprofundir en les causes i en les possibles conseqüències".

En els teleinformatius de TV3 i el 3/24 analitzats, les veus expertes (persones expertes i cossos policials) suposen el 3,9% del temps de paraula i, a la resta de programació, el 34,7% de les intervencions. Els actors polítics suposen la meitat del temps de paraula en els teleinformatius (50,2%) i la quarta part de les intervencions (24,5%).

Per contra, les persones que apareixen en el mitjà audiovisual en funció exclusivament dels fets informatius analitzats tot aportant-hi la seva vivència personal estrictament (testimonis, persones en actes de condol, etc.) suposen el 44,1% del temps de paraula en els teleinformatius i el 32,7% de les intervencions en la resta de la programació. Val a dir que aquestes aparicions són entrevistes de durada molt curta.

La principal modalitat de participació de les veus expertes en la programació informativa van ser els debats i, en segon lloc, les entrevistes.

Així, s'inclouen cinc espais de reflexió entorn dels atemptats, en forma de debat, a:

- l'*Especial informatiu. Atemptat Barcelona* (17 d'agost) que inclou dues taules, una primera amb professionals de la comunicació i una segona amb dos experts en gihadisme i relacions internacionals, i la portaveu de l'associació Ibn Battuta.
- *Els matins d'estiu* (18 d'agost), a més de l'espai de tertúlia, que incorpora també persones expertes en la matèria, presenta dos debats amb persones expertes. En el segon d'aquests debats, a més de dos experts en gihadisme i relacions internacionals, incorpora la veu de dues associacions de la comunitat musulmana de Catalunya.

Quadre 37.TV3 i 3/24. Teleinformatius. Temps de paraula de les agrupacions d'actors en relació amb els atemptats

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Compareixences			0:07:58					**0:07:58**
Entrevistes					0:03:00			**0:03:00**
Inserts	0:00:34	0:00:27	0:05:07		0:08:30		0:00:27	**0:15:05**
Total	**0:00:34**	**0:00:27**	**0:13:05**		**0:11:30**		**0:00:27**	**0:26:03**
Total %	**2,2**	**1,7**	**50,2**		**44,1**		**1,7**	**100**

Quadre 38. TV3 i 3/24. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	4		5		11		1	**21**
Compareixences		*1*	7					**8**
Debats	10			4		1		**15**
Tertúlies	2					3		**5**
Total	**16**	**1**	**12**	**4**	**11**	**4**	**1**	**49**
Total %	**32,7**	**2,0**	**24,5**	**8,2**	**22,4**	**8,2**	**2,0**	**100**

7.1.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes

En aquest apartat s'analitza l'emissió de dades personals de les víctimes, la difusió d'imatges de persones mortes o ferides (sense consentiment previ) que puguin ser identificades i/o que apareguin en situacions de víctima. Així, es dona resposta a les Recomanacions següents:

- *2.1 "Identitat de les víctimes. En actes terroristes, la identitat de les víctimes només es pot difondre un cop sigui facilitada, amb caràcter oficial, per les autoritats [...] En tot cas, cal evitar que els familiars de les víctimes se n'assabentin mitjançant els mitjans de comunicació.";*
- *2.2 "Privadesa de les víctimes mortals. Es recomana que els mitjans s'abstinguin de difondre imatges de cadàvers de les víctimes d'un acte terrorista si se les pot reconèixer, tant sigui pel rostre com per altres elements. [...]"*
- *2.3. "Privadesa de les víctimes supervivents. [...] Amb caràcter general, cal evitar recórrer als testimonis de les víctimes, especialment en el període immediatament posterior als fets [...] En qualsevol cas, en el cas de persones en estat de xoc, els mitjans s'haurien d'abstenir de prendre'ls imatges o declaracions. [...], cal tractar les imatges per tal que cap persona pugui ser reconeguda."*

Els dos canals van emetre imatges de víctimes dels atemptats amb elements que en podrien propiciar la identificació. En cap cas, però, se'n van donar dades personals. Aquestes imatges no apareixen en els teleinformatius habituals de migdia i de vespre.

Així, TV3 i el 3/24 van emetre 12 vegades (10 en el primer especial informatiu de les 17.30 h de la tarda dels atacs) una seqüència d'imatges en moviment en què la càmera es desplaça per un voral de la Rambla i mostra víctimes de l'atemptat, algunes de les quals, esteses a terra, de manera que podrien arribar a ser identificades.

D'altra banda, també van emetre una seqüència de fotografies en què apareixen, de forma clarament identificable, diverses víctimes en diferents situacions (mentre són traslladades pel serveis sanitaris, plorant, etc.). Aquesta seqüència d'imatges fixes s'emet en tres ocasions: en el marc del *TN especial* de la tarda del 17 d'agost i a *l'Especial Informatiu* (a les 22.06 i a les 00.32 h del mateix dia 17) com a tancament del programa.

Quadre 39. TV3 i 3/24. Continguts amb víctimes identificables

Programa	Víctimes identificables
TN especial (17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (10) - Seqüència de fotografies diverses víctimes en situacions diferents (1)
Especial informatiu. Atemptat Barcelona (17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (2) - Seqüència de fotografies diverses víctimes en situacions diferents (2)

7.1.6 Presència de persones menors d'edat

En aquest apartat es recull qualsevol informació o presència de persones menors d'edat que apareguin com a víctimes dels atacs terroristes i que n'aportin elements d'identificació. D'aquesta manera es dona resposta a la Recomanació 2.4. "[...] cal reforçar la protecció i les bones pràctiques envers els menors. La privadesa i els seus drets fonamentals han de ser resguardats específicament. [...["

TV3 i el 3/24 no inclouen cap imatge ni cap informació que aporti elements d'identificació de persones menors d'edat.

7.1.7 Emissió d'imatges violentes

En aquest punt es recullen les emissions d'imatges violentes, el context i el moment d'emissió i la presència o l'absència d'advertiment previ. Amb aquestes dades es proporciona informació relativa a la Recomanació 3.2 "El nivell de duresa o d'impacte de les imatges que s'emetin ha d'estar justificat editorialment [...] Sempre cal advertir prèviament de la naturalesa violenta de les imatges [...]".

Les imatges amb elements de violència emeses a TV3 i el 3/24 formen part de dos vídeos emesos diverses vegades. En el primer, apareixen imatges panoràmiques preses des d'un voral de la Rambla en els moments posteriors a l'atac, en què es poden veure persones esteses al terra; en el segon es veu com els Mossos d'Esquadra disparen a un terrorista a Cambrils i com es torna a aixecar, suposadament ferit. El canal no emet la mort d'aquesta persona.

No s'ha detectat advertiments explícits de la duresa de les imatges.

Quadre 40. TV3 i 3/24. Imatges violentes

Data	Programa	Imatges violentes	Emissions	Avís de duresa explícit
17/08	*TN especial*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	10	No
17/08	*Especial informatiu. Atemptat Barcelona*		2	No
18/08	*TN migdia*	Trets contra un terrorista a Cambrils	3	No

7.1.8 Elements d'espectacularització de la informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a les Recomanacions 3.3. "Espectacularització del llenguatge audiovisual", 3.4 "Espectacularització del llenguatge verbal" i 3.5 "Bucle d'imatges al videowall *o videomosaic de magazins i programes similars". Així, es recullen exemples de sistemes d'espectacularització o dramatització i es para una atenció especial a la repetició d'imatges de l'atemptat.*

Tant TV3 com el 3/24 van incloure, de forma puntual, algun element espectacularitzador tant en els especials informatius com en els teleinformatius habituals.

En el cas dels programes especials de cobertura informativa de l'atemptat s'ha constatat la utilització d'algun zoom sobre ambulàncies i l'alentiment ocasional d'algunes imatges. Però l'espectacularització en aquesta tipologia de programes es materialitza sobretot amb la repetició de vídeos i, majoritàriament, en el primer dels dos programes especials. Així, per exemple, el vídeo de l'estampida de gent a la ronda de Sant Pere de Barcelona s'emet fins a 40 ocasions en aquest programa.

Quadre 41. TV3 i 3/24. Repetició de vídeos en especials informatius

Data	*Programa*	Emissions	Descripció
17/08	*TN (interrupció de la programació)*	50	- Estampida de gent a la ronda de Sant Pere de Barcelona (40 vegades)
			- Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (10 vegades)
	Especial informatiu. Atemptat Barcelona	7	- Estampida de gent a la ronda de Sant Pere de Barcelona (3 vegades)
			- Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (2 vegades)
			- Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (2 vegades)

Quant als teleinformatius, els components d'espectacularització fan referència, fonamentalment, al tractament de les imatges (tres alentiments i dos primers plans) i la repetició d'alguns vídeos (el corresponent a l'estampida de gent a la ronda de Sant Pere de Barcelona en el *TN vespre* del 17 i el que mostra l'abatiment d'un terrorista per part dels Mossos d'Esquadra a Cambrils en el *TN migdia* del 18).

Quadre 42. TV3 i 3/24. Elements d'espectacularització en els teleinformatius

Programa	Tipus	Emissions	Descripció
TN vespre (17/08)	Verbal	1	- "l'acte simple i desesperat de provocar un bany de sang"
	Visual	1	- Alentiment de les imatges de l'atropellament d'una Mosso d'Esquadra a l'avinguda Diagonal
	Repeticions de vídeos	4	- Estampida de gent a la ronda de Sant Pere de Barcelona (4 vegades)
TN migdia (18/08)	Visual	4	- Alentiment de les imatges detenció home a Ripoll (2 vegades) - Primer pla de sang en un pal del carrer on va xocar el cotxe dels terroristes - Primer pla de sang i d'un impacte de bala
	Repeticions de vídeos	3	- Terrorista abatut pels Mossos d'Esquadra a Cambrils (3 vegades)

7.1.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors

La Recomanació 3.6. explicita que "Convindria no usar imatges d'arxiu d'atemptats anteriors que no tinguin interès informatiu […] L'ús d'imatges d'arxiu ha de ser tan despersonalitzat com sigui possible i en tots els casos cal identificar les imatges i fer constar la seva naturalesa d'arxiu."

TV3 i el 3/24 utilitzen imatges d'arxiu d'atemptats anteriors tant als teleinformatius com a la programació especial dedicada als atacs de Barcelona i Cambrils. Tot i que la majoria de vegades sobreimprimeix la referència temporal i geogràfica de les imatges, en dues ocasions no ho fa (*L'Especial informatiu. Atemptat Barcelona* del 17 d'agost i *TN migdia* del 18 d'agost).

El *TN vespre* del 17 d'agost inclou l'emissió de vídeos dels atemptats de Niça de juliol de 2016, de Berlín de desembre de 2016, d'Estocolm d'abril de 2017 i de Londres de març i de juny de 2017, mentre que el *TN migdia* del 18 d'agost en registra del de Niça. En el primer cas, s'afegeixen càirons amb el lloc de l'atemptat i la data, i en el segon, no es registra cap rètol.

A més, el *TN migdia* del 18 d'agost emet una altra notícia sobre el gihadisme global en què es fan servir imatges d'arxiu de l'atemptat de l'11M a Madrid del 2004, de Charlie Hebdo del gener de 2015, de París (novembre de 2015), de Brussel·les (març de 2016), Niça (juliol de 2016), Berlín (desembre de 2016), Londres (març de 2017) i Manchester (maig de 2017). En aquesta peça s'indica amb càirons la data i el lloc dels atemptats.

Pel que fa a la resta de programació, el *TN especial* que s'inicia a les 17.31 h i que interromp la programació inclou cinc emissions de vídeos de l'atemptat de Niça, una del de Berlín i una altra del de París d'agost de 2017. Totes compten amb un càiron que especifica el lloc i la data de l'atemptat, però només en tres ocasions s'indica que es tracta d'imatges d'arxiu. *L'Especial informatiu. Atemptat Barcelona* de les 22.03 inclou l'emissió d'un vídeo de l'atemptat de Niça sense cap rètol.

7.2 Catalunya Ràdio i Catalunya Informació

7.2.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades

En aquest apartat s'hi presenten les dades corresponents als paràmetres d'anàlisi corresponents a la Recomanació 1.1. "[...] Els mitjans de comunicació han d'evitar la difusió d'especulacions i rumors sobre l'autoria d'un acte violent o possibles motivacions i han de difondre únicament informacions fonamentades. [...]" i 3.1. "Amb caràcter general, els mitjans de comunicació citaran les fonts quan informin sobre un acte terrorista. Si hi haguessin limitacions o condicionants sobre la informació per part de les autoritats, es farà constar aquesta circumstància per a coneixement públic." Així, per avaluar el seguiment d'aquesta recomanació s'analitzen les fonts citades, els avisos sobre la fonts de les dades, la transmissió de missatges d'interès públic i els telèfons d'emergències i l'emissió de compareixences oficials en directe.

Les emissores de ràdio de la CCMA utilitzen **fonts fonamentades de manera sistemàtica** en les informacions sobre els atemptats, tant en el primer espai que n'informa (*Gravetat zero*) com en la resta de la programació. Molt majoritàriament es tracta de fonts oficials (Mossos d'Esquadra, SEM) i, tot i que menys, de mitjans i agències de notícies diverses (TV3, El País, France Press, Reuters, per exemple).

En diferents moment al llarg de la programació, es posa en relleu que la informació prové de fonts fonamentades o contrastades i en cas contrari s'adverteix del fet. Per exemple:

> "Insistim, nosaltres ens hem de remetre estrictament a les fonts oficials, per tant, tot el que no sigui oficial, doncs la validesa, a no ser que ho veiem nosaltres mateixos els periodistes que tenim destacats a la zona, la validesa sempre l'hem de posar entre molts parèntesis" (17.43 h)

És en aquest context que a partir de l'inici de les informacions sobre els atemptats ja es proporciona informació de servei provinent d'instàncies oficials (difosos en la primera hora després de l'atemptat de Barcelona):

Quadre 43 . Catalunya Ràdio i Catalunya Informació. Hora d'emissió dels missatges

Informació de servei	Hora d'emissió
Evitar la Plaça Catalunya a causa d'un incident	17.18 h
Evitar la zona de la Rambla per tal de no obstaculitzar les tasques dels serveis d'emergència.	17.18 h
No difondre fotografies de l'operatiu policial	17.19 h
Evitar els desplaçaments per Barcelona a causa de l'existència de controls policials.	18.54 h

Quant als telèfons d'emergències i d'atenció a les víctimes, les emissores de ràdio n'informen de tres.

Quadre 44.Catalunya Ràdio i Catalunya Informació. Telèfons d'emergència i d'atenció a les víctimes

Número de telèfon	Data	Hora	Programa
012	17/08	19.00 h	*Especial informatiu a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació*
34932142124	17/08	19.22 h	
900400012	17/08	21.31 h	

Igualment, Catalunya Ràdio i Catalunya Informació va emetre en directe 8 compareixences oficials amb presència dels governs de Catalunya i de l'Estat i de l'alcaldia de Barcelona (corresponents a les primeres 24 hores).

Quadre 45. Catalunya Ràdio i Catalunya Informació. Compareixences oficials emeses en directe

Dia	Hora	Participants	Lloc
17/08	19:07	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	21:06	Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya) Junqueras, Oriol (vicepresident de la Generalitat de Catalunya) Colau, Ada (alcaldessa de Barcelona)	Palau de la Generalitat de Catalunya
	22:45	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
18/08	00:19	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat)	Delegació del Govern de l'Estat a Catalunya
	11:16	Forcadell, Carme (presidenta del Parlament de Catalunya	Parlament de Catalunya
	12:53	Mundó, Carles (conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya)	Exterior Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat
	14:23	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat) Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	14:39	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona

7.2.2 Tractament de la identitat dels terroristes

En aquest apartat s'analitza el cas de la presentació d'informacions sobre un presumpte terrorista en els diferents mitjans durant la tarda del 17 d'agost. Així, es vol avaluar la recomanació 1.2. "La difusió de la identitat –i d'imatges– dels presumptes terroristes s'hauria de fer només quan hagi estat confirmada per les autoritats [...] El tractament més adequat és considerar-los presumptes autors d'un delicte."

A Catalunya Ràdio i Catalunya Informació, que van compartir emissió, la primera referència a un dels presumptes terroristes es localitza a les 20.03 del dia 17 i constitueix una descripció del seu aspecte físic i una remissió a la fotografia difosa mitjançant el Twitter de l'emissora de ràdio.

Més tard, a les 20.44, es remet al 3/24, on apareix la foto i el nom de Driss Oukabir i s'afirma que la imatge prové dels Mossos d'Esquadra, tot i que no s'hagi difós de forma oficial.

7.2.3 Denominació del terrorisme

S'analitza el respecte de la Recomanació 1.5. "[…] Així, caldrà no adjectivar el terrorisme en funció de l'origen, l'ètnia o la religió. Per exemple, caldria evitar termes com ara terrorisme islàmic*, que hauria de ser substituït per* terrorisme gihadista*."*

La pràctica detectada a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació és no adjectivar "terrorisme" i limitar la descripció a *atac* o *atemptat terrorista*. Excepcionalment s'ha detectat l'ús del concepte "terrorisme gihadista".

7.2.4 Contextualització de la informació

En aquest punt es dona resposta a la Recomanació 1.4. "Contextualització. És important el concurs o la participació de persones expertes per contextualitzar l'acte terrorista i aprofundir en les causes i en les possibles conseqüències".

El *Catalunya migdia. Edició especial* emès en simultani per Catalunya Ràdio i Catalunya Informació reparteix la majoria del temps de paraula entre els actors polítics i les veus expertes (concretament, els cossos policials), especialment per l'emissió en directe d'una compareixença. Les persones que intervenen estrictament des del seu punt de vista personal suposen el 4,7% del total de temps de paraula.

Quant a la resta d'espais informatius, les persones que parlen des de la seva expertesa en el tema suposen el 20% de les intervencions (el 20,5% a Catalunya Ràdio i el 20,8% a Catalunya Informació). Corresponen, principalment, a persones de l'àmbit acadèmic, assistencial o de seguretat i prenen la forma de participació en debats o entrevistes i d'una compareixença d'un representant dels cossos policials. També es comptabilitza la presència de representants del món associatiu (entorn del 5%), que intervenen en entrevistes i en una tertúlia. Pel que fa als actors ocasionals (34,6% i 33,8% de les intervencions a Catalunya Ràdio i a Catalunya Informació, respectivament), es tracta d'entrevistes breus a persones que exposen el seu testimoni dels fets.

Quan als espais de reflexió, Catalunya Ràdio va emetre dos debats amb participació de persones expertes:

- a l'*Especial informatiu* de la tarda del 17 d'agost hi apareixen dues persones expertes en seguretat i una psicòloga, i
- a *El matí de Catalunya Ràdio* del 18 d'agost hi té lloc un debat amb persones expertes en seguretat internacional i món àrab, i en una de les tertúlies s'hi incorpora el president de la Fundació Ibn Battuta.

Els quadres següents mostren el temps de paraula al *Catalunya migdia. Primera hora* del 18 d'agost (emès simultàniament per les dues emissores) i les intervencions a cada una de les dues emissores, atès que una petita part de la programació analitzada no es va emetre conjuntament.

Quadre 46. Catalunya Ràdio i Catalunya Informació (en simultani). *Catalunya migdia. Primera hora* (18/08). Temps de paraula de les agrupacions d'actors en relació amb els atemptats

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Compareixences		0:18:48	0:13:31					**0:32:19**
Entrevistes			0:08:07					**0:08:07**
Inserts			0:01:25		0:02:04		0:00:04	**0:03:33**
Total		**0:18:48**	**0:23:03**		**0:02:04**		**0:00:04**	**0:43:59**
Total %		**42,7**	**52,4**		**4,7**		**0,2**	**100**

Quadre 47. Catalunya Ràdio. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	9		14	3	27		2	**55**
Compareixences		*1*	5					**6**
Debats	6							**6**
Tertúlies				1		10		**11**
Total	**15**	**1**	**19**	**4**	**27**	**10**	**2**	**78**
Total %	**19,2**	**1,3**	**24,4**	**5,1**	**34,6**	**12,8**	**2,6**	**100**

Quadre 48. Catalunya Informació. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	9		14	3	26		2	**54**
Compareixences		*1*	5					**6**
Debats	6							**6**
Tertúlies				1		10		**11**
Total	**15**	**1**	**19**	**4**	**26**	**10**	**2**	**77**
Total %	**19,5**	**1,3**	**24,7**	**5,2**	**33,8**	**13,0**	**2,6**	**100**

7.2.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes

En aquest apartat s'analitza l'emissió de dades personals de les víctimes, la difusió d'imatges de persones mortes o ferides (sense consentiment previ) que puguin ser identificades i/o que apareguin en situacions de víctima. Així, es dona resposta a les Recomanacions següents:

- *2.1"Identitat de les víctimes. En actes terroristes, la identitat de les víctimes només es pot difondre un cop sigui facilitada, amb caràcter oficial, per les autoritats [...] En tot cas, cal evitar que els familiars de les víctimes se n'assabentin mitjançant els mitjans de comunicació.";*
- *2.2 "Privadesa de les víctimes mortals. Es recomana que els mitjans s'abstinguin de difondre imatges de cadàvers de les víctimes d'un acte terrorista si se les pot reconèixer, tant sigui pel rostre com per altres elements. [...]"*
- *2.3. "Privadesa de les víctimes supervivents. [...] Amb caràcter general, cal evitar recórrer als testimonis de les víctimes, especialment en el període immediatament posterior als fets [...] En qualsevol cas, en el cas de persones en estat de xoc, els mitjans s'haurien d'abstenir de prendre'ls imatges o declaracions. [...], cal tractar les imatges per tal que cap persona pugui ser reconeguda."*

La programació analitzada pel que fa a les emissores del grup Catalunya Ràdio no incorpora elements que permetin identificar les víctimes.

7.2.6 Presència de persones menors d'edat

En aquest apartat es recull qualsevol informació o presència de persones menors d'edat que apareguin com a víctimes dels atacs terroristes i que n'aportin elements d'identificació. D'aquesta manera es dona resposta a la Recomanació 2.4. "[...] cal reforçar la protecció i les bones pràctiques envers els menors. La privadesa i els seus drets fonamentals han de ser resguardats específicament. [...]"

Catalunya Ràdio i Catalunya Informació no inclouen cap informació que aporti elements d'identificació de persones menors d'edat víctimes de l'atemptat.

7.2.7 Elements d'espectacularització de la informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a les Recomanacions 3.3. "Espectacularització del llenguatge audiovisual", 3.4 "Espectacularització del llenguatge verbal" i 3.5 "Bucle d'imatges al videowall *o videomosaic de magazins i programes similars". Així, es recullen exemples de sistemes d'espectacularització o dramatització i es para una atenció especial a la repetició d'imatges de l'atemptat.*

La programació analitzada no conté, ni en els especials informatius ni tampoc en els informatius habituals, cap element espectacularitzador.

7.3 RAC1 i 8tv

7.3.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades

En aquest apartat s'hi presenten les dades corresponents als paràmetres d'anàlisi corresponents a la Recomanació 1.1. "[...] Els mitjans de comunicació han d'evitar la difusió d'especulacions i rumors sobre l'autoria d'un acte violent o possibles motivacions i han de difondre únicament informacions fonamentades [...]" i 3.1. "Amb caràcter general, els mitjans de comunicació citaran les fonts quan informin sobre un acte terrorista. Si hi haguessin limitacions o condicionants sobre la informació per part de les autoritats, es farà constar aquesta circumstància per a coneixement públic." Així, per avaluar el seguiment d'aquesta recomanació s'analitzen les fonts citades, els avisos sobre la fonts de les dades, la transmissió de missatges d'interès públic i els telèfons d'emergències i l'emissió de compareixences oficials en directe.

A RAC1 s'utilitzen **fonts fonamentades de manera sistemàtica,** sobretot de fonts oficials (Mossos d'Esquadra, SEM) i, més ocasionalment, de mitjans de comunicació (com ara *La Vanguardia*, TV3, El Nacional). En diferents moments s'adverteix de la importància d'informar a partir de fonts oficials, quan s'aventura alguna informació que en prové d'altres:

> "però no es pot dir res des d'un punt de vista oficial" (18.24 h)
> "hem d'esperar [...] tot el que podem dir pot ser desmentit per les fonts oficials" (19.43 h)

A més, es remet a l'audiència a la consulta del perfil de Twitter dels Mossos d'Esquadra com a font fiable. Respecte de la transmissió d'informació de servei provinent d'instàncies oficials (difosa en la primera hora després de l'atemptat de Barcelona), RAC1 en va donar notícia de dos, just a l'inici de la programació sobre els atemptats.

Quadre 49. RAC1. Hora d'emissió dels missatges

Informació de servei	Hora d'emissió
No difondre fotografies de l'operatiu policial	17.16 h
Evitar la zona de la Rambla per tal de no obstaculitzar les tasques dels serveis d'emergència.	17.33 h

Pel que fa als telèfons d'emergències i d'atenció a les víctimes, RAC1 en va traslladar quatre. S'han ombrejat les referències que també es van poder sentir per l'àudio de 8tv.

Quadre 50. RAC1 i 8tv. Telèfons d'emergència i d'atenció a les víctimes

Número de telèfon	Data	Hora	Programa
012	17/08	19.07 h	*Especial informatiu amb Jordi Basté*
112	17/08	19.57 h	
34932142124	17/08	19.30 h	
900400012	17/08	21.36 h	

Durant les primeres 24 hores, RAC1 va retransmetre en directe, totalment o parcialment, 9 compareixences oficials amb presència dels governs de Catalunya i de l'Estat i de l'alcaldia de Barcelona.

El quadre mostra, ombrejades, les dues compareixences que va emetre 8tv: l'àudio de RAC1 de la compareixença de les 19.57 h del conseller d'Interior i les imatges de la compareixença de les 21.06 h del president i del vicepresident de la Generalitat i de l'alcaldessa de Barcelona.

Quadre 51.RAC1 i 8tv. Compareixences oficials emeses en directe

Dia	Hora	Participants	Lloc
17/08	19:07	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	19:57	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	21:06	Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya) Junqueras, Oriol (vicepresident de la Generalitat de Catalunya) Colau, Ada (alcaldessa de Barcelona)	Palau de la Generalitat de Catalunya
	22:45	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
18/08	00:19	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat)	Delegació del Govern de l'Estat a Catalunya
	11:16	Forcadell, Carme (presidenta del Parlament de Catalunya	Parlament de Catalunya
	12:53	Mundó, Carles (conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya)	Exterior Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat
	14:23	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat) Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	14:39	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona

7.3.2 Tractament de la identitat dels terroristes

En aquest apartat s'analitza el cas de la presentació d'informacions sobre un presumpte terrorista en els diferents mitjans durant la tarda del 17 d'agost. Així, es vol avaluar la recomanació 1.2. "La difusió de la identitat –i d'imatges– dels presumptes terroristes s'hauria de fer només quan hagi estat confirmada per les autoritats [...] El tractament més adequat és considerar-los presumptes autors d'un delicte."

A RAC1 hi ha una primera al·lusió, a les 19.29 h, a una fotografia que s'està difonent per les xarxes socials d'un dels presumptes autors de l'atropellament a la Rambla i que correspon a un jove marroquí que, segons fonts policials, podria ser el conductor, però sense especificar-ne el nom ni donar-ne més detalls.

Mitja hora més tard, a les 20.07 h i ja en emissió compartida amb 8tv, s'informa que hi ha un detingut a Ripoll, Driss Oukabir, que seria "l'home del qual els Mossos haurien difós la foto a les xarxes".

7.3.3 Denominació del terrorisme

S'analitza el respecte de la Recomanació 1.5. "[…] Així, caldrà no adjectivar el terrorisme en funció de l'origen, l'ètnia o la religió. Per exemple, caldria evitar termes com ara terrorisme islàmic*, que hauria de ser substituït per* terrorisme gihadista*."*

RAC1 utilitza sistemàticament el concepte "gihadista" o no adjectiva "terrorisme". No obstant això, molt excepcionalment s'ha detectat l'adjectivació "islamista".

7.3.4 Contextualització de la informació

En aquest punt es dona resposta a la Recomanació 1.4. "Contextualització. És important el concurs o la participació de persones expertes per contextualitzar l'acte terrorista i aprofundir en les causes i en les possibles conseqüències".

Del temps de paraula emès en l'informatiu analitzat de RAC1, un 30,4% pertany a veus expertes, com són els representants dels cossos policials. Aquest informatiu no inclou temps de paraula de persones que expliquen la seva vivència personal.

Els programes especials emesos per RAC1 compten amb la presència de veus expertes, que representen el 24,8% del total d'intervencions. En el primer programa, que s'emet a les 18 hores, i en el que el segueix, a les 12 de la nit, s'hi entrevisten persones expertes, mentre que en els programes del 18 d'agost s'hi registren entrevistes i dos debats sobre els atemptats. Durant la programació especial de l'emissora també es va entrevistar en dues ocasions el president de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya (*món associatiu*). Els actors ocasionals, bàsicament testimonis i persones afectades per les retencions a les carreteres a causa dels controls policials, són els que més intervencions sumen, tot i que de poca durada, amb un 37,6% del total.

Per contextualitzar l'atemptat terrorista i analitzar-lo, RAC1 emet dos debats el 18 d'agost amb la presència d'especialistes:

- El primer, inclòs en el programa *El món a RAC1*, compta amb la presència d'un analista polític d'Orient Mitjà, un periodista expert en terrorisme gihadista i una periodista experta en l'Islam.
- El programa *Tot és possible* emet un debat amb la participació d'un periodista expert en temes d'investigació i terrorisme, un periodista expert en xarxes socials i un altre d'expert en política internacional.

A 8tv, que emet al vespre del 17 d'agost, durant dues hores i mitja aproximadament, la programació de RAC1 i durant gairebé 3 hores el dia 18 al matí, les veus expertes registren el 36,8% de les intervencions. En aquestes franges d'emissió simultània, totes les veus expertes que hi intervenen el dia 17 són entrevistades, mentre que les del 18 d'agost participen en el debat inclòs a *El món a RAC1* esmentat més amunt.

Quadre 52. RAC1. 14/15 (18/08). Temps de paraula de les agrupacions d'actors en relació amb els atemptats

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Compareixences								
Entrevistes								
Inserts		0:00:31	0:01:11					**0:01:42**
Total		**0:00:31**	**0:01:11**					**0:01:42**
Total %		**30,4**	**69,6**					**100**

Quadre 53. RAC1. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	13		9	2	32		2	**58**
Compareixences		*2*	9					**11**
Debats	6							**6**
Tertúlies						10		**10**
Total	**19**	**2**	**18**	**2**	**32**	**10**	**2**	**85**
Total %	**22,4**	**2,4**	**21,2**	**2,4**	**37,6**	**11,8**	**2,4**	**100**

Quadre 54. 8tv. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	4		5	1	3			**13**
Compareixences			3					**3**
Debats	3							**3**
Tertúlies								**0**
Total	**7**		**8**	**1**	**3**			**19**
Total %	**36,8**		**42,1**	**5,3**	**15,8**			**100**

7.3.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes

En aquest apartat s'analitza l'emissió de dades personals de les víctimes, la difusió d'imatges de persones mortes o ferides (sense consentiment previ) que puguin ser identificades i/o que apareguin en situacions de víctima. Així, es dona resposta a les Recomanacions següents:

- *2.1"Identitat de les víctimes. En actes terroristes, la identitat de les víctimes només es pot difondre un cop sigui facilitada, amb caràcter oficial, per les autoritats [...] En tot cas, cal evitar que els familiars de les víctimes se n'assabentin mitjançant els mitjans de comunicació.";*
- *2.2 "Privadesa de les víctimes mortals. Es recomana que els mitjans s'abstinguin de difondre imatges de cadàvers de les víctimes d'un acte terrorista si se les pot reconèixer, tant sigui pel rostre com per altres elements. [...]"*
- *2.3. "Privadesa de les víctimes supervivents. [...] Amb caràcter general, cal evitar recórrer als testimonis de les víctimes, especialment en el període immediatament posterior als fets [...] En qualsevol cas, en el cas de persones en estat de xoc, els mitjans s'haurien d'abstenir de prendre'ls imatges o declaracions. [...], cal tractar les imatges per tal que cap persona pugui ser reconeguda."*

La programació analitzada de RAC1, el senyal de la qual va ser emès en simultani per 8tv durant una part de la tarda del 17 d'agost i del matí del 18 d'agost, no incorpora elements que permetin identificar les víctimes.

7.3.6 Presència de persones menors d'edat

En aquest apartat es recull qualsevol informació o presència de persones menors d'edat que apareguin com a víctimes dels atacs terroristes i que n'aportin elements d'identificació. D'aquesta manera es dona resposta a la Recomanació 2.4. "[...] cal reforçar la protecció i les bones pràctiques envers els menors. La privadesa i els seus drets fonamentals han de ser resguardats específicament. [...]"

Una tertuliana del programa especial d'*El món a RAC1* del dia 18 d'agost cita el nom i els cognoms del menor d'edat de Rubí mort en els atemptats.

7.3.7 Emissió d'imatges violentes

En aquest punt es recullen les emissions d'imatges violentes, el context i el moment d'emissió i la presència o l'absència d'advertiment previ. Amb aquestes dades es proporciona informació relativa a la Recomanació 3.2 "El nivell de duresa o d'impacte de les imatges que s'emetin ha d'estar justificat editorialment [...] Sempre cal advertir prèviament de la naturalesa violenta de les imatges [...]".

En els períodes d'emissió en què 8tv inclou imatges, no n'apareix cap que contingui elements de violència.

7.3.8 Elements d'espectacularització de la informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a les Recomanacions 3.3. "Espectacularització del llenguatge audiovisual", 3.4 "Espectacularització del llenguatge verbal" i 3.5 "Bucle d'imatges al videowall *o videomosaic de magazins i programes similars". Així, es recullen exemples de sistemes d'espectacularització o dramatització i es para una atenció especial a la repetició d'imatges de l'atemptat.*

La programació analitzada de RAC1, en simultani amb 8tv, no registra elements que puguin ser considerats espectacularitzadors.

7.3.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors

La Recomanació 3.6. explicita que "Convindria no usar imatges d'arxiu d'atemptats anteriors que no tinguin interès informatiu […] L'ús d'imatges d'arxiu ha de ser tan despersonalitzat com sigui possible i en tots els casos cal identificar les imatges i fer constar la seva naturalesa d'arxiu."

La programació de 8tv no inclou imatges d'arxiu.

7.4 La 1 i Canal 24H

7.4.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades

En aquest apartat s'hi presenten les dades corresponents als paràmetres d'anàlisi corresponents a la Recomanació 1.1. "[...] Els mitjans de comunicació han d'evitar la difusió d'especulacions i rumors sobre l'autoria d'un acte violent o possibles motivacions i han de difondre únicament informacions fonamentades [...]" i 3.1. "Amb caràcter general, els mitjans de comunicació citaran les fonts quan informin sobre un acte terrorista. Si hi haguessin limitacions o condicionants sobre la informació per part de les autoritats, es farà constar aquesta circumstància per a coneixement públic." Així, per avaluar el seguiment d'aquesta recomanació s'analitzen les fonts citades, els avisos sobre la fonts de les dades, la transmissió de missatges d'interès públic (4 tuits oficials i els telèfons d'emergències)i l'emissió de compareixences oficials en directe.

La 1 i el Canal 24H utilitzen de manera sistemàtica **fonts fonamentades, sobretot, fonts oficials** ("Mossos d'Esquadra", "Serveis d'Emergència"), tant al llarg del primer especial, que s'inicia a les 17.37 hores, com en la resta de programació. També esmenta com a fonts, agències de notícies com France Press i Agencia EFE.

Ocasionalment, es reprodueix informació que prové de persones que han presenciat els atemptats.

Les persones que condueixen els espais o que actuen com a reporters sobre el terreny posen de manifest la conveniència de no "especular" i l'existència de limitacions a la informació emesa. Per exemple:

> "Estos son los datos. No entrar en más especulaciones. De momento, es lo que nos piden las autoridades" (17.54 h)
> "Vamos a seguir buscando más datos, minuto a minuto, con toda la prudencia del mundo para no entorpecer la investigación" (Especial informatiu de la nit)

Els dos canals van traslladar **missatges oficials d'emergència** difosos per fonts oficials, que informaven en els primers moments dels esdeveniments. Així, dels 4 que s'han analitzat, La 1 i el Canal 24H n'emeten 3.

Quadre 55. La 1 i Canal 24H. Hora d'emissió dels missatges

Informació de servei	Hora d'emissió
Evitar la zona de la Rambla per tal de no obstaculitzar les tasques dels serveis d'emergència	17.45 h
No difondre fotografies de l'operatiu policial	18.16 h
Evitar els desplaçaments per Barcelona a causa de l'existència de controls policials.	18.20 h

Quant als telèfons d'emergències i d'atenció a les víctimes, en donen notícia de tres.

Quadre 56. La 1 i Canal 24H. Telèfons d'emergència i d'atenció a les víctimes

Número de telèfon	Data	Programa	Hora
012	17/08	*TD Avance informativo*	19.07 h
34932142124	17/08	*TD Avance informativo*	19.15 h
900400012	17/08	*TD2*	21.37 h

Durant les 24 hores analitzades, La 1 va emetre en directe, totalment o parcialment, 6 compareixences oficials amb presència dels governs de Catalunya i de l'Estat i/o dels consistoris de Barcelona i de Cambrils. Quant al Canal 24H, se n'hi ha d'afegir una setena, la retransmissió de la compareixença del conseller de Justícia (ombrejat al quadre). La compareixença dels presidents de la Generalitat i del Govern de l'Estat del dia 18 es va fer en el marc de l'*Informatiu migdia* de La 1 i de *Notícies 24H* del Canal 24H.

Quadre 57. La 1 i Canal 24H. Compareixences oficials emeses en directe

Dia	Hora	Participants	Lloc
17/08	19:07	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	19:57	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	21:06	Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya) Junqueras, Oriol (vicepresident de la Generalitat de Catalunya) Colau, Ada (alcaldessa de Barcelona)	Palau de la Generalitat de Catalunya
	22:45	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
18/08	00:19	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat)	Delegació del Govern de l'Estat a Catalunya
	12:53	Mundó, Carles (conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya)	Exterior Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat
	14:23	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat) Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona

7.4.2 Tractament de la identitat dels terroristes

En aquest apartat s'analitza el cas de la presentació d'informacions sobre un presumpte terrorista en els diferents mitjans durant la tarda del 17 d'agost. Així, es vol avaluar la recomanació 1.2. "La difusió de la identitat –i d'imatges– dels presumptes terroristes s'hauria de fer només quan hagi estat confirmada per les autoritats [...] El tractament més adequat és considerar-los presumptes autors d'un delicte."

Els dos canals, que emetien en simultani la tarda del dia 17, van sobreimprimir en pantalla, a les 19.17 h, un rètol amb el nom de Driss Oukabir com a presumpte atacant i amb l'afirmació que havia estat detingut.

Posteriorment, a les 19.44 h, se'n difon la fotografia i es diu que és "una persona que es pensa que està vinculada amb el lloguer de les furgonetes". A més, en aquest punt s'indica que hi ha fonts (sense dir quines) que afirmen que està detingut, mentre que d'altres encara no han confirmat que la persona detinguda sigui la que apareix en la imatge. S'indica que la imatge ha estat facilitada per "les autoritats".

Tant el nom com la imatge d'aquesta persona apareix en programes posteriors (el TD2 i l'especial informatiu) ja com a terrorista detingut i s'hi afegeixen informacions com el seu lloc de residència (Ripoll) o el fet que tingui antecedents policials. A l'especial informatiu s'afirma que la fotografia ha estat difosa per la policia mateixa.

7.4.3 Denominació del terrorisme

S'analitza el respecte de la Recomanació 1.5. "[…] Així, caldrà no adjectivar el terrorisme en funció de l'origen, l'ètnia o la religió. Per exemple, caldria evitar termes com ara terrorisme islàmic*, que hauria de ser substituït per* terrorisme gihadista*."*

La 1 i el Canal 24H fan servir el terme "gihadista" de manera sistemàtica o bé "terrorista" com a adjectivació d'atac o d'atemptat. Molt excepcionalment s'ha detectat l'adjectivació "islamista".

7.4.4 Contextualització de la informació

En aquest punt es dona resposta a la Recomanació 1.4. "Contextualització. És important el concurs o la participació de persones expertes per contextualitzar l'acte terrorista i aprofundir en les causes i en les possibles conseqüències".

Els dos teleinformatius de La 1 emeten un 2,1% del total de temps de paraula de veus expertes i un 31,6% d'inserts d'actors que aporten el seu testimoni sobre els fets ocorreguts. *L'informatiu migdia* de TVE Catalunya inclou un 45,3% de temps de paraula d'especialistes, però es tracta de l'emissió en directe d'una compareixença d'un representant dels cossos policials. El mateix teleinformatiu inclou un 8% d'intervencions de persones que aporten el seu punt de vista i/o vivència sobre l'atemptat.

Les persones expertes que apareixen a la resta de programació dedicada als atemptats a La 1 representen el 25,4% del total d'intervencions i en la majoria d'ocasions participen en debats. Els testimonis i les persones que fan una ofrena de condolença a la Rambla de Barcelona registren el 45,8% de les intervencions, totes entrevistes.

Al Canal 24H, l'aparició de persones expertes és del 18,5% del total, que correspon als participants en el debat i a una compareixença en directe de l'*Especial informativo* del 17 d'agost, i a una entrevista i una altra compareixença en directe en el marc del *TD Especial informativo* del 18 d'agost. Els actors que exposen les seves vivències, testimonis entrevistats en tots els casos, suposen en aquest canal el 34,2% del total.

Així, els espais de reflexió que es concreten en debats són els dos següents:

- un debat en emissió simultània per La 1 i el Canal 24H que compta amb la participació de tres periodistes i un professor universitari, i
- un debat emès al programa *LM La mañana* de La 1 on participen dos professors universitaris, un psicòleg, un membre del SAMUR, una advocada penalista, el Director de l'International Security Observatory i un periodista.

Quadre 58. La 1 i Canal 24H. Teleinformatius. Temps de paraula de les agrupacions d'actors en relació amb els atemptats

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Compareixences			0:07:27					**0:07:27**
Entrevistes								
Inserts	0:00:25		0:04:25		0:06:12		0:01:07	**0:12:09**
Total	**0:00:25**		**0:11:52**		**0:06:12**		**0:01:07**	**0:19:36**
Total %	**2,1**		**60,5**		**31,6**		**5,7**	**100**

Quadre 59. TVE Catalunya. Teleinformatiu *L'informatiu migdia*. Temps de paraula de les agrupacions d'actors en relació amb els atemptats

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Compareixences		0:12:55	0:10:50					**0:23:45**
Entrevistes								
Inserts			0:02:11		0:02:17		0:00:16	**0:04:44**
Total		**0:12:55**	**0:13:01**		**0:02:17**		**0:00:16**	**0:28:29**
Total %		**45,3**	**45,7**		**8,0**		**0,9**	**100**

Quadre 60. La 1. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	3		10		27			**40**
Compareixences		1	4					**5**
Debats	11							**11**
Tertúlies						3		**3**
Total	**14**	**1**	**14**		**27**	**3**		**59**
Total %	**23,7**	**1,7**	**23,7**		**45,8**	**5,1**		**100**

Quadre 61. Canal 24H. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	1		7		13			**21**
Compareixences		*2*	8					**10**
Debats	4							**4**
Tertúlies						3		**3**
Total	**5**	**2**	**15**		**13**	**3**		**38**
Total %	**13,2**	**5,3**	**39,5**		**34,2**	**7,9**		**100**

7.4.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes

En aquest apartat s'analitza l'emissió de dades personals de les víctimes, la difusió d'imatges de persones mortes o ferides (sense consentiment previ) que puguin ser identificades i/o que apareguin en situacions de víctima. Així, es dona resposta a les Recomanacions següents:

- *2.1"Identitat de les víctimes. En actes terroristes, la identitat de les víctimes només es pot difondre un cop sigui facilitada, amb caràcter oficial, per les autoritats [...] En tot cas, cal evitar que els familiars de les víctimes se n'assabentin mitjançant els mitjans de comunicació.";*
- *2.2 "Privadesa de les víctimes mortals. Es recomana que els mitjans s'abstinguin de difondre imatges de cadàvers de les víctimes d'un acte terrorista si se les pot reconèixer, tant sigui pel rostre com per altres elements. [...]"*
- *2.3. "Privadesa de les víctimes supervivents. [...] Amb caràcter general, cal evitar recórrer als testimonis de les víctimes, especialment en el període immediatament posterior als fets [...] En qualsevol cas, en el cas de persones en estat de xoc, els mitjans s'haurien d'abstenir de prendre'ls imatges o declaracions. [...], cal tractar les imatges per tal que cap persona pugui ser reconeguda."*

Les emissions de La 1 i el Canal 24H van incloure imatges de víctimes dels atemptats amb elements que podrien conduir a identificar-los. Aquestes imatges es van emetre, tant en els teleinformatius habituals de migdia i de vespre com els programes especials amb motiu de l'atemptat a la Rambla. D'altra banda, es van facilitar dades personals d'una víctima mortal en el *TD1* del dia 18.

La 1 i el Canal 24H van emetre fins a 22 vegades una seqüència d'imatges en moviment en què la càmera es desplaça per un voral de la Rambla i mostra diferents víctimes de l'atemptat. Aquesta seqüència panoràmica s'emet en disset ocasions a *l'Avance Informativo* de la tarda del dia 17, dues en el teleinformatiu del vespre *(TD2*) del dia 17 i tres en el teleinformatiu del migdia (*TD1*) de l'endemà, dia 18.

A més, l'*Avance Informativo* de la tarda del dia 17 també va emetre en dues ocasions una altra seqüència d'imatges en què apareixen víctimes identificables. Es tracta d'una gravació feta per algú que camina pel centre de la Rambla i en la qual apareixen diferents víctimes, tant que caminen i/o corren, com també esteses a terra (ferides i/o mortes). La proximitat a les víctimes, i per tant la possibilitat d'identificar-les, és més acusada que en la seqüència anterior.

A banda de les imatges, els dos canals difonen la identitat d'una de les víctimes mortals i aporten elements que poden conduir a identificar-ne una altra, en aquest cas menor d'edat, en el *TD1* del dia 18. En concret, la dades que s'aporten són el nom i els cognoms, l'edat i els llocs de naixement i de residència:

> "*Francisco López Rodríguez de 57 años, natural de Lanteira, en Granada, y residente en la localidad catalana de Rubí, y el hijo de su sobrina, un pequeño de 3 años, son las primeras víctimas mortales españolas que están confirmadas*".

Quadre 62. La 1 i Canal 24H. Continguts amb víctimes identificables

Programa	Víctimes identificables
Avance informativo (17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (17) - Seqüència gravada per algú que camina pel centre Rambla (2)
TD2 (17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (2)
TD1 (18/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (3) - Dades personals víctimes mortals (*Francisco López Rodríguez de 57 años, natural de Lanteira, en Granada, y residente en la localidad catalana de Rubí*)

7.4.6 Presència de persones menors d'edat

En aquest apartat es recull qualsevol informació o presència de persones menors d'edat que apareguin com a víctimes dels atacs terroristes i que n'aportin elements d'identificació. D'aquesta manera es dona resposta a la Recomanació 2.4. "[...] cal reforçar la protecció i les bones pràctiques envers els menors. La privadesa i els seus drets fonamentals han de ser resguardats específicament. [...]"

En el programa *TD Avance Informativo* del 17 d'agost s'emet en dues ocasions una gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla moments després de l'atemptat, on s'observa que una de les víctimes estesa a terra és menor d'edat. El vídeo no compta amb cap sistema d'ocultació de la identitat.

En una connexió en directe dins del programa *LM La mañana* del 18 d'agost, una periodista desplaçada a Cambrils entrevista tres nois menors d'edats que expliquen com van viure l'atemptat de la nit anterior. Dos d'ells no apareixen en pantalla, mentre que un tercer es mostra d'esquena.

En *L'informatiu migdia* de l'endemà dels atemptats se cita que una menor d'edat de Rubí és una de les víctimes i que se sap que havia cursat P3 en el Col·legi Maristes.

El *TD1* del 18 d'agost fa referència al fet que una de les víctimes és un menor d'edat de 3 anys de Rubí que havia cursat P3 en el Col·legi Maristes de la localitat. S'emet també el nom i el cognom del seu tiet-avi. El mateix teleinformatiu inclou la fotografia pixelada d'un menor australià, que en aquell moment donaven per desaparegut, extreta de la xarxa social del seu avi.

7.4.7 Emissió d'imatges violentes

En aquest punt es recullen les emissions d'imatges violentes, el context i el moment d'emissió i la presència o l'absència d'advertiment previ. Amb aquestes dades es proporciona informació relativa a la Recomanació 3.2 "El nivell de duresa o d'impacte de les imatges que s'emetin ha d'estar justificat editorialment [...] Sempre cal advertir prèviament de la naturalesa violenta de les imatges [...]".

Les emissions analitzades de La 1 i el Canal 24H contenen imatges violentes en 5 vídeos diferents en què s'aprecien, bé els efectes de l'atemptat de Barcelona, bé imatges dels terroristes de Cambrils (morts a terra i el moment en què els Mossos d'Esquadra disparen a un terrorista a Cambrils i com es torna a aixecar, suposadament ferit).

S'han detectat advertiments explícits de la duresa de les imatges en 3 dels 6 programes que contenen aquests vídeos a La 1, i en 3 dels 4 programes al Canal 24H.

Quadre 63. La 1. Imatges violentes

Data	Programa	Imatges violentes	Emissions	Avís de duresa explícit
17/08	*TD Avance Informativo*	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla	2	La presentadora adverteix de la duresa de les imatges i demana disculpes
		Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	17	
17/08	*TD2*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	2	La presentadora adverteix de la duresa de les imatges
		Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	2	
	Especial informativo	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	3	No
18/08	*TD1*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	3	La presentadora adverteix de la duresa de les imatges
		Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	3	
		Terroristes morts a terra a Cambrils	2	
		Trets contra un terrorista a Cambrils	3	
	L'informatiu migdia	Terroristes morts a terra a Cambrils	4	No
		Trets contra un terrorista a Cambrils	1	
	L'informatiu (segona edició)	Terroristes morts a terra a Cambrils	3	No
		Trets contra un terrorista a Cambrils	1	

Quadre 64. Canal 24H. Imatges violentes

Data	Programa	Imatges violentes	Emissions	Avís de duresa explícit
17/08	*TD Avance Informativo*	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla	2	La presentadora adverteix de la duresa de les imatges i demana disculpes
		Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	17	
17/08	*TD2*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	2	La presentadora adverteix de la duresa de les imatges
		Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	2	
	Especial informativo	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	3	No
18/08	*TD1*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	3	La presentadora adverteix de la duresa de les imatges
		Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	3	
		Terroristes morts a terra a Cambrils	2	
		Trets contra un terrorista a Cambrils	3	

7.4.8 Elements d'espectacularització de la informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a les Recomanacions 3.3. "Espectacularització del llenguatge audiovisual", 3.4 "Espectacularització del llenguatge verbal" i 3.5 "Bucle d'imatges al videowall *o videomosaic de magazins i programes similars". Així, es recullen exemples de sistemes d'espectacularització o dramatització i es para una atenció especial a la repetició d'imatges de l'atemptat.*

Els programes dedicats als atemptats de Barcelona i Cambrils emesos per La 1 i el Canal 24H inclouen alguns elements d'espectacularització, tant als programes especials com als teleinformatius.

Els programes especials *TD Avance Informativo* i *Especial Informativo* utilitzen sovint com a plans de recurs imatges d'ambulàncies en moviment i registren ocasionalment algun tipus de llenguatge que emfatitza el vessant més emotiu de la situació.

El *TD Avance Informativo* repeteix de manera reiterada el vídeo panoràmic pres des d'un voral de la Rambla en què es poden apreciar víctimes.

El programa *Especial Informativo* del vespre del dia 17 fa ús de la pantalla dividida amb la projecció d'imatges en directe de la zona acordonada a Barcelona i de vídeos gravats de l'atemptat durant les intervencions dels participants del programa, així com durant la compareixença conjunta del conseller Joaquim Forn i del major dels Mossos d'Esquadra, Josep Lluís Trapero.

Quadre 65. La 1 i Canal 24H. Repetició de vídeos en especials informatius

Programa	Emissions	Descripció
TD Avance Informativo (17/08)	19	- Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla (2) - Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (17)
Especial Informativo (17/08)	3	- Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla (3)

Pel que fa als teleinformatius, es repeteix puntualment algun dels vídeos comptabilitzats (vegeu el quadre 65) i també de manera ocasional s'emeten plans detall d'armes a mans d'agents dels cossos de seguretat. Quant a la utilització del llenguatge, no es detecta un ús que produeixi, en general, efectes morbosos o alarmants, tot i que en alguna ocasió es registra aquest tipus d'ús.

Quadre 66. La 1 i Canal 24H. Elements d'espectacularització en els teleinformatius

Programa	Tipus	Emissions	Descripció
TD Telediario (17/08)	Verbal	3	- "el atentado ha roto el bullicio habitual de las Ramblas sembrando el pánico" - "mucha gente muy asustada. Gente que llevaba a sus hijos a cuestas. Gente que iban sin zapatillas. Gente llorando" - "Son los testigos del horror que esta tarde se ha vivido en Barcelona"
	Visual	1	- Pla detall metralladora
	Repeticions de vídeos	4	- Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (2 vegades) - Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla (2 vegades)
TD Telediario (18/08)	Verbal	1	- "y sus vecinos, rotos de dolor, le han recordado a él y a todas las víctimas guardando un minuto de silencio"
	Visual	4	- Primers plans de fotografies de gent plorant davant les ofrenes - Pla detall metralladora (2 vegades) - Càmera subjectiva a l'alçada de les cames d'una persona que intenta reproduir la trajectòria en zig zag de la furgoneta baixant per la Rambla
	Repeticions de vídeos	11	- Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (3 vegades) - Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla (3 vegades) - Terroristes morts a terra a Cambrils (2 vegades) - Terrorista abatut pels Mossos d'Esquadra a Cambrils (3 vegades)
L'informatiu migdia (18/08)	Visual	2	- Càmera subjectiva a l'alçada de les cames d'una persona que intenta reproduir la trajectòria en zig zag de la furgoneta baixant per la Rambla - Pla detall metralladora
	Compareixença amb pantalla dividida	1	- Pantalla dividida amb diverses imatges ja emeses en el mateix informatiu durant la compareixença del Major dels Mossos d'Esquadra en directe
	Repeticions de vídeos	6	- Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (2 vegades) - Terroristes morts a terra a Cambrils (4 vegades)

7.4.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors

La Recomanació 3.6. explicita que "Convindria no usar imatges d'arxiu d'atemptats anteriors que no tinguin interès informatiu […] L'ús d'imatges d'arxiu ha de ser tan despersonalitzat com sigui possible i en tots els casos cal identificar les imatges i fer constar la seva naturalesa d'arxiu."

La 1 i el Canal 24H inclou imatges d'atemptats precedents en els seus programes, sempre amb el lloc i la data senyalitzats.

El *TD Telediario* de les 20.59 h, que s'emet per La 1 i pel Canal 24H, inclou una notícia sobre atacs similars als de Barcelona en què es registren vídeos d'imatges dels atemptats de Niça (juliol de 2016), Berlín (desembre de 2016), Londres (març i juny de 2017) Estocolm (abril de 2017) i París (juny de 2017). Aquestes imatges inclouen càirons que especifiquen el lloc de l'atemptat i la data.

També s'utilitzen imatges d'arxiu dels atemptats d'ETA a Palma de Mallorca el juliol de 2009 i a l'Hipercor de Barcelona el juny de 1987 i dels atacs de juny de 2015 a Tunísia en dues altres notícies. En aquests casos és la conductora del programa qui especifica verbalment els llocs i les dates i no hi consta que es tracta d'imatges d'arxiu.

7.5 Telecinco

7.5.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades

En aquest apartat s'hi presenten les dades corresponents als paràmetres d'anàlisi corresponents a la Recomanació 1.1. "[...] Els mitjans de comunicació han d'evitar la difusió d'especulacions i rumors sobre l'autoria d'un acte violent o possibles motivacions i han de difondre únicament informacions fonamentades [...]" i 3.1. "Amb caràcter general, els mitjans de comunicació citaran les fonts quan informin sobre un acte terrorista. Si hi haguessin limitacions o condicionants sobre la informació per part de les autoritats, es farà constar aquesta circumstància per a coneixement públic." Així, per avaluar el seguiment d'aquesta recomanació s'analitzen les fonts citades, els avisos sobre la fonts de les dades, la transmissió de missatges d'interès públic i els telèfons d'emergències i l'emissió de compareixences oficials en directe.

En relació amb les fonts informatives mencionades per Telecinco, s'observa un comportament dispar entre l'especial informatiu que s'emet immediatament després de la comissió de l'atemptat de Barcelona i els teleinformatius habituals de migdia i de vespre.

Així, al primer especial informatiu emès a partir de les 17.36 h del 17 d'agost mateix, les **referències a fonts fonamentades són una minoria**. Les informacions s'ofereixen sense esmentar-ne la font o es remeten a "amigos que nos están escribiendo" (17.45 h), es justifiquen en "nuestros reporteros tienen amigos, compañeros" (17.56 h) o "según alguno de los testigos" (18.01 h). L'especial informatiu emès a partir de les 22 h ja introdueix les fonts oficials de manera habitual.

Els **teleinformatius de vespre i de migdia, en canvi, ja remeten majoritàriament a fonts oficials** i, en algun cas s'adverteix que les dades no són oficials.

Pel que fa a la translació de missatges oficials, Telecinco va referir un dels 4 que s'analitzen.

Quadre 67.Telecinco. Hora d'emissió dels missatges

Informació de servei	Hora d'emissió
Evitar la zona de les Rambles per tal de no obstaculitzar les tasques dels serveis d'emergència.	18.17 h

Quant als telèfons d'atenció a la ciutadania, se'n faciliten dos.

Quadre 68.Telecinco. Telèfons d'emergència i d'atenció a les víctimes

Número de telèfon	Data	Hora	Programa
34932142124	17/08	19.26 h	*Avance informativos Telecinco*
900400012	17/08	21.30 h	*Informativo Noche*

Telecinco va emetre en directe, durant les primeres 24 hores, 5 compareixences de representants dels governs de Catalunya, de l'Estat i de la ciutat de Barcelona.

Quadre 69. Telecinco. Compareixences oficials emeses en directe

Dia	Hora	Participants	Lloc
17/08	19:07	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	21:06	Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya) Junqueras, Oriol (vicepresident de la Generalitat de Catalunya) Colau, Ada (alcaldessa de Barcelona)	Palau de la Generalitat de Catalunya
	22:45	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
18/08	00:19	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat)	Delegació del Govern de l'Estat a Catalunya
	14:23	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat) Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona

7.5.2 Tractament de la identitat dels terroristes

En aquest apartat s'analitza el cas de la presentació d'informacions sobre un presumpte terrorista en els diferents mitjans durant la tarda del 17 d'agost. Així, es vol avaluar la recomanació 1.2. "La difusió de la identitat –i d'imatges– dels presumptes terroristes s'hauria de fer només quan hagi estat confirmada per les autoritats [...] El tractament més adequat és considerar-los presumptes autors d'un delicte."

Telecinco emet per primer cop la imatge d'un presumpte terrorista la tarda del dia 17 a les 19.03 acompanyada d'una locució que combina afirmacions condicionades ("seria") amb asseveracions taxatives ("és"):

> "Aquest seria el sospitós, el terrorista que hauria conduit la furgoneta blanca i que ha comés l'atropellament mortal, l'atac terrorista a les Rambles de Barcelona que ha provocat ja la mort de 13 persones. Aquest és l'autor de l'atropellament. És la foto que han difós les forces de seguretat espanyoles"

En aquest cas no es menciona el nom del presumpte terrorista.

7.5.3 Denominació del terrorisme

S'analitza el respecte de la Recomanació 1.5. "[…] Així, caldrà no adjectivar el terrorisme en funció de l'origen, l'ètnia o la religió. Per exemple, caldria evitar termes com ara terrorisme islàmic*, que hauria de ser substituït per* terrorisme gihadista*."*

Quan adjectiva els actes terroristes, Telecinco fa servir l'adjectiu "gihadista" o bé utilitza "terrorista" com a adjectiu d'atac o d'atemptat.

7.5.4 Contextualització de la informació

En aquest punt es dona resposta a la Recomanació 1.4. "Contextualització. És important el concurs o la participació de persones expertes per contextualitzar l'acte terrorista i aprofundir en les causes i en les possibles conseqüències".

Telecinco no inclou cap espai de reflexió amb la participació de veus expertes en la programació dedicada als atemptats. Així, la cadena situa la participació d'especialistes en els seus programes en el 18,5% del total d'intervencions, majoritàriament entrevistes, mentre que als teleinformatius es redueix al 1,8% del total de temps de paraula.

Quant a les persones que intervenen estrictament des del seu punt de vista personal, que majoritàriament són testimonis, les xifres se situen al voltant del 40%. Els col·laboradors habituals suposen el 20,4% de les intervencions en la programació dedicada als atemptats.

Quadre 70. Telecinco. Teleinformatius. Temps de paraula de les agrupacions d'actors en relació amb els atemptats

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Compareixences			0:06:46					**0:06:46**
Entrevistes								
Inserts	0:00:16	0:00:10	0:01:25		0:05:42		0:00:08	**0:07:41**
Total	**0:00:16**	**0:00:10**	**0:08:11**		**0:05:42**		**0:00:08**	**0:14:27**
Total %	**1,8**	**1,2**	**56,6**		**39,4**		**0,9**	**100**

Quadre 71. Telecinco Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	6	1	5		22		**1**	**35**
Compareixences		3	5					**8**
Debats								
Tertúlies						**11**		**11**
Total	**6**	**4**	**10**		**22**	**11**	**1**	**54**
Total %	**11,1**	**7,4**	**18,5**	**0,0**	**40,7**	**20,4**	**1,9**	**100**

7.5.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes

En aquest apartat s'analitza l'emissió de dades personals de les víctimes, la difusió d'imatges de persones mortes o ferides (sense consentiment previ) que puguin ser identificades i/o que apareguin en situacions de víctima. Així, es dona resposta a les Recomanacions següents:

- *2.1"Identitat de les víctimes. En actes terroristes, la identitat de les víctimes només es pot difondre un cop sigui facilitada, amb caràcter oficial, per les autoritats [...] En tot cas, cal evitar que els familiars de les víctimes se n'assabentin mitjançant els mitjans de comunicació.";*
- *2.2 "Privadesa de les víctimes mortals. Es recomana que els mitjans s'abstinguin de difondre imatges de cadàvers de les víctimes d'un acte terrorista si se les pot reconèixer, tant sigui pel rostre com per altres elements. [...]"*
- *2.3. "Privadesa de les víctimes supervivents. [...] Amb caràcter general, cal evitar recórrer als testimonis de les víctimes, especialment en el període immediatament posterior als fets [...] En qualsevol cas, en el cas de persones en estat de xoc, els mitjans s'haurien d'abstenir de prendre'ls imatges o declaracions. [...], cal tractar les imatges per tal que cap persona pugui ser reconeguda."*

Tots els programes analitzats de Telecinco, tant els teleinformatius ordinaris com els programes especials per informar de l'atemptat a la Rambla, van reproduir imatges de víctimes amb components que podrien permetre identificar-los. Quant a les dades personals, el teleinformatiu del migdia del dia 18 va oferir-ne de diverses víctimes mortals.

Telecinco emet la seqüència panoràmica per un voral de la Rambla en què apareixen diferents víctimes de l'atemptat (ferides i/o mortes), amb elements d'identificació, en 15 ocasions, totes en el marc del programa especial informatiu que es va emetre a partir de les 17.36 h de la tarda del dia 17. Posteriorment, en el teleinformatiu del vespre, aquesta seqüència es torna a emetre en tres ocasions més, per bé que salvaguardant la identitat de les persones ferides i/o mortes que hi apareixen mitjançant imatges difuminades.

El vídeo corresponent a una gravació feta per algú que camina pel centre de la Rambla i en la qual apareixen a curta distància diferents víctimes, tant que caminen i/o corren, com també esteses a terra (ferides i/o mortes), s'emet en un primer moment sense cap sistema d'ocultació d'identitat (set ocasions durant el primer especial informatiu fins a les 19.16 h) i, posteriorment, es continua emetent tant en aquest mateix programa com en els programes successius, però ja amb la imatge difuminada.

La programació analitzada a Telecinco incorpora també l'emissió d'un tercer vídeo on apareixen víctimes identificables. Es tracta d'una seqüència d'imatges en moviment similar a l'anterior, d'algú que camina per la Rambla i va enregistrant el que troba, incloses víctimes (ferides i/o mortes), algunes de les quals estan rebent atenció mèdica *in situ*. L'emissió d'aquest vídeo s'ha comptabilitzat en quatre ocasions al primer especial informatiu de la tarda i en una altra ocasió, aquest cop ja amb les imatges difuminades, a l'especial informatiu del vespre.

D'altra banda, durant el teleinformatiu del vespre del dia 17 s'ha constatat l'emissió d'un vídeo amb algunes imatges no difuminades en què apareixen víctimes identificables. En ocasions prèvies aquest vídeo s'havia difuminat completament.

En l'*Especial informativo* del dia 17 es constaten dues emissions d'una altra seqüència d'imatges molt breu en què apareix una víctima identificable (una dona que està sent traslladada en llitera a l'interior d'una ambulància).

Encara en relació amb el respecte a la intimitat de les víctimes en el lloc dels fets, es comptabilitza l'emissió en tres ocasions de la fotografia d'una dona estesa a terra que, per la proximitat amb què ha estat presa, pot arribar a ser identificable (una a l'*Especial informativo* de la tarda, una altra al teleinformatiu del vespre i una altra a l'*Especial informativo* del vespre dins d'una seqüència d'altres imatges de la Rambla).

També es constata l'emissió, en el teleinformatiu del migdia del dia 18, d'imatges de víctimes, prèvies a l'atropellament. En dos moments diferents de l'emissió (titulars i una notícia) apareixen en pantalla fotografies d'algunes de les víctimes mortals de nacionalitat estrangera. En la mateixa línia, aquest teleinformatiu reprodueix imatges fixes d'una família en la qual apareixen víctimes mortals i ferides en els atemptats i s'informa que es tracta de la família "López-Rodríguez de Rubí" i que les fotografies van ser preses la mateixa tarda de l'atac terrorista. En aquestes fotografies hi apareixen dos menors amb el rostre difuminat.

Quadre 72. Telecinco. Continguts amb víctimes identificables

Programa	Víctimes identificables
Especial informativo (17.36 h del 17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (15) - Seqüència gravada per algú que camina pel centre Rambla (7) - Seqüència centre Rambla amb sanitaris atenent víctimes (4) - Fotografia dona estesa a terra
Informativo Noche (17/08)	- Fotografia dona estesa a terra - Víctimes sense difuminar en un vídeo on, majoritàriament, s'havien difuminat les imatges de víctimes
Especial informativo (21.59 h del 17/08)	- Fotografia dona estesa a terra - Seqüència dona en llitera traslladada a una ambulància (2)
Informativo Mediodía (18/08)	- Fotografies de víctimes mortals prèvies als atemptats - Fotografies d'una família amb víctimes mortals la mateixa tarda de l'atropellament - Dades personals víctimes mortals (família López-Rodríguez de Rubí)

7.5.6 Presència de persones menors d'edat

En aquest apartat es recull qualsevol informació o presència de persones menors d'edat que apareguin com a víctimes dels atacs terroristes i que n'aportin elements d'identificació. D'aquesta manera es dona resposta a la Recomanació 2.4. "[...] cal reforçar la protecció i les bones pràctiques envers els menors. La privadesa i els seus drets fonamentals han de ser resguardats específicament. [...]"

El 17 d'agost, en el programa *Avance. Informativos Telecinco* s'emet un fotograma on es veu una menor de perfil que és abraçada per un adult a la Rambla, en el moment en què un periodista narra que hi ha diversos menor ferits i hospitalitzats. La mateixa menor apareix en unes imatges de vídeo, en aquesta ocasió d'esquena, en l'*Especial Informativos Telecinco*, que s'emet després.

L'*Informativo Mediodía* del 18 d'agost emet diverses fotografies de la família de Rubí dels atemptats on els dos menors (una nena ferida i un nen mort) apareixen amb la cara pixelada, però la resta de familiars, no. Se cita els cognoms de la família i la població d'on eren. En una d'aquestes fotografies la menor ferida apareix sense cap sistema d'ocultació d'identitat.

El mateix teleinformatiu emet dues fotografies del menor australià sense cap sistema d'ocultació i se'n cita el nom, i que en aquell moment, es dóna per desaparegut.

També s'inclou una notícia on apareix una família italiana que té dues filles menors i es mostra el moment en què es retroben després dels atemptats a la Rambla, i s'entrevista la mare de les menors mentre elles apareixen en pantalla.

7.5.7 Emissió d'imatges violentes

En aquest punt es recullen les emissions d'imatges violentes, el context i el moment d'emissió i la presència o l'absència d'advertiment previ. Amb aquestes dades es proporciona informació relativa a la Recomanació 3.2 "El nivell de duresa o d'impacte de les imatges que s'emetin ha d'estar justificat editorialment [...] Sempre cal advertir prèviament de la naturalesa violenta de les imatges [...]".

Telecinco emet imatges amb elements de violència tant en els especials informatius com en els teleinformatius habituals: es tracta de 6 vídeos diferents que mostren persones esteses a terra després de l'atemptat de la Rambla o bé, la mort dels terroristes de Cambrils.

En el cas de les imatges on es mostra com els Mossos d'Esquadra disparen a un terrorista a Cambrils, s'encercla la figura d'aquesta persona en el moment de ser abatut.

Quant a l'advertència explícita de la duresa de les imatges, s'han localitzat dues advertències genèriques en l'*Especial informativo* de la tarda del 17 d'agost i en el teleinformatiu del vespre del mateix dia.

Quadre 73. Telecinco. Imatges violentes

Data	Programa	Imatges violentes	Emissions	Avís de duresa
17/08/17	*Especial informativo*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	15	S'adverteix de la duresa de les imatges un cop
		Gravació de víctimes sent ateses a la Rambla	4	
	Informativo Noche	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	4	S'adverteix de la duresa de les imatges un cop
		Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla	9	
		Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	8	
	Especial informativo	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla	12	No
		Gravació de víctimes sent ateses a la Rambla	1	
		Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	12	
18/08/17	*Informativo Mediodía*	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla	3	No
		Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla	3	
		Terroristes morts a terra a Cambrils	6	
		Terrorista abatut pels Mossos d'Esquadra a Cambrils	5	

7.5.8 Elements d'espectacularització de la informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a les Recomanacions 3.3. "Espectacularització del llenguatge audiovisual", 3.4 "Espectacularització del llenguatge verbal" i 3.5 "Bucle d'imatges al videowall *o videomosaic de magazins i programes similars". Així, es recullen exemples de sistemes d'espectacularització o dramatització i es para una atenció especial a la repetició d'imatges de l'atemptat.*

Telecinco inclou en l'emissió dels seus programes sobre els atemptats terroristes un nombre elevat d'elements audiovisuals espectacularitzadors, tant en els seus teleinformatius com en la resta de programes.

Els programes especials del 17 d'agost inclouen la utilització de pantalla dividida durant la crònica en directe dels reporters amb repetició constant (vegeu el quadre) de vídeos de l'atemptat a la Rambla, el recurs del *zoom in* sobre la fotografia d'una víctima estesa a terra, la presa de plans amb càmera a l'espatlla en moviment per incrementar el dramatisme i, ocasionalment, llenguatge alarmant.

Quadre 74. Telecinco. Repetició de vídeos en especials informatius

Programa	Emissions	Descripció
Avance. Informativos Telecinco (17/08)	51	- Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla (13 vegades)
		- Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere (14 vegades)
		- Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (5 vegades)
		- Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (15 vegades)
		- Gravació de víctimes sent ateses a la Rambla (4 vegades)
Especial Informativos Telecinco (17/08)	44	- Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla (12 vegades)
		- Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere (11 vegades)
		- Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (9 vegades)
		- Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla (12 vegades)

Pel que fa als teleinformatius, l'espectacularització verbal és freqüent en la descripció dels fets i de l'estat d'ànim posterior de la població afectada, mentre que el llenguatge visual recorre sovint a efectes com el *zoom in* o primers plans. Així mateix, la repetició de vídeos amb imatges dels efectes dels atemptats és un altre recurs emprat de manera reiterada, sobretot en el cas de la gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla, una altra gravació de víctimes en pla curt i les imatges sobre els terroristes a Cambrils.

Quadre 75. Telecinco. Elements d'espectacularització en els teleinformatius

Programa	Tipus	Emissions	Descripció
Informativo Noche (17/08)	Verbal	12	- "Reguero de heridos [...] recorrido mortal" - "Vemos un carro abandonado y, de fondo, las sirenas" - "[les persones han fugit] y lo han hecho de forma despavorida" - "Con muchísimas personas estiradas en el suelo [...] algunos ya ni siquiera se movían" - "imágenes dantescas" - "Ya se aprecia parte del macabro reguero que ha sembrado el paso de los terroristas" - "Es un recorrido de pesadilla" - "Es un silencio escalofriante [...] Solloza impactada" - "Una mujer en un charco de sangre. Una niña. Varias personas junto a otro cuerpo" - "Vieron cuerpos volando" - "[les persones que hi eren a la plaça] han visto de cerca el horror" - "Hemos podido ver a la madre de ese niño de tres añitos [...] derrumbada por el suelo al comunicarle la noticia"
	Visual	5	- Zoom sobre la víctima a la fotografia en què es veu una persona morta estesa davant la furgoneta (4 vegades) - S'encercla una víctima que apareix en un vídeo en un pla general
	Repeticions de vídeos	30	- Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla (9 vegades) - Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere (6 vegades) - Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (3 vegades) - Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (4 vegades) - Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla (8 vegades)
Informativo Mediodía (18/08)	Verbal	10	"En sus rostros [dels vianants] se aprecia claramente el horror y la sorpresa" - "Y cuando el miedo persistía en Barcelona, el pánico se activa en Cambrils" - "Un carrito de bebé convertido en un amasijo de hierro. Una botella de agua y una zapatilla reposan a su lado" - "Y unos metros más allá, este otro zapato, justo debajo de la furgoneta que atropelló a los transeúntes" - "Sin poder reprimir las lágrimas, dan gracias por seguir vivos" - "Hoy España entera despertaba y la pesadilla ocupaba las páginas de todos los diarios" - "La sensación es de absoluta desolación...se te pone un nudo en la garganta" - "Imposible contener las lágrimas. No puede evitar el llanto..." - "Con los rostros desencajados, centenares de personas vuelven a la calle" - "Uno de los relatos más sobrecogedores"

Informativo Mediodía (18/08)	Visual	8	- Pla detall sobre les marques dels pneumàtics de la furgoneta al terra - Primer pla de persones plorant a la concentració de Madrid - Encerclament del terrorista mort pels Mossos d'Esquadra a Cambrils (2 vegades) - Primer pla de persones plorant davant el mosaic de Joan Miró - Imatges amb zoom de persones abraçades i plorant a l'aeroport del Prat - Zoom sobre un cotxet infantil, una sabata i una ampolla - Zoom sobre una sabata
	Altres	1	- Recreació del retrobament d'una família
	Repeticions de vídeos	20	- Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla (3 vegades) - Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere (2 vegades) - Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla (3 vegades) - Terroristes morts a terra a Cambrils (6 vegades) - Terrorista abatut pels Mossos d'Esquadra a Cambrils (5 vegades)

7.5.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors

La Recomanació 3.6. explicita que "Convindria no usar imatges d'arxiu d'atemptats anteriors que no tinguin interès informatiu […] L'ús d'imatges d'arxiu ha de ser tan despersonalitzat com sigui possible i en tots els casos cal identificar les imatges i fer constar la seva naturalesa d'arxiu."

Telecinco inclou imatges d'altres actes terroristes en la seva programació. En dues de les quatre ocasions no es referencien geogràficament o temporal o com a imatges d'arxiu.

Els teleinformatius de les 20.51 h del 17 d'agost i de les 14.58 h del 18 d'agost emeten una notícia cadascun sobre atropellaments mortals efectuats per terroristes en què es registren vídeos dels atemptats de Niça (juliol de 2016), Berlín (desembre de 2016), Londres (març i juny de 2017) i Estocolm (abril de 2017). Els llocs i les dates s'identifiquen mitjançant la veu en *off* i no es fa constar la naturalesa d'arxiu de les imatges.

En una altra notícia del teleinformatiu del vespre del 17 d'agost es fa ús d'imatges dels atemptats de Charlie Hebdo del gener de 2015 i de l'11M del 2004. Aquestes imatges no van acompanyades de cap rètol.

Quant a la resta de programació, l'*Especial informativos* de les 21.59 h inclou la mateixa peça del teleinformatiu del vespre del 17 d'agost en què es fan servir imatges d'arxius dels atemptats de Niça (juliol de 2016), Berlín (desembre de 2016), Londres (març i juny de 2017) i Estocolm (abril de 2017), així com la mateixa notícia en què es registren imatges dels atemptats de Charlie Hebdo del gener de 2015 i de l'11M del 2004. Tampoc no s'adverteix de la seva procedència.

7.6 Antena 3 TV

7.6.1 Difusió d'informació de fonts fonamentades

En aquest apartat s'hi presenten les dades corresponents als paràmetres d'anàlisi corresponents a la Recomanació 1.1. "[...] Els mitjans de comunicació han d'evitar la difusió d'especulacions i rumors sobre l'autoria d'un acte violent o possibles motivacions i han de difondre únicament informacions fonamentades [...]" i 3.1. "Amb caràcter general, els mitjans de comunicació citaran les fonts quan informin sobre un acte terrorista. Si hi haguessin limitacions o condicionants sobre la informació per part de les autoritats, es farà constar aquesta circumstància per a coneixement públic." Així, per avaluar el seguiment d'aquesta recomanació s'analitzen les fonts citades, els avisos sobre la fonts de les dades, la transmissió de missatges d'interès públic i els telèfons d'emergències i l'emissió de compareixences oficials en directe.

Antena 3 TV utilitza **majoritàriament fonts fonamentades**, tant oficials ("fuentes policiales", "Mossos", "fuentes oficiales", "servicios de urgencias", "Guardia Civil", "Generalitat") com d'altres mitjans de comunicació (*El País*, *El Periódico*, *El Diario*, *La Vanguardia*, TV3). No obstant això, sobretot en els espais informatius especials, també s'aporten dades a partir de testimonis dels fets.

Quant als missatges d'interès públic, Antena 3 TV va oferir 3 dels 4 analitzats en aquest informe, tots en el marc del primer informatiu especial.

Quadre 76. Antena 3 TV. Hora d'emissió dels missatges

Informació de servei	Hora d'emissió
No difondre fotografies de l'operatiu policial	17.58 h
Evitar la zona de les Rambles per tal de no obstaculitzar les tasques dels serveis d'emergència.	17.36 h
Evitar els desplaçaments per Barcelona a causa de l'existència de controls policials.	17.36 h

Antena 3 TV també va facilitar els telèfons d'emergències i d'atenció a les víctimes següents.

Quadre 77. Antena 3 TV. Telèfons d'emergència i d'atenció a les víctimes

Número de telèfon	Data	Hora	Programa
012	17/08	19.07 h	*Noticias Antena 3. Especial informativo*
112	17/08	19.48 h	
34932142124	17/08	19.48 h	
900400012	17/08	21.46 h	*Noticias 2*

Aquest canal també va emetre en directe, durant les primeres 24 hores, 5 compareixences oficials de persones en representació d'institucions polítiques de Catalunya i de l'Estat i de l'alcaldessa de Barcelona :

Quadre 78. Antena 3 TV. Compareixences oficials emeses en directe

Dia	Hora	Participants	Lloc
17/08	19:07	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya)	Exterior seu del Departament de l'Interior a Barcelona
	21:06	Puigdemont, Carles (president de la Generalitat de Catalunya) Junqueras, Oriol (vicepresident de la Generalitat de Catalunya) Colau, Ada (alcaldessa de Barcelona)	Palau de la Generalitat de Catalunya
	22:45	Forn, Joaquim (conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya) Trapero, Josep Lluís (major dels Mossos d'Esquadra)	Seu del Departament de l'Interior a Barcelona
18/08	00:19	Rajoy, Mariano (president del Govern de l'Estat)	Delegació del Govern de l'Estat a Catalunya
	11:16	Forcadell, Carme (presidenta del Parlament de Catalunya	Parlament de Catalunya

7.6.2 Tractament de la identitat dels terroristes

En aquest apartat s'analitza el cas de la presentació d'informacions sobre un presumpte terrorista en els diferents mitjans durant la tarda del 17 d'agost. Així, es vol avaluar la recomanació 1.2. "La difusió de la identitat –i d'imatges– dels presumptes terroristes s'hauria de fer només quan hagi estat confirmada per les autoritats [...] El tractament més adequat és considerar-los presumptes autors d'un delicte."

Antena 3 TV interromp la intervenció d'un testimoni a les 19.30 h del dia 17 per comentar la fotografia que apareix en pantalla del "principal sospitós dels atemptats" i que seria, segons informa, la fotografia amb la qual treballa la policia. També afegeix que la imatge correspondria a un jove d'origen magrebí que seria el que s'hauria encarregat del lloguer de la furgoneta. S'incideix en el fet que tot són hipòtesis amb les quals treballa la policia i que cal cautela a l'hora de donar la informació.

Aquesta imatge –i d'altres de la mateixa persona– es manté en un racó de la pantalla de forma gairebé permanent durant la resta del programa. Cap a les 20.06 h s'informa, citant com a font el diari *La Vanguardia*, de la detenció de Driss Oukabir, resident a Ripoll i amb antecedents policials per maltractaments, i també s'aporten dades del seu perfil de Facebook, però no es diu que sigui la persona de la fotografia.

Posteriorment, en el teleinformatiu d'aquest canal de televisió, també s'emeten imatges del perfil de Facebook de Driss Oukabir, ja com el presumpte terrorista que hauria llogat la furgoneta.

7.6.3 Denominació del terrorisme

S'analitza el respecte de la Recomanació 1.5. "[…] Així, caldrà no adjectivar el terrorisme en funció de l'origen, l'ètnia o la religió. Per exemple, caldria evitar termes com ara terrorisme islàmic*, que hauria de ser substituït per* terrorisme gihadista*."*

Antena 3 TV empra de manera habitual el concepte "gihadisme" per qualificar la naturalesa dels actes de Barcelona i de Cambrils, o bé parla d'atemptat o d'atac "terrorista", sense més adjectivacions.

7.6.4 Contextualització de la informació

En aquest punt es dona resposta a la Recomanació 1.4. "Contextualització. És important el concurs o la participació de persones expertes per contextualitzar l'acte terrorista i aprofundir en les causes i en les possibles conseqüències".

Les veus expertes (persones expertes i representants dels cossos policials) que apareixen a Antena 3 TV representen al voltant del 32,9% del total d'intervencions en els teleinformatius (on la major part del temps correspon a entrevistes) i el 20,9% en la resta de programació dedicada als atemptats (on ho fan principalment com a participants de debats o com a persones entrevistades). El programa *Espejo público verano* inclou dues entrevistes a representants d'associacions, del Centre Islàmic Camí de la Pau i de l'Associació Víctimes del Terrorisme.

Els actors ocasionals, principalment testimonis entrevistats, suposen en aquest canal el 35% del temps de paraula total en els informatius i la meitat de les intervencions (50,5%) en la resta de programes.

La programació especials sobre els atemptats de Barcelona a Antena 3 TV va incloure 3 debats per a la reflexió:

- L'*Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona* convida un expert en terrorisme gihadista i un expert en seguretat internacional.
- El programa *Espejo público verano* realitza un debat amb la presència d'un expert en terrorisme gihadista i un coronel de l'Exèrcit de Terra, i un altre que compta amb la participació d'un psiquiatre, un imam, un investigador d'estudis àrabs i un representant del Sindicato Independiente de Polícia Española.

Quadre 79. Antena 3 TV. Teleinformatius. Temps de paraula de les agrupacions d'actors en relació amb els atemptats

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Compareixences			0:03:35					**0:03:35**
Entrevistes	0:02:47	0:03:07			0:03:48			**0:09:42**
Inserts	0:00:16	0:00:08	0:02:15		0:02:53		0:00:21	**0:05:53**
Total	**0:03:03**	**0:03:15**	**0:05:50**		**0:06:41**		**0:00:21**	**0:19:10**
Total %	**15,9**	**17,0**	**30,4**		**34,9**		**1,8**	**100**

Quadre 80. Antena 3 TV. Resta de programació informativa. Nombre d'intervencions per agrupacions d'actors

Tipus d'intervenció	Persones expertes	Repres. cossos policials	Actors polítics	Món associatiu	Actors ocasionals	Col·lab. habituals	Altres	Total
Entrevistes	8	3	12	2	46		3	**74**
Compareixences		1	5					**6**
Debats	6	1					1	**8**
Tertúlies						3		**3**
Total	**14**	**5**	**17**	**2**	**46**	**3**	**4**	**91**
Total %	**15,4**	**5,5**	**18,7**	**2,2**	**50,5**	**3,3**	**4,4**	**100**

7.6.5 Respecte de la intimitat i la imatge de les víctimes

En aquest apartat s'analitza l'emissió de dades personals de les víctimes, la difusió d'imatges de persones mortes o ferides (sense consentiment previ) que puguin ser identificades i/o que apareguin en situacions de víctima. Així, es dona resposta a les Recomanacions següents:

- *2.1"Identitat de les víctimes. En actes terroristes, la identitat de les víctimes només es pot difondre un cop sigui facilitada, amb caràcter oficial, per les autoritats [...] En tot cas, cal evitar que els familiars de les víctimes se n'assabentin mitjançant els mitjans de comunicació.";*
- *2.2 "Privadesa de les víctimes mortals. Es recomana que els mitjans s'abstinguin de difondre imatges de cadàvers de les víctimes d'un acte terrorista si se les pot reconèixer, tant sigui pel rostre com per altres elements. [...]"*
- *2.3. "Privadesa de les víctimes supervivents. [...] Amb caràcter general, cal evitar recórrer als testimonis de les víctimes, especialment en el període immediatament posterior als fets [...] En qualsevol cas, en el cas de persones en estat de xoc, els mitjans s'haurien d'abstenir de prendre'ls imatges o declaracions. [...], cal tractar les imatges per tal que cap persona pugui ser reconeguda."*

Tant els teleinformatius habituals d'Antena 3 TV, com els programes especials de cobertura informativa de l'atac terrorista a Barcelona en aquest canal, van emetre imatges de víctimes amb elements que podrien encaminar a identificar-los. A més, el teleinformatiu *Noticias 1* del dia 18 va facilitar dades personals de diverses víctimes mortals.

La programació d'Antena 3 TV analitzada incorpora 21 vegades la seqüència d'imatges en moviment en què la càmera es desplaça per un voral de la Rambla i mostra diferents víctimes de l'atemptat (ferides i/o mortes) identificables. Aquesta seqüència s'ha repetit en cinc ocasions en el programa *Noticias* (interrupció de la programació), sis en el teleinformatiu *Noticias 2* del vespre del dia 17, vuit en el programa *Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona* i dues en el teleinformatiu *Noticias 1* del migdia del dia 18.

També cal assenyalar la difusió de la identitat d'algunes de les víctimes mortals en l'atac de la Rambla. En concret, el teleinformatiu de l'endemà dels atemptats esmenta en dues ocasions el nom de Francisco López i la seva edat (65 anys). El segon cop que es difon el nom de Francisco López es mostra en pantalla una fotografia seva i s'aporta informació sobre la seva de procedència (Granada) i la localitat on residia (Rubí). Es menciona que la seva neboda i el fill d'aquesta també són víctimes mortals. D'igual manera, s'informa del nom i es mostren les fotografies de dues víctimes mortals més (Bruno Gulotta, de nacionalitat italiana, i Elke Vaubockrijck, de nacionalitat belga). Aquest mateix teleinformatiu

també difon la imatge d'un nen australià amb els ulls pixelats (tot i que s'informa del nom, Julian Cadman) com a possible víctima mortal dels atemptats.

Quadre 81. Antena 3 TV. Continguts amb víctimes identificables

Programa	Víctimes identificables
Noticias Antena 3 Especial (17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (5)
Noticias 2 (17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (6)
Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona (17/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (8)
Noticias 1 (18/08)	- Seqüència panoràmica voral Rambla (2) - Fotografies de víctimes estrangeres prèvies als atemptats - Dades personals víctimes mortals: Francisco López/ 65 anys/ de Granada i resident a Rubí, Julian Cadman (menor australià), Bruno Gulotta (home italià), Elke Vaubockrijck (dona belga)

7.6.6 Presència de persones menors d'edat

En aquest apartat es recull qualsevol informació o presència de persones menors d'edat que apareguin com a víctimes dels atacs terroristes i que n'aportin elements d'identificació. D'aquesta manera es dona resposta a la Recomanació 2.4. "[...] cal reforçar la protecció i les bones pràctiques envers els menors. La privadesa i els seus drets fonamentals han de ser resguardats específicament. [...]"

La cadena inclou en *Noticias 2* del 18 d'agost la fotografia pixelada i la sobreimpressió del nom i el cognom d'un menor australià víctima dels atemptats. El mateix teleinformatiu emet una fotografia on apareix el menor d'edat de Rubí amb la cara pixelada i cita el nom i els cognoms del seu tiet-avi.

7.6.7 Emissió d'imatges violentes

En aquest punt es recullen les emissions d'imatges violentes, el context i el moment d'emissió i la presència o l'absència d'advertiment previ. Amb aquestes dades es proporciona informació relativa a la Recomanació 3.2 "El nivell de duresa o d'impacte de les imatges que s'emetin ha d'estar justificat editorialment [...] Sempre cal advertir prèviament de la naturalesa violenta de les imatges [...]".

Les imatges amb elements de violència que emet Antena 3 TV corresponen a tres vídeos diferents emesos tant en els especials informatius com en els teleinformatius habituals. Es tracta d'imatges de persones esteses a terra després de l'atemptat de Barcelona o dels terroristes morts a Cambrils.

No s'han detectat advertiments explícits de la duresa de les imatges.

Quadre 82. Antena 3. Imatges violentes

Data	Programa	Imatges violentes	Emissions	Avís de duresa
17/08	*Noticias Antena 3 (especial)*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	5	No
	Noticias 2	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	6	No
	Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	8	No
18/08	*Noticias 1*	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla	2	No s'adverteix
		Terroristes morts a terra a Cambrils	3	
		Terrorista abatut pels Mossos d'Esquadra a Cambrils	3	

7.6.8 Elements d'espectacularització de la informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a les Recomanacions 3.3. "Espectacularització del llenguatge audiovisual", 3.4 "Espectacularització del llenguatge verbal" i 3.5 "Bucle d'imatges al videowall *o videomosaic de magazins i programes similars". Així, es recullen exemples de sistemes d'espectacularització o dramatització i es para una atenció especial a la repetició d'imatges de l'atemptat.*

A Antena 3 TV hi ha presència d'elements d'espectacularització tant en la programació especial per informar de l'atac a Barcelona com en els teleinformatius analitzats.

En els programes especials (tant el que interromp la programació habitual com el que s'emet després del teleinformatiu), el principal element espectacularitzador el trobem en la repetició d'alguns vídeos, sobretot el que mostra una estampida de gent a la Ronda de Sant Pere de Barcelona (41 i 15 ocasions, respectivament). També es constata l'ús d'alguns zooms sobre cotxes policials i/o ambulàncies, i plans de detall de metralladores. Pel que fa a l'especial informatiu del vespre *Ataque terrorista en Barcelona*, cal indicar l'ús de pantalla dividida amb imatges relacionades amb els atemptats durant la compareixença del major dels Mossos d'Esquadra i del conseller d'Interior de la Generalitat.

Quadre 83. Antena 3 TV. Repetició de vídeos en especials informatius

Programa	Emissions	Descripció
Noticias Antena 3 (interrupció de la programació) (17/08)	53	- Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere de Barcelona (41 vegades)
		- Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (7 vegades)
		- Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (5 vegades)
Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona (17/08)	29	- Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere de Barcelona (15 vegades)
		- Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (6 vegades)
		- Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (8 vegades)

Quant als teleinformatius, els components d'espectacularització se centren en el relat informatiu dels fets, ja sigui verbal o mitjançant sobreimpressions en pantalla (amb la utilització de termes com "pesadilla", "matanza" i "horror" i d'adjectivacions com "macabro" o "diabólico"). També es comptabilitzen alguns elements visuals que es podrien considerar espectacularitzadors, com l'ús del zoom, els plans de detall de metralladores (els mateixos que en els especials informatius) o l'emissió d'imatges de gent plorant. Pel que fa a la repetició de vídeos per aportar dramatisme al relat informatiu, el teleinformatiu del vespre del dia 17 va utilitzar aquest recurs a bastament (el vídeo de l'estampida, per exemple, s'emet fins a tretze vegades), mentre que en el cas del teleinformatiu de l'endemà el seu ús és

moderat (els diferents vídeos comptabilitzats es repeteixen un màxim de tres vegades cada un).

Quadre 84. Antena 3 TV. Elements d'espectacularització en els teleinformatius

Programa	Tipus	Emissions	Descripció
Noticias 2 (17/08)	Verbal	5	- "en unos segundos el lugar se ha convertido en el escenario de una **pesadilla**" - "el terrorista inicia su **macabro recorrido** en plaza Catalunya"... "deja tras de sí un **reguero de heridos y víctimas tumbados sobre el pavimento**" (2 vegades) - "el atentado ha **segado** la vida de al menos 12 personas" - "ha terminado su **criminal recorrido** muy cerca del teatro del Liceu"... "el atentado deja tras de sí un **dramático balance**"
	Càirons	1	- LOS TESTIGOS RELATAN EL HORROR DEL ATAQUE
	Repeticions de vídeos	26	- Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere de Barcelona (13) - Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (7) - Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (6)
Noticias 1 (18/08)	Verbal	4	- "Cataluña y toda España intenta sobreponerse hoy al **horror** del terrorismo" - "Cambrils ha sido durante toda la madrugada una **ciudad fantasma**, con sus vecinos confinados en las casas"..." "la ciudad está intentando sobreponerse a este **ataque brutal**" - "desde la calle Pelai, en este **diabólico recorrido**" - "dejando atrás un **reguero de heridos y muertos**"
	Visual	6	- *Zoom in* cap a una bombona de butà a les runes de la casa d'Alcanar - Persones plorant (2) - Pla detall metralladora (3 vegades)
	Càirons	4	- LOS TERRORISTAS BUSCABAN OTRA MATANZA EN CAMBRILS (2 vegades) - DOLOROSO DÍA DESPUÉS, BARCELONA DESPIERTA TRAS LA PESADILLA - BARCELONA DESPIERTA DE LA PESADILLA TRAS LA TRAGEDIA
	Repeticions de vídeos	12	- Estampida de gent a la Ronda de Sant Pere de Barcelona (2) - Mossos d'Esquadra a l'interior del mercat de la Boqueria (2) - Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla (2) - Terroristes morts a terra a Cambrils (3) - Terrorista abatut pels Mossos d'Esquadra a Cambrils (3)

7.6.9 Emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors

La Recomanació 3.6. explicita que "Convindria no usar imatges d'arxiu d'atemptats anteriors que no tinguin interès informatiu […] L'ús d'imatges d'arxiu ha de ser tan despersonalitzat com sigui possible i en tots els casos cal identificar les imatges i fer constar la seva naturalesa d'arxiu."

Antena 3 TV utilitza imatges d'arxiu d'atacs terroristes anteriors, però en cap cas retola les imatges amb un càiron que informi del lloc, la data o de la seva categoria d'arxiu.

El teleinformatiu *Noticias 2* de les 21 hores del 17 d'agost inclou una peça sobre atemptats similars als de Barcelona en altres ciutats europees en què es fa ús d'imatges d'arxiu dels atemptats de Niça (juliol de 2016), Berlín (desembre de 2016), Londres (març i juny de 2017), Estocolm (abril de 2017) i París (agost de 2017). La notícia no inclou cap tipus de càiron.

El teleinformatiu *Noticias 1* de les 14.59 hores del 18 d'agost utilitza també imatges d'arxiu en dues notícies. En una sobre les amenaces d'Estat Islàmic a Espanya s'hi emeten imatges de l'atemptat de l'11M a Madrid del 2004 i en una altra notícia sobre atemptats a Europa s'hi inclouen imatges dels atemptats de Charlie Hebdo (gener de 2015), de París (novembre de 2015), de Brussel·les (març de 2016), de Niça (juliol de 2016), de Londres (març i juny de 2017) i de Manchester (maig de 2017). Tampoc es registra cap identificació de les imatges.

El programa *Especial informativo. Ataque terrorista en Barcelona* del 17 d'agost emet la mateixa notícia que el teleinformatiu del vespre del mateix dia descrita més amunt i tampoc indica cap referència a la naturalesa d'arxiu de les imatges.

8. Continguts audiovisuals a Internet

La localització dels continguts d'Internet analitzats en aquest informe s'ha efectuat a partir de la cerca de diferents paraules clau relatives a les imatges de l'atac terrorista a la Rambla de Barcelona tant al cercador de Google com als de diferents plataformes d'allotjament de vídeos.

La cerca ha retornat centenars de milers de resultats, dels quals s'ha seleccionat una mostra de 17 vídeos d'entre els que han aparegut en primer lloc i que compleixen els criteris següents:

- Incloure imatges violentes.
- Contenir elements que permeten la identificació de les víctimes.

Així, els 17 vídeos, que pertanyen a tres plataformes d'allotjament de vídeos diferents (Dailymotion, LiveLeak i YouTube) inclouen continguts de naturalesa violenta, atès que mostren imatges explícites de les víctimes de l'atac a les Rambles, tant supervivents com mortals, i sovint l'àudio original de l'enregistrament.

Igualment, tots els vídeos contenen elements que permeten identificar algunes de les víctimes dels atemptats, incloent-hi menors d'edat, ja sigui de forma clara, perquè se'n mostra el rostre, o bé perquè se n'aprecien altres detalls físics (gènere, complexió corporal, cabells, indumentària, etc.).

Cal apuntar que les descripcions d'alguns dels vídeos són idèntiques o molt similars, perquè reprodueixen les mateixes imatges. No obstant això, es detecten diferències en la durada (es pot tractar d'una reproducció total o parcial), la resolució de les imatges o l'edició posterior (eliminació de l'àudio real, inclusió de música o d'una veu en *off*, ús de càmera lenta, etc.)

A l'últim, la majoria dels vídeos han estat accessibles de forma lliure, sense un registre previ que confirmi la majoria d'edat de la persona que hi accedeix, amb l'excepció de tres, de la plataforma YouTube.

8.1 Dailymotion

No hi ha cap tipus d'advertiment de la plataforma en els tres vídeos detectats, però sí de la persona autora de dos.[1]

Quadre 85. Vídeos allotjats a la plataforma d'intercanvi de vídeos Dailymotion

Títol	Canal	Enllaç	Durada	Descripció	Elements que permeten identificar les víctimes	Imatges de víctimes menors d'edat	Visualitzacions (08/09/17)
ATTENTATO BARCELLONA - GENTE INVESTITA A la Rambla - IMMAGINI FORTI ATTENZIONE	Lalaziosia monoi	http://www.dailymotion.com/video/x5x987w	1 min 53 s	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla. Imatges amb so real enregistrades per algú que camina per la Rambla i que mostren el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i altres, per mossos d'esquadra. Se senten veus, crits i plors, sirenes i la veu de l'autor de la gravació, insultant i maleint els autors de l'atac. Els darrers 30 segons del vídeo corresponen a imatges de l'interior del Palau Moja, ple de persones.	Sí (clarament)	Sí (nen assegut a la falda d'un home; algunes de les víctimes podrien ser adolescents)	20.278
Barcelona attack victims	BNC	http://www.dailymotion.com/video/x5x9f6w	1 min	Imatges amb so real enregistrades per un noi que mostra part del seu rostre i informa a càmera que es tracta d'un atemptat a la Rambla i que hi ha molts morts, incloent-hi infants petits. Les imatges mostren víctimes essent ateses per altres persones i d'altres, estirades a terra, inerts. Se senten sons de sirenes.	Sí	Sí (nena al costat d'un cotxet i d'una víctima)	733
Van attack video from Barcelona - Graphic scenes of injured after 17-08-2017	Replay TV 2017	http://www.dailymotion.com/video/x5x9bqc	44 s	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla. Seqüència d'imatges amb so real en què la càmera es desplaça per un voral de la Rambla, on es poden veure diferents víctimes estirades a terra essent ateses per diverses persones. Se senten crits de gent espantada i plors.	Sí	Sí (nen al costat d'un cotxet i d'una víctima)	865

[1] El vídeo *ATTENTATO BARCELLONA - GENTE INVESTITA A LA RAMBLA - IMMAGINI FORTI ATTENZIONE,* inclou tant al títol com a l'inici el text "ATTENZIONE IMMAGINI FORTI" i el vídeo *Van attack video from Barcelona - Graphic scenes of injured after 17-08-2017* informa al títol de la presència de "graphic scenes of injured" (escenes explícites de ferits).

8.2 LiveLeak

Sis dels set vídeos detectats a la plataforma LiveLeak inclouen un advertiment previ relatiu a la presència de continguts no adequats per a menors de 18 anys[2]:

"Warning [*nom del vídeo*] contain content that is not suitable for all ages. By clicking on CONTINUE you confirm that you are 18 years and over." (Advertència [*nom del vídeo*] inclou contingut que no és adequat per a totes les edats. Clicant a CONTINUAR confirmeu que teniu 18 anys o més).

Quadre 86. Vídeos allotjats a la plataforma d'intercanvi de vídeos LiveLeak

Títol	Canal	Enllaç	Durada	Descripció	Elements que permeten identificar les víctimes	Imatges de víctimes menors d'edat	Visualitzacions (08/09/17)
***Graphic** Amateur footage shows terror attack aftermath in Barcelona* (L'enllaç inclou dos vídeos diferents)	PressTV	https://www.liveleak.com/view?i=1c1_1502986060	18 s	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla. Imatges de durada breu amb so real que mostren una dona corrents espantada i diverses víctimes estirades a terra, inerts, algunes de les quals ensangonades. Una d'elles és un infant. Se senten sirenes i crits de persones espantades.	Sí	Sí (estirada a terra d'esquena)	89.629
			44s	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla Seqüència d'imatges amb so real en què la càmera es desplaça per un voral de la Rambla, on es poden veure diferents víctimes estirades a terra essent ateses per diverses persones. Se senten crits de gent espantada i plors.	Sí	Sí (nen al costat d'un cotxet i d'una víctima)	
Barcelona never before seen footage 8/17/17	chief n sweet	https://www.liveleak.com/view?i=14a_1503174531	1 min 15 s	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla Imatges amb so real enregistrades per algú que camina per la Rambla i que mostren el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i d'altres, per mossos d'esquadra. Se senten veus, crits i plors, sirenes i la veu de l'autor de la gravació, insultant i maleint els autors de l'atac.	Sí (clarament)	Sí (nen assegut a la falda d'un home; algunes de les víctimes podrien ser adolescents)	17.748

[2] L'únic vídeo que no inclou cap advertiment de la plataforma és *Barcelona terrorist attack: a vehicle hits dozens of people on Las Ramblas.*

Títol	Canal	Enllaç	Durada	Descripció	Elements que permeten identificar les víctimes	Imatges de víctimes menors d'edat	Visualitzacions (08/09/17)
Barcelona Terrorist Attack	ajosue92	*https://www.liveleak.com/view?i=bc9_1502991958*	50 s	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla. Imatges sense so enregistrades per algú que camina per la Rambla i que mostren el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i d'altres, per mossos d'esquadra.	Sí (clarament)	Sí (nen assegut a la falda d'un home; algunes de les víctimes podrien ser adolescents)	38.166
Barcelona terrorist attack: a vehicle hits dozens of people on Las Ramblas	kennybel	*https://www.liveleak.com/view?i=204_1502986013*	1 min 31 s	Panoràmica presa des d'un voral de la Rambla Imatges amb so real enregistrades per algú que arriba a la Rambla just després de l'atac i comença a caminar per un dels vorals. Es mostren diferents víctimes estirades a terra essent ateses per diverses persones. Se senten so de sirenes, crits de gent espantada i plors.	Sí	Sí (nen al costat d'un cotxet i d'una víctima)	33.943
Live footage of Barcelona attack	MrOxby	*https://www.liveleak.com/view?i=4aa_1503005390*	1 min 25 s	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla. Imatges amb so real enregistrades per algú que camina per la Rambla i que mostren el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i d'altres, per mossos d'esquadra. Se senten veus, crits i plors, sirenes i la veu de l'autor de la gravació, insultant i maleint els autors de l'atac.	Sí (clarament)	Sí (nen assegut a la falda d'un home; algunes de les víctimes podrien ser adolescents)	72.907
More footage form Barcelona	avon656	*https://www.liveleak.com/view?i=269_1502987691*	1 min 15 s	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla. Imatges amb so real enregistrades per algú que camina per la Rambla i que mostren el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i d'altres, per mossos d'esquadra. Se senten veus, crits i plors, sirenes i la veu de l'autor de la gravació, insultant i maleint els autors de l'atac.	Sí (clarament)	Sí (nen assegut a la falda d'un home; algunes de les víctimes podrien ser adolescents)	22.557

8.3 YouTube

Tres dels vídeos de YouTube inclouen el missatge següent de la plataforma previ al visionament*:* "Inicia la sessió per confirmar la teva edat.[3] És possible que aquest vídeo no sigui adequat per a alguns usuaris".

Quadre 87. Vídeos allotjats a la plataforma d'intercanvi de vídeos YouTube

Títol	Canal	Enllaç	Durada	Descripció	Elements que permeten identificar les víctimes	Imatges de víctimes menors d'edat	Visualitzacions (08/09/17)
08-17-17Barcelona Terror Attack – las Ramblas NEW VIDEO	Worldnews 24TV	https://www.youtube.com/watch?v=mY_A8IowwNI&oref=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DmY_A8IowwNI&has_verified=1	18 s	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla. Imatges de durada breu amb so real que mostren una dona corrents espantada i diverses víctimes estirades a terra, inerts, algunes de les quals ensangonades. Una d'elles és un infant. Se senten sirenes i crits de persones espantades.	Sí	Sí (estirada a terra d'esquena)	201
Atentado en Barcelona (la rambla)	Miriam fernandez de la comcepcion	https://www.youtube.com/watch?v=5nW8AWqEJW4	34 s	Gravació de víctimes en pla curt al llarg de la Rambla Imatges amb so real enregistrades per algú que camina per la Rambla i que mostren el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i d'altres, per mossos d'esquadra. Se senten veus, crits i plors, sirenes i la veu de l'autor de la gravació, insultant els autors de l'atac.	Sí (clarament)	Sí (nen assegut a la falda d'un home)	1.155
ATENTADO TERRORISTA BARCELONA ESPAÑA EN LA RAMBLA NOTICIA DE ULTIMA HORA, IMPRESIONANTES IMÁGENES	La Maquina	https://www.youtube.com/watch?v=87Yy32UOgJ8	3 min 23 s	Recull d'imatges diverses de l'atemptat acompanyades d'una música dramàtica. Es mostren víctimes estirades a terra essent ateses, tant des de lluny com en plans més curts.	Sí	Sí (nen al costat d'un cotxet i d'una víctima)	822

[3] Es tracta dels vídeos *08-17-17Barcelona Terror Attack – las Ramblas NEW VIDEO*, *Espeluznantes imágenes del atentado en Las Ramblas* i *Impresionante video del atentado terrorista en Las Ramblas Barcelona España*

Títol	Canal	Enllaç	Durada	Descripció	Elements que permeten identificar les víctimes	Imatges de víctimes menors d'edat	Visualitzacions (08/09/17)
Barcellona, la testimoni Laia Escribano: ho visto gente a terra	askanews	https://www.youtube.com/watch?v=I-8MyoxjiZg	2 min 2 s	Vídeo on se sent la veu d'una guia turística italiana, que dona el seu testimoni de l'atemptat. Les seves paraules s'il·lustren amb un recull de diferents vídeos, que inclouen el so real. Les imatges mostren, entre d'altres, el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i d'altres, per mossos d'esquadra. També inclou una seqüència d'imatges en moviment en què la càmera es desplaça per un voral de la Rambla, on es poden veure diferents víctimes estirades a terra essent ateses.	Sí (clarament)	Sí (nen assegut a la falda d'un home)	17.212
Espeluznantes imágenes del atentado en Las Ramblas	Raúl P M	https://www.youtube.com/watch?v=I8KTOxMgoyE	19 s	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla. Imatges de durada breu amb so real que mostren una dona corrents espantada i diverses víctimes estirades a terra, inerts, algunes de les quals ensangonades. Una d'elles és un infant. Se senten sirenes i crits de persones espantades.	Sí	Sí (estirada a terra d'esquena)	2.136
Impresionante video del atentado terrorista en Las Ramblas Barcelona España	Viralizados TV	https://www.youtube.com/watch?v=3i3aodYuXus	18 s	Gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla. Imatges de durada breu amb so real que mostren una dona corrents espantada i diverses víctimes estirades a terra, inerts, algunes de les quals ensangonades. Una d'elles és un infant. Se senten sirenes i crits de persones espantades.	Sí	Sí (estirada a terra d'esquena)	751
Minutos después del ATENTADO en Las Ramblas y Cambrils Barcelona	Andropole Tech	https://www.youtube.com/watch?v=d2oFbXL3kdY	3 min i 29 s	Recull de diverses imatges dels atemptats en blanc i negre i a càmera lenta acompanyades d'una música dramàtica. Es mostren diverses víctimes estirades a terra, inerts, algunes de les quals ensangonades. Una d'elles és un infant. També es mostren el que semblen els primers moments de l'atemptat, amb imatges de diverses víctimes ensangonades estirades a terra, algunes de les quals essent ateses per persones anònimes i d'altres, per mossos d'esquadra.	Sí	Sí (estirada a terra d'esquena)	12.040

9. Síntesi

L'informe analitza el tractament informatiu dels atemptats de Barcelona i Cambrils que tenen lloc el dia 17 i la matinada del 18 d'agost, a set canals de televisió (TV3, 3/24, 8tv, La 1, Canal 24H, Antena 3 TV i Telecinco) i tres emissores de ràdio (Catalunya Ràdio, Catalunya Informació i RAC1). A més, també analitza continguts audiovisuals sobre els atemptats presents a la xarxa, concretament, en plataformes d'intercanvi de vídeos.

9.1 Reacció informativa

Tots els mitjans van informar de l'atemptat de Barcelona entre les 17.09 h (3/24) i les 17.38 h (La 1), en diferents formats, excepte 8tv, que ho va fer a partir d'una connexió amb RAC1 a les 19.54 h. Quant a l'atac de Cambrils, l'hora de la primera informació oscil·la entre la 1.18h (RAC1) i les 2.00 (TV3 i 3/24, que emetien en simultani i Telecinco). 8tv ofereix la primera informació a les 7.02, en connexió amb RAC1.

A partir del moment en què cada mitjà va informar sobre l'atac a la Rambla, **van modificar la seva programació**, amb emissió d'especials informatius que es van perllongar fins a enllaçar amb el teleinformatiu vespre (TV3 i el 3/24, La 1 i el Canal 24H, Antena3 TV) o que van substituir l'emissió de l'informatiu (Catalunya Ràdio i RAC1). Durant la tarda, només Telecinco i 8tv van emetre part de la programació habitual. TV3, 3/24, La 1, Canal 24H, Telecinco i Antena3 TV van continuar la informació sobre l'atemptat després del teleinformatiu vespre. Quant a les dues emissores de ràdio, l'especial informatiu es va allargar fins a mitjanit.

De la mateixa manera, tots els mitjans **van alterar la programació del matí del dia 18** amb l'emissió d'especials informatius (TV3 i el 3/24, La 1 i el Canal 24H) i amb la modificació dels espais habituals per informar sobre els atemptats (tots els mitjans). Quant als **teleinformatius habituals** de vespre del 17 d'agost i de migdia del dia 18, tots es van dedicar, íntegrament, als atemptats.

La **programació especial emesa durant la tarda del 17 d'agost** i fins a l'hora habitual dels teleinformatius de televisió, és a dir, entre les 17.30 i les 21 hores aproximadament, està condicionada per la urgència de la informació i és per això que presenta característiques pròpies. Així, a més de les diferències entre mitjans, també s'aprecia un tractament diferent entre aquest primer espai informatiu, els teleinformatius i la resta de programació especial, que ja permeten establir distància entre els fets i la informació dels fets.

9.2 L'anàlisi del respecte a les Recomanacions

A continuació s'aborden els ítems analitzats en l'informe.

En un primer bloc, s'analitza com es va informar durant les primeres 24 hores: les fonts d'informació utilitzades (recomanacions 1.1. i 1.3), la translació de missatges d'interès públic a la ciutadania (recomanació 1.1.); el respecte de la presumpció d'innocència de persones implicades en els atacs (recomanació 1.2.); l'aportació d'informació de contextualització mitjançant la presència de veus expertes (1.4) i l'adjectivació dels atacs (1.5.); la presència o l'absència de recursos audiovisuals amb la intenció d'espectacularitzar la informació (3.2., 3.3., 3.5 i 3.6.)

El segon bloc s'ocupa de la privadesa i el dret a la imatge de les víctimes: el dret a la pròpia imatge i a la privadesa de les víctimes dels atacs (2.1.) i la presència de persones menors d'edat (2.4).

Finalment, s'ha realitzat una prospecció de la presència de continguts audiovisuals sobre els atemptats a plataformes d'intercanvis de vídeos a Internet.

Com s'informa dels atemptats

Els mitjans van recórrer de manera principal a **fonts fonamentades,** tot i que amb diferències entre cada mitjà i el programa d'emissió.

Així, en el decurs dels primers espais informatius especials, emesos entre les 17 i les 21 hores del 17 d'agost, s'aprecia un comportament diferent: TV3, 3/24, Catalunya Ràdio, Catalunya Informació, RAC1, La 1, Canal 24 horas i Antena 3 TV recorren de manera sistemàtica a fonts fonamentades, principalment oficials, però també a altres

mitjans de comunicació i a agències de notícies. A Telecinco, la referència a fonts qualificades és una minoria quan s'informa de fets, que algunes vegades s'atribueixen a "amics" o "companys". (Recomanació 1.1.).

Igualment, alguns mitjans van fer constar de manera explícita les limitacions en les fonts d'informació: remarcant que no es tracta d'informació oficial (TV3 i 3/24, Catalunya Ràdio i Catalunya Informació, RAC1, La 1 i Canal 24 horas) o per no revelar dades de l'operatiu policial (TV3 i 3/24). (Recomanació 1.3.).

A partir de l'emissió del primer teleinformatiu del vespre, també Telecinco remet majoritàriament a fonts fonamentades.

Tots els mitjans, tot i que en un grau diferent, van fer arribar a la ciutadania **missatges d'interès públic** (de servei i d'emergència) difosos per les autoritats, especialment al llarg del primer especial informatiu de la tarda de l'atac a Barcelona (Recomanació 1.1.). TV3, 3/24, Catalunya Ràdio i Catalunya Informació van traslladar els 4 missatges dels cossos policials i d'Emergències de Catalunya que demanaven evitar la Rambla i la plaça Catalunya, i difondre fotografies de l'operatiu policial, així com evitar els desplaçaments per la ciutat. TVE i Antena 3 TV en van oferir 3 d'aquests missatges, RAC 1, dos i Telecinco, un.

Quadre 88. Comunicació d'informació de servei

Informació de servei	TV3 i 3/24	Catalunya Ràdio i Catalunya Informació	RAC1	La 1 i Canal 24H	Tele-cinco	Antena 3 TV
Evitar la zona de la Rambla per tal de no obstaculitzar les tasques dels serveis d'emergència	17.32h	17.18h	17.33h	17.45h	18.17h	17.36h
Evitar la plaça Catalunya a causa d'un incident	17.36h	17.18h	--	--	--	--
No difondre fotografies de l'operatiu policial	17.36h	17.19h	17.16h	18.16h	--	17.58h
Evitar els desplaçaments per Barcelona a causa de l'existència de controls policials	18.51h	18.54h	--	18.20h	--	17.36h

Quant a la comunicació dels telèfons d'emergència i d'atenció a víctimes, TV3 i 3/24, RAC1 i Antena 3 TV van informar dels quatre números, els tres primers en el decurs del primer espai informatiu (el telèfon 900 es va habilitar posteriorment).

Quadre 89. Telèfons d'informació i d'emergència

Número de telèfon	TV3 i 3/24	Catalunya Radio	RAC1	La 1 i Canal 24 horas	Telecinco	Antena 3 TV
012	19.07 h	19.00 h	19.07 h	19.07 h		19.07 h
112	19.21 h		19.57 h			19.48 h
34932142124	19.21 h	19.22 h	19.30 h	19.15 h	19.26 h	19.48 h
900400012	22.37 h	21.31 h	21.36 h	21.37 h	21.30 h	21.46 h

L'emissió de les compareixences oficials també va diferir entre mitjans. Tots els mitjans en van retransmetre quatre en directe (total o parcialment):

- la primera aparició del conseller d'Interior, davant de la seu de la Conselleria (19.06), que es va convertir en la primera compareixença oficial sobre l'atac de Barcelona;
- la primera compareixença de representants polítics al Palau de la Generalitat (21.07), amb la presència del president i el vicepresident de la Generalitat de Catalunya, i l'alcaldessa de Barcelona;
- la primera comunicació en directe del major dels Mossos d'Esquadra, acompanyat del conseller d'Interior (22.45) a la seu del Departament d'Interior;
- la primera compareixença del president de l'Estat (00.19 del 18/08) des de la Delegació del Govern de l'Estat a Catalunya.

En el conjunt de les primeres 24 hores, RAC1 va retransmetre en directe 9 compareixences; Catalunya Ràdio i Catalunya Informació, 8; TV3, 3/24 i el Canal 24horas, 7; La 1, 6; Telecinco i Antena 3 TV, 5; i 8tv n'emet 2 (en l'emissió del senyal de RAC1).

En relació amb l'ús de fonts fonamentades i **a la presumpció d'innocència de les persones sospitoses de ser autores** (recomanació 1.2), tots els canals de televisió coincideixen a difondre la imatge d'un presumpte terrorista en algun moment durant la tarda del 17 d'agost. TV3 i el 3/24, segons manifesta el conductor del programa, van esperar la confirmació dels Mossos d'Esquadra per fer-ho (a les 19.52). La resta de canals, que ja l'havien emès, afirmen que la fotografia "l'han difós les forces de seguretat espanyoles" (Telecinco 19.03 h), "seria, segons es diu, la fotografia amb la

qual treballa la policia" (Antena 3 TV 1930 h) o "ha estat facilitada per les autoritats" (La 1 i Canal 24 horas, 19.44 h).

En el moment d'emetre la imatge, els canals de TVC, els de TVE i Antena 3 TV es refereixen a la persona que hi apareix com a sospitosa d'haver participat en l'atac o bé com a presumpta autora de l'atropellament, mentre que Telecinco combina afirmacions condicionades amb asseveracions taxatives sobre la seva implicació en l'atemptat que vulneren la presumpció d'innocència ("Aquest és l'autor de l'atropellament").

Quadre 90. Compareixences oficials emeses en directe

Data	Hora inici	Nom	Càrrec	TV3 i 3/24	Catalunya Ràdio i Catalunya Informació	RAC1	8tv	La 1	Canal 24H	Telecinco	Antena 3 TV
17/08	19:06	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya	x	x	x		x	x	x	x
	19:57	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya			x	x	x	x		
	20:45	Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya	x							
	21.06	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya	x	x	x	x	x	x	x	x
		Junqueras, Oriol	Vicepresident de la Generalitat de Catalunya								
		Colau, Ada	Alcaldessa de Barcelona								
	22:45	Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra	x	x	x		x	x	x	x
		Forn, Joaquim	Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya								
18/08	00:19	Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat	x	x	x		x	x	x	x
	05:35	Mendoza, Camí	Alcaldessa de Cambrils	x							
	11:16	Forcadell, Carme	Presidenta del Parlament de Catalunya		x	x					x
	12:53	Mundó, Carles	Conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya		x	x			x		
	14:23	Puigdemont, Carles	President de la Generalitat de Catalunya	x	x	x		x	x	x	
		Rajoy, Mariano	President del Govern de l'Estat								
	14:39	Forn, Joaquim	Conseller de l'Interior de la Generalitat de Catalunya		x	x					
		Trapero, Josep Lluís	Major dels Mossos d'Esquadra								

La **contextualització dels fets**, segons la recomanació 1.5., requereix la participació de veus expertes en la programació informativa sobre un atemptat. També en aquest aspecte es van registrar comportaments diferents entre mitjans.

Així, quant a **la primera franja de programació**, de reacció informativa a l'atemptat de Barcelona (de 17 a 21 hores), TV3, 3/24, Catalunya Ràdio, Catalunya Informació, RAC1 i Antena3 TV van donar espai a veus expertes que, més enllà de la crònica de successos, van reflexionar sobre els fets: en forma d'entrevistes (3 a TV3 i 3/24 i a RAC1, 2 a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació, i 3 a Antena 3TV); i a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació, a més, amb un debat amb persones expertes.

En aquest mateix període, Antena 3 TV entrevista 26 persones com a testimonis dels fets; Catalunya Ràdio i Catalunya Informació, 15; RAC1, La 1 i Canal 24H, 12; TV3 i 3/24, 8; i Telecinco, 3 (en dues hores i mitja de programa).

Quant s'analitza el conjunt de **les emissions durant les primeres 24 hores**, la participació de veus expertes (persones expertes i representants de cossos policials) als teleinformatius i informatius radiofònics habituals analitzats varia en funció de cada mitjà i del tipus d'intervenció que hi inclouen. En aquest apartat, els percentatges de temps de les veus expertes venen determinats per la retransmissió durant l'informatiu de compareixences (com ara, a Catalunya Ràdio, Catalunya Informació i TVE Catalunya, la del major dels Mossos d'Esquadra) o la presència d'entrevistes (un representant sindical dels Mossos d'Esquadra a Antena 3 TV).

Quant als actors ocasionals, principalment testimonis dels atacs, sempre signifiquen menys de la meitat del temps de paraula i se situen entre el 4,7% de Catalunya Ràdio i Catalunya Informació i el 44,1% de TV3 i 3/24.

Quadre 91. Temps de paraula de veus expertes, actors ocasionals, actors polítics i representants del món associatiu als teleinformatius i informatius radiofònics

	TV3 i 3/24	Catalunya Ràdio	Catalunya informació	RAC1	La 1	TVE Catalunya	Telecinco	Antena 3 TV
% persones expertes	2,2	--		--	2,1	--	1,8	15,9
% cossos policials	1,7	42,7		30,4	--	45,3	1,2	17,0
% actors polítics	50,2	52,4		69,6	60,5	45,7	56,6	30,4
% món associatiu	--	--		--	--	--	--	--
% actors ocasionals	44,1	4,7		--	31,6	8,0	39,4	34,9

Pel que fa a la programació informativa especial, TV3 i 3/24 inclouen més intervencions de veus expertes que d'actors ocasionals, sobretot en forma de debats i en entrevistes. Cal apuntar que les tres entrevistes a persones dels cossos policials a Antena 3 TV i una a Telecinco corresponen a representants sindicals. En la resta de mitjans, les veus ocasionals obtenen més presència en nombre d'intervencions, totes entrevistes de curta durada, sobretot a Antena 3 TV, La 1 i Telecinco.

En aquesta programació especial, **els espais de reflexió** en forma de debat amb participació de veus expertes entorn dels atemptats es registren en tots els mitjans, tret de Telecinco. TV3 i 3/24 són el mitjans que més espais de reflexió compatibilitzen, amb un total de 5; Antena 3 TV n'inclou 3; Catalunya Ràdio, RAC1 i La 1 i Canal 24H, 2, i 8tv, 1 (en connexió amb RAC1).

Quadre 92. Intervencions de veus expertes, actors ocasionals, actors polítics i representants del món associatiu en les informacions sobre els atemptats de la programació informativa especial

	TV3 i 3/24	Catalunya Ràdio	Catalunya informació	RAC1	La 1	Canal 24 hores	Telecinco	Antena 3 TV
% persones expertes	32,7	19,2	19,5	22,4	23,7	13,2	11,1	15,5
% cossos policials	2,0	1,3	1,3	2,4	1,7	5,3	7,4	5,5
% actors polítics	24,5	24,4	24,7	21,2	23,7	39,5	18,5	18,7
% món associatiu	8,2	5,1	5,2	2,4	--	--	--	2,2
% actors ocasionals	22,4	34,6	33,8	37,6	45,8	34,2	40,7	50,5

La recomanació 1.5. proposa no definir l'atac terrorista sobre la base de l'origen, l'ètnia o la religió. Durant les emissions analitzades, **tots els mitjans qualifiquen els actes terroristes ocorreguts a Catalunya** com a atac o atemptat "terrorista", sense més adjectivacions, o bé, en les ocasions en què sí que s'adjectiven, s'utilitza el terme *gihadista*. De forma molt ocasional s'ha detectat l'ús d'"islamista" a TV3 i 3/24, 8tv i La 1 i Canal 24H.

Les Recomanacions estableixen una bateria d'epígrafs en relació amb **l'espectacularització de les informacions** sobre un atemptat terrorista, tant visualment (3.3) com verbalment (3.4) i en la repetició d'imatges (3.5). Relacionat amb aquest epígraf també està l'emissió d'imatges violentes, que el text recomana emetre només de manera justificada i amb avís previ de la duresa de les imatges (3.2).

Tots els canals de televisió presents en aquest informe (excepte 8tv, que va emetre el senyal radiofònic de RAC1 sobre imatges allunyades del lloc dels fets) van inclouen elements espectacularitzadors en la seva programació dedicada als atemptats de

Barcelona i Cambrils, tant en els teleinformatius com en els especials informatius. No obstant això, es constaten diferències notables quant a quins d'aquests recursos s'utilitzen i en quin grau s'empren, segons el canal de televisió analitzat.

Els canals públics de televisió són els que van recórrer amb menys freqüència a l'ús de components espectacularitzadors en el relat informatiu dels fets.

Així, a TV3 i el 3/24 la majoria d'aquests recursos constitueixen repeticions de vídeos que es concentren, sobretot, en el primer especial informatiu. La utilització d'elements audiovisuals i verbals dramatitzadors és molt puntual en els teleinformatius d'aquests dos canals.

La 1 i el Canal 24H utilitzen principalment repeticions d'alguns vídeos. En els teleinformatius s'hi registren ocasionalment algunes expressions verbals encaminades a accentuar el vessant tràgic dels fets i l'ús d'elements audiovisuals que incrementen el dramatisme del relat (plans detall i càmera subjectiva), a més de la repetició de determinats vídeos.

La programació d'Antena 3 TV recorre, sobretot, a la repetició de vídeos com a recurs que incrementa el dramatisme i ho fa de forma més reiterada que els canals de titularitat pública. Quant als teleinformatius, a més, es constata l'ús de llenguatge espectacularitzador en el relat informatiu, tant verbal com escrit (missatges sobreimpresos en pantalla), com també alguns elements visuals (imatges de persones plorant, plans detall d'armes i zoom sobre elements dramàtics).

Telecinco és el canal que fa un ús més remarcable de components que contribueixen a espectacularitzar la informació. La repetició de vídeos és una constant en la programació d'aquest canal, sobretot en els programes especials sobre els atemptats, que també incorporen recursos com la càmera a l'espatlla en moviment i el *zoom in* per incrementar l'efecte dramàtic. Pel que fa als teleinformatius, en destaca, a més de la repetició de vídeos, l'ús freqüent de llenguatge morbós i alarmant, a més d'altres elements visuals (zooms, imatges de gent plorant, plans detall, etc.) i el que podria ser la recreació del moment en què una família afectada pels atemptats es retroba al carrer.

Quadre 93. Elements d'espectacularització

		TV3 i 3/24	La 1 i Canal 24H	Telecinco	Antena 3 TV
Programes especials	Repetició de vídeos	57 (3 vídeos)	22 (3 vídeos)	95 (6 vídeos)	82 (3 vídeos)
Teleinformatius	Verbal	1	4	22	9
	Visual	5	7	13	6
	Altres	--	1	1	5
	Repetició de vídeos	7 (2 vídeos)	21 (5 vídeos)	50 (7 vídeos)	38 (5 vídeos)

Les **imatges amb elements de violència** (recomanació 3.2.) han estat presents a totes les televisions analitzades i corresponen, principalment, a diversos vídeos que procedeixen de les xarxes. No obstant això, el nombre d'emissions i quines han estat les imatges que han integrat els seus espais informatius, varia per a cada mitjà.

El primer conjunt de vídeos consisteix en imatges diferents de la Rambla en els moments posteriors a l'atemptat de Barcelona, en què es poden veure víctimes esteses a terra (12 repeticions a TV3 i 3/24, 32 repeticions a La 1, 71 repeticions a Telecinco i 29 repeticions a Antena 3).

El segon conjunt de vídeos consisteix en imatges dels terroristes abatuts a Cambrils (3 repeticions a TV3 i 3/24, 14 repeticions a La 1, 11 repeticions a Telecinco, 6 repeticions a Antena 3 TV i 5 al Canal 24H).

Un dels vídeos sobre els fets de Cambrils, que mostra com és abatut el cinquè implicat en l'atropellament d'aquesta localitat, té un tractament diferenciat segons la televisió. Així, Telecinco i Antena 3 TV mostren com un membre dels cossos de seguretat dispara i com el terrorista cau mort. En el cas de Telecinco, a més, el canal utilitza un recurs visual que consisteix a encerclar el terrorista en el moment de la seva mort. Per contra, TV3, 3/24, La 1 i Canal 24H interrompen el vídeo abans d'aquesta darrera escena.

Pel que fa a l'avís explícit de duresa de les imatges, també es detecten diferències entre cadenes: a La 1 i el Canal 24H l'advertència explícita de la duresa de les imatges

és present en 3 dels 6 programes que contenen aquests vídeos i a Telecinco, en dos. A TV3, 3/24 i Antena 3 TV no s'ha detectat una advertència explícita en cap ocasió.

Quadre 94. Repeticions d'imatges amb elements de violència

Imatges amb elements de violència	TV3 i 3/24	La 1	Canal 24H	Telecinco	Antena 3 TV
Imatges de la Rambla de Barcelona moments després de l'atemptat	12	32	32	71	29
Imatges dels terroristes abatuts a Cambrils	3	14	5	11	6

L'emissió d'imatges d'arxiu d'atemptats anteriors (recomanació 3.6.) ha tingut espai a totes les televisions. Així, pel que fa a la programació analitzada, La 1 i el **Canal 24H** han referenciat amb la data i la localitat totes les imatges d'arxiu d'atemptats anteriors; igualment, TV3 i 3/24 han retolat amb la data i la localitat la majoria de les imatges d'arxiu; Telecinco ha senyalitzat amb la data, la localitat i com a "arxiu" el 50% de les emissions d'aquestes imatges; Antena 3 TV no ho ha fet en cap ocasió.

El respecte a la privadesa i la imatge de les persones víctimes dels atemptats

Les Recomanacions demanen als mitjans que respectin la privadesa de les persones implicades en un atemptat. Molt especialment, el text dedica tres epígrafs (recomanacions 2.1., 2.2. i 2.3.) en relació amb la protecció de la privadesa de les víctimes i demana una cura especial quan les víctimes són persones menors d'edat. (recomanació 2.4.).

L'emissió d'imatges de víctimes dels atemptats amb elements que podrien propiciar-ne la identificació és un denominador comú als programes especials de tots els canals de televisió analitzats (recomanacions 2.1., 2.2. i 2.3.)

Pel que fa als teleinformatius, en canvi, TV3 i 3/24 són els únics que s'abstenen d'emetre imatges amb víctimes identificables.

La majoria de les imatges de víctimes amb components que poden conduir a identificar-les es localitza en les primeres hores del primer especial informatiu de la tarda del dia 17 de cada un dels canals analitzats. A partir d'aquest moment, s'aprecia que tots els canals eviten, en certa mesura, emetre aquestes imatges, ja sigui reduint

el nombre de vegades que emeten els vídeos en què apareixen o bé introduint-hi sistemes d'ocultació de la identitat de les víctimes.

Quant a les dades personals de víctimes mortals en els atemptats, TV3, 3/24, Catalunya Ràdio, Catalunya Informació i RAC1 (i l'emissió simultània de 8tv) no en difonen en cap cas. La resta de canals coincideixen a aportar dades personals (nom i cognoms, edat, procedència, etc.) de víctimes mortals en els teleinformatius respectius de migdia del 18 d'agost.

Quadre 95. Presència de víctimes identificables

Programes	Víctimes	TV3 i 3/24	La 1 i Canal 24H	Telecinco	Antena 3 TV
Teleinformatius	Víctimes identificables	No	5 aparicions	4 aparicions	9 aparicions
	Dades personals	No	Sí	Sí	Sí
Programes especials	Víctimes identificables	15 aparicions	19 aparicions	30 aparicions	13 aparicions
	Dades personals	No	No	No	No

Quant a la **presència de persones menors d'edat** (recomanació 2.4.), els canals de TVC i les emissores del grup Catalunya Ràdio analitzades no inclouen cap imatge ni informació que aporti elements d'identificació de persones menors d'edat víctimes de l'atemptat.

Dos menors víctimes mortals de l'atac de Barcelona van ser objecte de referències, a càrrec de mitjans diferents, que podrien facilitar-ne la identificació.

Respecte del nen menor d'edat de Rubí, són diversos els mitjans que l'endemà dels atemptats n'aporten referències: RAC1 en cita el nom i el cognom; La 1 (*L'informatiu migdia* i el *TD1*) localitza la víctima com un nen de 3 anys de Rubí i menciona el centre on que havia cursat P3, a més d'emetre el nom i el cognom del seu tiet-avi en el cas del *TD1*; Antena 3 TV emet una fotografia a *Noticias 1* on apareix el menor amb la cara pixelada i cita el nom i els cognoms del seu tiet-avi: Telecinco emet diverses fotografies on els dos menors de la família (una nena ferida i el nen mort) apareixen amb la cara pixelada (tot i que en una la nena hi apareix sense ocultar). Se cita també els cognoms i la població d'on eren.

En el cas del menor australià, també el 18 d'agost hi ha mitjans que en donen informació, en forma de crida a localitzar-lo: La 1 i Canal 24H al *TD1* n'inclouen la fotografia pixelada extreta d'una xarxa social del seu avi; Telecinco a *Informativos mediodía* emet dues fotografies del menor sense cap sistema d'ocultació i del qual se cita el nom i el cognom; i Antena 3 TV (*Noticias 1)* en mostra la fotografia pixelada i la sobreimpressió del nom i el cognom.

A més, La 1 emet en dues ocasions en el programa *TD Avance Informativo* del 17 d'agost una gravació feta per una persona que camina pel centre de la Rambla on s'observa, sense cap sistema d'ocultació, que una de les víctimes estesa a terra és menor d'edat.

Telecinco, a més de les referències ja esmentades, inclou el 17 d'agost en el programa *Avance. Informativos Telecinco* un fotograma on es veu una menor de perfil que és abraçada per un adult a la Rambla (posteriorment, en l'*Especial Informativos Telecinco,* la mateixa menor apareix en unes imatges de vídeo, en aquesta ocasió d'esquena). L'endemà, en l'*Informativo Mediodía* s'emet la notícia del retrobament d'una família italiana: hi apareixen dues filles menors plenament identificables.

Quadre 96. Referències a persones menors d'edat identificables

	TV3 i 3/24	Catalunya Ràdio i Catalunya Informació	RAC1	8tv	La 1	TVE Catalunya	Canal 24 Hores	Telecinco	Antena 3 TV
Nen de Rubí	--	--	Sí (verbal)	--	Sí (verbal)	Sí (verbal)	Sí (verbal)	Sí (verbal i visual pixelat)	Sí (verbal i visual pixelat)
Nen australià	--	--	--	--	Sí (verbal i visual pixelat)	--	Sí (verbal i visual pixelat)	Sí (verbal i visual)	Sí (verbal i visual pixelat)
Víctima mortal menor d'edat	--	--	--	--	Sí (visual)	--	--	--	--
Menor d'edat abraçada per un adult	--	--	--	--	--	--	--	Sí (visual)	--
Menors d'edat membres d'una família italiana	--	--	--	--	--	--	--	Sí (visual)	

9.3 La presència de continguts audiovisuals a Internet

Una cerca d'imatges de l'atac terrorista a Barcelona i Cambrils, mitjançant paraules clau en cercadors generals o de plataformes d'intercanvi de vídeos, retorna centenars de milers de resultats. Aquest informe ha seleccionat i ha analitzat 17 vídeos de tres plataformes diferents (3 de Dailymotion, 7 de LiveLeak i 7 de YouTube) que tenen en comú la presència d'imatges dels primers moments posteriors a l'atac terrorista a la Rambla. Es tracta de vídeos enregistrats per persones anònimes, alguns dels quals superen les 88.000 visualitzacions.

Quant a **l'accés** a aquests continguts audiovisuals:

- La localització és senzilla i sovint es pot realitzar de forma lliure, sense sistemes de control de l'edat de les persones que hi accedeixen.
- La majoria dels vídeos analitzats no contenen cap tipus de precaució en relació amb la duresa dels continguts que hi apareixen.

Quant al **contingut** de molts d'aquests vídeos, les imatges dels instants immediatament posteriors a l'atemptat de la Rambla mostren de forma explícita i en plans curts diverses víctimes, tan supervivents com mortes. Igualment, és comuna a la majoria dels vídeos la manca d'edició, per la qual cosa sovint s'hi manté el so real i no s'hi realitza cap mena de selecció d'imatges. Així, s'hi mostren també les de més duresa, hi apareixen persones menors d'edat afectades i s'hi inclouen elements que podrien permetre identificar les víctimes.

Totes les televisions analitzades en aquest informe van fer ús, en diferent grau, de vídeos allotjats a Internet (alguns dels quals, coincidents amb els analitzats en aquest apartat). No obstant això, en moltes ocasions els mitjans lineals n'han tractat les imatges (per exemple, amb la pixelació o difuminació de persones ferides o amb la retallada d'algunes imatges), a diferència dels materials a Internet.

Així, doncs, les plataformes d'intercanvi de vídeos permeten l'accés, en molts casos sense cap mena d'advertiment previ ni filtres d'edat, a continguts amb elements de violència i en els quals no es respectaria el dret a la privadesa i a la pròpia imatge de les víctimes, incloent-hi el de les persones menors d'edat.

Barcelona, 13 de setembre de 2017